roman

İTALYAN KIZI

IRIS MURDOCH

IRIS MURDOCH

İTALYAN KIZI

ROMAN

İTALYAN KIZI

italian girl
iris murdoch'tan çeviren celâl uster **O e yayınları 29 O kapak** : k. kaldı / e. munch **O** dizgi : **irşad** matbaası / baskı : şenoğlu matbaası / cilt : alibaba ciltevi **O e yayınları ankara caddesi 13/2 posta kutusu 12 telefon 26 81 42 istanbul**

ıris
murdoch

İTALYAN KIZI

roman
türkçesi
celal
üster

e yayınları
ankara cad. 13/2
istanbul

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BİR AYIŞIĞI OYMASI

KAPIYI usulca ittim. Eskiden geceleri hep açık bırakırlardı. Kilitli olduğuna iyice aklım yattığında ayışığına çekilerek evi gözden geçirdim. Daha geceyarısı olmadığı halde tek bir ışık yoktu. Herkes uyumuştu herhalde. Gücenmiştim. Bütün gece başında bekleyeceğimizi, hiç uyumayacağımızı sanıyordum.

Yumuşak kanarya otlarının, küçük dikenli çalıların arasından geçerek evin ön yüzündeki kanatlı pencereleri yokladım, sımsıkı kapalıydılar; içeriden daha güçlü bir karanlığın soluğu duyuluyordu. Böyle bir sessizliğin ortasında bağırmak ya da pencereye taş atmak çok çirkin bir şeydi. Ama ayışığında sessizce, yalnız başına, gizliden gizliye beklemek daha da çirkindi. Çiyle örtülü toprağın üzerinde biraz yürüdüm; evin duvarından sıyrılan ince, lâcivert gölgem gizlice ardımdan geliyordu. Evin yan yüzü de tepeden tırnağa karanlıktı, çevresini dişbudak fidanlarıyla, genç mürver ağaçları almıştı, pencereler açık olsa bile uzanılacak gibi değildi. Bu oluruna bırakılmış otların boylarına bakarak kaç yıldır kuzeye gelmediğimi çıkarmaya çalıştım; altı yıl olmalıydı.

Gelmekle budalalık etmiştim. Hiç değilse daha önce, hastalandığı sıralarda gelmeliydim; tut-

kuyla gelmemi istediği, öfkemden, suçluluğumdan okuyamadığım mektuplar yazdığı sıralarda gelmeliydim. Ona duyduğum belli belirsiz saygı henüz kaybolmamışken gelmenin daha bir anlamı olurdu, ne de olsa annemdi. Ama o öldükten sonra, onu yalnızca gömmek, nerdeyse yabancı iki insanla, ağabeyim ve karısıyla, onun ölüsü başında beklemek için gelmenin bir anlamı yoktu, kendi kendimi cezalandırmaktan başka bir şey değildi bu.

Çiydeki ayak izlerime baka baka, çimenlikten geçerek geri döndüm. Bulutların arasındaki aydan gökyüzüne, evi çevreleyen yüksek ağaçları tek bir karaltı gibi gösteren, parlak, saydam bir ışık vurmuştu. Burada en çok bu karaltıyı tanıyordum. Bir an içimden çekip gitmek, kapıyı bir daha yokladıktan sonra, tıpkı şiirdeki esrarengiz yolcu gibi alıp başımı gitmek geçti. «Geldiğimi, ama kimselerin karşılık vermediğini söyle onlara.» Ağaçların bildik karaltısına yeniden baktım, çocukluğumun apansız yakınlığı karşısında içerimde bir ürperti duydum. Eski haziran kokuları, derenin, ötelerdeki çavlanın uğultusu. Uzaktan uzağa dalga dalga sesiyle bir baykuş öttü. Bunu da hatırlıyordum.

Evdekileri ayağa kaldırmadan çekip gitme düşüncesini sevmiştim. Sanki kendimce öç almış olacaktım. Şimdi gidersem onlardan bütün bütüne ayrılacaktım, bir daha hiç gelmeyecektim. Gerçekten de, ne olursa olsun, bir daha hiç dönmeyecektim. Eskiden buraya gelmemin tek nedeni annemin varlığıydı, oysa şimdi yokluğu daha da güçlü bir neden olmuştu.

Bu hüzünlü düşler içerisinde uzun bir süre bekledikten sonra, birden kendi hayalimi gördüğümü sandım. Bu gümüşrengi açıklıkta kendimi bir karaltı olarak düşünmeye öyle alışmıştım ki, soluk ışığın altında başka bir karaltı belirdiğinde, bunun benden başka birisi olabileceği aklımın ucundan bile geçmedi. Önce bu tuhaf sezgiyle, sonra da geceleyin başka birinin de sessizce dolaşmasının verdiği tedirginlikle ürperdim. Karaltıdan ağabeyim Otto olmadığı anlaşılıyordu. Otto da, ben de iri kıyımızdır, hatta Otto benden de iridir, kambur dururken bile benden uzun görünür. Oysa şimdi ağır ağır yaklaşan karaltı incecik ve kısa boyluydu.

Aslında pek korkak değilimdir, ama karanlıktan, karanlıkta olup bitenlerden hep korkmuşumdur; bulutların arasından sızan ayışığı karanlıktan da beterdi. Karşımdakini ürkütmekten de çekiniyordum. Korkunç bir sessizlik içinde, yüzünü iyice seçinceye kadar ağır ağır ilerledim.

«Ah, siz kardeşi olacaksınız,» dedi yumuşak bir sesle.

«Evet. Peki siz kimsiniz?»

«Ben ağabeyinizin çırağıyım. Adını David Levkin. Birden korkuttunuz beni. Yoksa kapıda mı kaldınız?»

«Evet, kapıda kaldım.» Birden ona verdiğim bu cevaba karşı bir nefret duydum, bu yere olan bütün eski sevgimin yerini bir acı aldı. Kapıda kalmıştım. Korkunç bir şeydi bu.

«Merak etmeyin, şimdi içeri sokarım sizi. Hepsi uyudular da.»

Çimenlikten geçerek evin gölgesine doğru iler-

ledi, arkasından gittim. Ayışığı, hanımelleriyle kaplı sundurmadan sızıyor, kapının kilidini bulmaya çalışan anahtarlı eli aydınlatıyordu. Sonra kapı evin sarıcı karanlığına usulca açıldı, oğlan önde ben arkada hanımellerinin güzel kokusundan taşlığın o eski, boğucu, solgun karanlığına geçtik. Kapı kapandı, ışık yandı, göz göze geldik.

O zaman, ailenin haberlerini bana ileten yengem İsabel'in, bir süre önce yazdığı bir mektupta bir çıraktan söz ettiğini hatırladım. Otto'nun çırakları üzüntü verici bir hikâyeydi, annem her zaman bir rezalet olarak görürdü bunu. Otto hepsi birbirinden rezil bir sürü salak delikanlıyı yanılmaz bir özenle kendine çekmişti. Oğlana şöyle bir göz attım, ama İsabel'in onun hakkında anlattıklarından hiç birini hatırlamıyordum. Yirmi yaşlarındaydı, İngilize benzer bir yanı yoktu. İnce yapılı, uzun boyluydu; dudakları iri ve kalın, düz kahverengi saçları gürdü. Yayvan bir burnu, geniş ve ürkek burun delikleri vardı; dudakları hafifçe aralanmıştı, kısık gözlerle bana bakıyordu. Sonra birden gülümsedi, gülümseyince sanki gözleri kayboldu, yanakları sevinçle gerildi. «Geldiniz demek!»

Bu sözler ya küstahlıkla ya da yabancı bir kimse tarafından söylenilebilirdi. Yüzünü doğru dürüst seçemiyordum. Çok cimri olan annem evin içinde en güçsüz ampullerin kullanılmasında direttiği için ayışığında görülenden fazlasını görmek mümkün değildi. Soluk, kirli ve yorgun loşluk vardı ortalıkta. Oğlanı başımdan savmak amacıyla, «Sağol, ben başımın çaresine bakarım artık,» dedim.

«Ben evde kalmıyorum ki.» Bu sözleri ağırbaşlı bir sesle söylediği için İngiliz olmadığı iyice anlaşılmıştı. «Sanırım nereye gideceğinizi biliyorsunuz?»

«Evet, teşekkür ederim. Olmazsa ağabeyimi uyandırırım.»

«Ağabeyiniz şu anda evde kalmıyor.»

Nerede kaldığını falan soracak halde değildim. Birden kendimi çok yorgun hissettim, sanki birisi bana çok kötü davranmıştı. «Eh, iyi geceler öyleyse, yardımınıza teşekkürler.»

«İyi geceler.» Solgun, belirsiz, donuk sarı ışığın arasında kayboldu gitti, kapı ardından kapandı. Döndüm, bavulumu alarak merdivenleri ağır ağır çıkmaya koyuldum.

Soluk ışık geniş sahanlığı, meşe sandığı, eskisi gibi duran eğreltiotunu, güzel ama yıpranmış Şiraz halısını, duvardaki resmi, odaların sessizce kapalı duran kapılarını hafifçe aydınlatıyordu. İçimdeki sıkıntıdan kurtulmak için annemin odasının önüne geldim, kapıyı hızla açarak ışığı yaktım.

Yüzünün açık olacağı hiç aklımdan geçmemişti. Ardımdan kapadığım kapıya heyecanımı bastırmak istercesine yaslandım. Başı yüksek yastıklar arasında, gözleri kapalı, saçları darmadağın, yatıyordu. Nedense, uykuda ölmüş olamaz gibi geldi bana. Yüzü sarı beyaz bir renge bürünmüş, daralmış, canlılığını bütünüyle kaybetmiş, ufalmıştı. Bir zamanlar tunç renginde olan, ama sonraları yer yer ağaran koyu kahverengi, uzun saçları, ölüm haberini almamışlar gibi, canlı oldukları izlemini bırakıyorlardı. Odanın kapısını

açtığım zaman içeri dolan esintiyle hafifçe kımıldamışlardı. Ölü yüzünde, sağken taşıdığı o çılgın bakış, Grünewald'ın Ermiş Antony'sinde görülen o coşkun çılgınlık ve acı vardı.

Annemin adı Lydia'ydı. Kendisini hep adıyla çağıralım isterdi. Babamsa bundan hiç hoşlanmaz, ama her şeyde olduğu gibi bu konuda da anneme karşı çıkmazdı. Annemin babama olan sevgisi çok önceleri sönmüş, zorbaca bir buyurganlıkla çocuklarına çevrilmişti; annem bir bana, bir Otto'ya tutulur olmuş, bu yüzden de çocukluğumuz kıskançlıklar ve bunalımlar arasında geçmişti. Annemin ilk önceleri benden iki yaş büyük olan Otto'ya tutulduğunu hatırlarım. Oysa altı yaşına bastığımda, on yaşındayken ve daha sonra okula gittiğim yıllarda beni çılgınca sevmeye başlamıştı. Sonraları, kanadı altından sıyrıldığımı sezdiği sıralarda iyice küllendi bu sevgi. En sonunda kurtulduğumu, kaçtığımı, bir daha geri dönmeyeceğimi anladığı zaman olanca sevgisini Otto ile İsabel'in biricik kızlarına, torunu Flora'ya adamıştı. Sık sık Flora'nın kendisinden başka kimsenin sözünü dinlemediğini söylerdi. Söylediği doğruydu ama bunun böyle olması için de elinden geleni ardına komazdı.

Ufak tefek bir kadındı annem. İri kıyım ve yetenekli olduğumuz için bizimle övünürdü. Hatırlarım, ikimizin arasında yürür, buyurgan gözlerini üzerimizden ayırmazdı, bizse gözlerimizi kaçırmaya çalışır, görmezden gelerek önümüze bakardık.

Ne olursa olsun büyük bir insandı, koca bir imparatorluk kuracak güçte bir insandı annem.

Onda sanatçılıktan iz yoktu. Buna karşılık bir hayli çekingendi, çevresinin düşmanlarıyla kuşatıldığına inanır, bir otel salonundan geçerken herkesin gözünün üzerinde olduğunu, herkesin kendisini kötülediğini düşünmeden edemezdi.

İsabel annemle pek uğraşmadı. Otto'yu daha başlangıçta elinden kaçırmış, kendini hüzünlü ve alaycı bir yalnızlığa bırakmıştı. Yıllar önce ağabeyimle son ciddi konuşmamızı yaptığımızda, evliliğinden söz etmiş, Lydia'dan uzaklaşmasını istemiştim. Yüzü allak bullak olan Otto böyle bir şey yapamayacağını söylemişti. Kısa bir süre sonra da ayrılmıştım evden. Belki de bende nefret uyandıran, beni kaçıp gitmeye zorlayacak kadar tiksindiren, Lydia'nın İsabel'e karşı acımasız davranışlarıydı. Ne ki, İsabel'i yıkıma sürükleyen hiç bir zaman Lydia olmadı; gerçi çökmüş bir kadındı İsabel, ama kendince güçlü bir yanı da yok denilemezdi.

Bütün o güçlülüğün kaybolup gittiğine, makinanın artık paslandığına inanmak çok zordu. Babamın çok önceden öldüğünü kabullendiğimiz için onun ölümünün farkına bile varmamıştık. Oysa babam hiç bir zaman pısırık bir insan olmamıştı. Genç ve ünlü John Narraway olduğu sıralarda, sosyalist, özgür düşünceli, sanatçı, yetenekli, ermiş, gösterişsiz yaşayıştan ve emekten yana Jonh Narraway olduğu sıralarda annemi bir hayli etkilemişti herhalde; belki de o zamanlar gerçekten güçlü ve yetenekli, hatta iyi bir insandı. Ama çocukluk anılarım arasında babamdan hiç bir şey kalmamıştı, yalnızca bir gün annemin, babamın iyi bir insan olmadığını, pısırığın biri olduğunu

söylediğini hatırlıyordum. Babamıza karşı anlaşılmaz bir nefret duymuş, sonraları ona acımaya başlamıştık. Bizi babam değil, Lydia döverdi. Babamdan bize kalan tek şey yeteneğiydi. Heykeltraş, ressam, oymacı ve taş ustasıydı babam. Arkasında eksik iki insan bırakmıştı; taş ustası Otto ile ben, oymacı Edmund.

Nelerle karşılaşacağımı düşünerek tedirginliğe kapılıyordum. Ne sevgi, ne acıma, ne de üzüntüydü bu, korkuya benzer bir şeydi. Aslında Lydia'dan hiç bir zaman yakamı kurtaramamıştım. Benliğimi sarmış, varlığımın derinliklerine inmişti, onun bulunduğu yer karanlık bir cehenneme dönerdi. Belki de kendime duyduğum saygısızlıktı Lydia. Ondan nefret ettiğim bile söylenemezdi, ancak bir başkasının boyunduruğuna girenler anlayabilirdi bunu. Şimdi artık onun öldüğünü, benimse yaşadığımı düşünmek varlığımı yükseltmiyordu; oradan, yattığı yerden beni yok edebileceğini sanarak kendimi kötürüm ve ölümlü duyuyordum. Canlılığını ve parlaklığını hâlâ koruyan saçlarına, beyaz ve çoktan kurumuş yüzüne büyülü gözlerle baktım. Işığı kapayıp odadan çıkarken Lydia'yı karanlıkta yalnız başına bırakmak bana çok tuhaf geldi.

Merdiven sahanlığından geçerek odamın kapısına ilerledim. Bütün ev beni tanımışçasına gıcırdıyor, sanki benim için bir karşılama töreni düzenliyordu. Otto'yu uyandırmak istemiyordum. Kapalı kapılar uyur uyanık bir sersemliği solumaktaydı; öfkeli, yenik düşmüş ruhumu ölümü andıran bir uykuya dalarak yatıştırmak, umutsuzca uyumak istiyordum. Odamın kapısını açtı-

ğım zaman şaşkınlıktan donakaldım. Pencereden dolan ayışığı yatağımda yatmakta olan, parlak uzun saçlı bir genç kızın gövdesini aydınlatıyordu.

Önce bunun bir hayal, yorulmuş ve ürkmüş bir insana hayalgücünün oynadığı bir oyun sandım. Sonra yatakta yatan genç kız hafifçe kımıldadı, çıplak omuzlarına dökülen parlak saçlarıyla arkasını döndü. Suçluluk duygusuna kapılarak kendimi dışarı attım ve kapıyı ardımdan kapadım. Bu kadarına dayanamazdım. Az sonra, arkasına bakmadan kaçan bir hortlak gibi merdivenlerden paldır küldür iniyordum.

Merdivenin başından bir kadın seslendi. Durup başımı yukarı kaldırdım. Yüzü aşağıdan iyice seçilemeyen birisi bana bakıyordu. Sonra birden onun, eski dadım İtalyan kızı olduğunun farkına vardım. Çocukluğumuzdan bu yana eve birçok İtalyan dadı gelip gitmişti; bu bir rastlantı mıydı, yoksa annemin bir düşkünlüğü müydü, hiç bir zaman anlayamamıştım. Ama gerek ağabeyim, gerekse ben, dil öğrenmeye hiç de yatkın olmadığımız halde, İtalyancayı anadilimiz gibi öğrenmiştik. Evimizde bir dadının bulunması artık bir gelenek haline geldiğinden hep iki annem olmuştu; biri öz annem, biri de İtalyan kızı. Merdivenin başındaki bildik yüzü incelerken başım döndü, hangisi olduğunu hemen çıkaramadım, düş görüyordum sanki, Giulia'lar, Gemma'lar, Vittoria'lar, Carlotta'lar bir bir aklımdan geçişerek dağıldılar. «Maggie.»

Adı Maria Magistretti'ydi. Ama biz ona Maggie derdik. Merdivenlerden yukarı çıktım.

«Teşekkür ederim, Maggie. Evet, anlıyorum. Flora'ydı odamda yatan kız. Benim için babamın eski odasını mı hazırladın yoksa? Pekâlâ, ne yapalım!»

Ben fısıldayarak konuşurken Maggie babamın odasını açmıştı, onu izleyerek solgun odadan içeri girdim.

Maggie hep karalar giyerdi. Karalar içindeki ufak tefek gövdesiyle kapının eşiğinde durmuş, dar yatağı gösteriyordu, uzun örgülü kara saçları sırtından aşağı dökülüyordu. Gecenin bu iç karartıcı saatinde, solgun ve değirmi yüzüyle, tesbihini çekerek dualar mırıldanan bir rahibeye benziyordu. Kaç yaşlarında olduğu pek anlaşılmıyor, yalnızca yorgun görünüyordu; son gelen İtalyan kızıydı, baktığı çocuklar büyüdüğü halde o eskisi gibi kalmıştı. İlk geldiğinde, bakacağı çocuklardan pek az büyüktü belki de, ama alınyazısı onu hiç değiştirmemişti. Otto, Maggie'nin kendisini çocuk arabasıyla gezdirdiğini söylerdi, ama yanılıyor olmalıydı; daha önce gelen bir Carlotta'yla, bir Vittoria'yla durmadan karışıyordu Maggie, hiçbiri aklımızdan silinmemişti; gerçekten de öyle birbirlerine karışmış, öyle genelleşmişlerdi ki her zaman tek bir İtalyan kızı olduğunu sanıyorduk.

«Yatağa sıcak su torbası koydun demek? Sağol Maggie, ne kadar anlayışlısın. Yok, yemek istemem, gelmeden yedim, teşekkür ederim. Kendimi bir yatağa atayım, başka bir şey istemem. Yarın on birde, değil mi? Teşekkür ederim, iyi geceler.» Bütün bu sözler çocukluğumun o eski rahatlığını geri getirmişti; sıcacık yataklar, vakti

saati şaşmaz yemekler, karbeyaz çarşaflar, hepsi İtalyan kızının elinden çıkmaydı.

Soluk, sevimli odada tek başımaydım. Rengârenk yorgan benim için çıkarılmıştı. Çevreme bir göz attım. Duvarlar babamın yaptığı resimlerle kaplıydı, Lydia babamın ölümünden sonra bu odayı bir müzeye, bir türbeye çevirmeye kalkışmış, öteki odalardaki resimleri de buraya getirmişti. Babamı en sonunda dar bir odaya tıkmıştı sanki. Bir zamanlar Cotman'la bir tutulan solgun suluboya resimlere, Bewick'den aşağı kalmadığı ileri sürülen, ustaca işlenmiş oymalara baktım; üzerlerine geçmişin duyarlığı sinmişti. Bana ilk olarak eskimiş ve yavan göründüler. Ansızın babamın yokluğunun acısını duydum; sanki annem değil de babamdı henüz ölen.

2. OTTO'NUN KAHKAHASI

YUMUŞAK, okşayıcı, tekdüze, anlamsız bir müzik duyuluyordu. Tabutun içeri getirilmesini bekliyorduk. Anladığım kadarıyla hiç bir tören yapılmayacak, yalnızca ölünün başında bir dakika saygı duruşunda bulunulacaktı. Lydia kusursuz bir tanrı tanımazdı. Kimbilir, belki de babam Lydia'yı yalnız bu yanıyla etkilemişti.

Sabah kalktığım zaman aileden kimseyi görememiştim. Kahvaltımı Maggie yukarıya getirmiş, sonra arabalara binilirken Otto ve İsabel'le isteksizce selâmlaşmıştık.

Önde oturan yeğenime baktığımda gece olup biteni hatırlayarak hayrete düştüm. Sekiz yıldır görmemiştim Flora'yı, son gelişimde evde yoktu. Flora'yı, bana karşı son derece kibar davranan, sevgisini inanılmaz bir içtenlikle dile getiren, ele avuca sığmaz küçük bir peri kızı olarak hatırlıyordum. Ardına saklandığım barikatlara hiç aldırmaz, amcası olduğum için beni doğal ve kaygısız bir tutkuyla sever, olduğum gibi kabullenirdi. Belki de seven ve olduğum gibi kabullenen tek insan oydu. Küçüklüğümde Flora'nın son derece hoş bir yalınlığı vardı; büyükleri çocukların karşısında hem tuhaf bir şekilde utandıran, hem de sevindiren bir yalınlıktı bu. Otto,

doğruydu, Lydia olmasaydı Flora'yı görmek için eve daha sık gelecektim.

Oysa şimdi, çok fazla büyümediği halde küçük bir kız değildi. On altısında, belki de on yedisinde olmalı, diye düşündüm. Benim yaşım bile kırkı geçmişti. Üstelik şimdi çok güzeldi. Çocukken parlak ve çekici bir görünüş, ufak bir hayvanın sokulganlığı vardı. Şu andaysa karşımda, firketeyle tutturulmuş kızıla çalan uzun saçlarıyla güzel ve gözalıcı bir genç kız duruyordu. O hiç unutamadığım masum parlaklık solgun ve düşsü yüzünde bir kırağı gibi ışıldıyordu. Yüzünde, genç kızlar çocukluk çağlarından birden gözümüze çarpan o berraklık vardı. Geniş, uzun, çizgili bir eteklik, gövdesini sımsıkı saran kara bir ceket giymiş, kara kadifeden geniş kenarlı şapkasını hafifçe arkaya atmıştı. Genç Lydia'nın vahşi inceliğinden bir şeyler taşıdığı halde, annesine pek benzemiyordu.

Flora'nın yanında oturan İsabel suratını asmış, dalgın dalgın etrafına bakınıyordu. İsabel de bir hayli değişmiş, yüzü nedense yaşlanmış, öfke ve kaygıdan bir tülle örtülmüş gibi sararmış, boz bir renge bürünmüştü. Ama dağınık kahverengi saçları parlaktı, henüz solmamıştı. Kusursuz, ağırbaşlı giyinişiyle aklı başında bir iş kadınına, yüzüyle sahnelerden elini eteğini çekmiş eski bir oyuncuya benzetilebilirdi. Yüzyılın başlarında Fransa'da, muhteşem bir salonda, kaçamak bakışlarla ayartılmaya çalışılan bir kadının iri gözleri, küçük ağzı, değirmi ve dalgın yüzü vardı İsabel'de. Onun bu görünüşü tam bir İskoç sesiyle birleşince sevimli bir bütün meyda-

na getiriyordu; İsabel kuzeyliydi, İskoçya'da doğmuştu. Göz göze geldiğimizde usulca gülümsedi. İsabel'in hoş bir gülümseyişi vardı, yüzünden bir parlaklık yayılıyordu. Hiç de mutlu olmadığı bu kasvetli evde niçin kaldığını bir türlü anlayamadığım ve hemen hiç tanımadığım halde, hoşuma gidiyordu İsabel. Burada kalmasının bir nedeni de Flora olmalıydı. Mutsuz kadınları, bilmedikleri bir belânın ardından koşmaktansa, bildikleri bir belâya katlanmaya zorlayan birçok neden vardır herhalde.

Otto'yu göremiyordum, arkamda bir yerde Levkin'le oturuyordu. Böylece, Maggie dışında, herkes buradaydı. Son zamanlarda Lydia'nın pek az dostu kalmıştı. Otto'yla arabada hiç konuşmuyorduk, onunla öğle yemeğinden önce kısa bir konuşma yapacaktım. Gerçekten de, akşamüstü beni buradan gitmekten alakoyan hiçbir şey yoktu. Eskiden ağabeyimin evliliği üzerine çöken yıkımı seyretmekten hiç hoşlanmazdım, şimdi niye hoşlanacaktım. Gerçi Otto'ya sevgiden de güçlü bağlarla bağlıydım, ama bir araya geldiğimiz zamanlar birbirimize söyleyecek çok az şey buluyorduk. Artık tek merak ettiğim, babamın biricik mirascısı olan Lydia'mn bana bir şey bırakıp bırakmadığıydı. Hiç umutlu değildim, çünkü ben çekip gittikten sonra annemle olan ilişkilerimiz soğuk ve gergin bir niteliğe bürünmüş, bir hayli seyrekleşmişti. Ama şu dar günümde belki bana da bir şeyler bırakmıştı.

Çok sıradan bir hayatım vardı, tek başıma oturuyor, çok az para kazanıyordum. Bir oymacının sanatı yaratıcı olduğu kadar sınırlıdır da.

Günlerim, babamın bana sevmeyi öğrettiği latin alfabesinin yirmi altı harfine boyun eğmekle, onların inatçı kalıplarını kitap kapaklarında, kumpanyaların markalarında, sabun kuponlarında süsleme sanatının coşkun hayalgücüne sığınarak birleştirmekle geçiyordu. Babam harflerin süslenmesini her zaman küçümser, onların alışılmış kalıplarını insanlara benzetirdi; ben de bir harf kazıcısı olarak bir hayli tutucu sayılırdım. Arada sırada vakit geçirmek amacıyla, dudaklarımda Bewick ve Calvert adları, kitapları resimliyor, kafamda kurduğum görünümleri, şekilleri bir tahta parçasının üzerine işliyordum. Ama bir türlü usta ve ünlü bir oymacı olamamıştım. Açgözlü değildim. Adım kitap kapaklarına yazılmazdı. Belki de yeteneksizdim, kimbilir. Ne kadar yeteneğim olduğunu pek az merak etmiş, para kazanmanın dışında saygın bir kişi olmayı hiç aklımdan geçirmemiştim. Bir el sanatçısı kalmakla yetinebilir, bir basımevinin arka odalarından birinde pinekleyerek yeterince mutlu olabilirdim, oysa beni kendi tezgâhımda çalışmaya zorlayan, özgürlükten aldığım zevkti. Gerçi parlak bir hayata karşı özlem duymuyordum, ama yoksulluğu saygıdeğer bulmaktan da uzaktım, yoksulluğun getirdiği sıkıntılardan, aşağılanmalardan hoşlanmıyordum. Yalnız yaşıyordum. Oysa her zaman böyle olmamıştı. Kadınlarla olan ilişkilerim hep o bilinen kötü sonla bitmişti. Bunun nedenini öğrenmek için bir ruh hekimine gitmeyi gereksiz buluyordum, günümüzde çok yaygınlaşan falcılardan birine gitmektense nefret ediyordum. Kendi varlığımla yetinerek acı çekmeyi yeğ tutuyordum.

Bir ayak sesi, bir hışırtı duyuldu. Hep birlikte ayağa kalkılırken, içeri getirilen küçük tabutu görmek için başımı çevirdim, ama birden tabutu taşıyanlarla yas tutanların sayısının aynı olduğunu görerek üzüntüye kapıldım. Yanımdan geçerlerken hafifçe ürpererek gözlerimi kapadım, az sonra gözlerimi açtığımda tabut mavi kadifeden bir perdenin önündeki sahneyi andıran bir yere konmaktaydı. Artık durmuş olan müzik, sessizliği anlamsız kılarak kafamın içerisinde devam ediyordu. Tabuta bakarak duygulanmaya çalıştımsa da, kaskatı kesilmekten öteye gidemedim. Sanki Lydia son bir defa bekliyor, bizse onun karşısında tedirgin, acınaklı, kendinden geçmiş tayfalar gibi, her zamanki boyun eğişimizle duruyorduk. Bir hıristiyan gömme töreni yapılmış olsaydı, yeniden canlanan eski coşkular bu boşluğu doldurabilir, bu güçsüz yakınmalara ölümlülüğün hüznünü ve soyluluğunu getirebilirdi. O anda, keşke bir hıristiyan olarak yetiştirilseydim diye düşündüm, bu özlemi daha önceleri de duymuştum. Annemle babamı bağışlayamamamın bir nedeni de buydu. Eski kırgınlıkları yeniden aklımdan geçirdim. Mavi kadife perdeye baktım. Sessizlik varlığını sürdürüyordu.

Birden arkamdan tuhaf bir ses geldi. İsabel'in hızla arkasına döndüğünü görerek ben de döndüm. En arka sırada tabut taşıyıcılar dimdik duruyorlardı. Onların hemen önünde iri gövdesiyle ağabeyim dikiliyordu; iki yana sallanıyor, öne doğru gidip geliyor, eliyle ağzını kapamaya çalışıyordu. Önce midesinin bulandığını ya da gözyaşlarını tutamadığını sandım, ama sonra gül-

mekte olduğunun farkına vardım. İri gövdesi kısa ve kesik gülüşlerle tepeden tırnağa sarsılıyor, kendini tutmak istedikçe ağzından tükürükler saçılıyor, hırıltılar çıkıyordu. «Aman Tanrım!» dedi Otto yüksek sesle. Bir süre katıldı kaldı. Sonra artık kendini tutamayarak katıla katıla gülmeye başladı. Gülmekten, kırmızı yanaklarından yaşlar boşanıyordu. Gülüyor, kükrüyordu. Küçük kilise Otto'nun kahkahalarıyla yankılanıyordu. Lydia'yla beraberliğimiz artık sona ermişti.

Tabut taşıyıcılar hayretten allak bullak olmuşlardı. İsabel sıraların arasındaki geçide çıkmış, bana bir şeyler söylüyordu. Otto'ya döndüm. David Levkin hâlâ soluk soluğa hıçkıran Otto'yu kolundan yakalamış kapıya doğru sürüklüyordu. Arkalarından fırlarken, İsabel'in arkasında dimdik ayakta duran, hiç bir şey olmamış gibi gözünü kırpmadan önüne bakan Flora'yı gördüm.

Otto günışığınm aydınlattığı taş merdivenlere çökmüş, «Aman Tanrım, aman Tanrım!» diye mırıldanıyor, kirli bir mendille ağzını siliyordu. Sanki gülmesini tutamıyordu. Bir süre duruluyor, alaycı ve memnun gözlerle önüne bakıyor, sonra yeniden kahkahalara boğuluyordu. «Aman Tanrım!» Gözlerinden yaşlar boşanıyor, çenesinden salyalar akıyordu. Levkin bir üst basamağa oturmuş, dizlerini Otto'nun sırtına dayamıştı. Umursamaz ve sabırlı bir şekilde Otto'nun sırtına vuruyordu. Ağabeyimin yanına yaklaşınca burnuma keskin bir alkol kokusu geldi.

Sarhoşluktan nefret ederdim. İsabel'in kocasının kendini bir süredir içkiye verdiğini yazdığını ve o zaman Otto gibi gem vurulmaz, hatta ba-

zen iyice azgınlaşan bir adamın içince ne kadar korkunç olacağını düşündüğümü hatırladım. Otto'ya tiksinerek baktım.

«Hey yahu, sus bakalım, hadi sus artık.» Yumuşak bir sesle konuşan Levkin Otto'yu okşayarak yatıştırmaya çalışıyordu. Oğlana hem hayretle, hem de tiksintiyle baktım.

«Hadi, arabaya taşıyalım şunu,» dedim. Böyle durumlardan nefret ederdim. Neyse ki ortalıkta kimseler yoktu. İki araba on metre kadar ilerde duruyor, onların ardında, mezarlığın reçine kokan yeşil ağaçları güneş ışığında bir o yana bir bu yana sallanıyorlardı. Kadınlar daha kiliseden çıkmamıştı, ötekiler de görünürde yoktu. «Kalk ayağa,» dedim Otto'ya.

Bir koluna Levkin, bir koluna ben girdim, aramızda dev bir ağaç gibi yükseldi Otto. Yüzü beyazlaşmış, durgunlaşmıştı, hep beraber güç bela arabaya doğru ilerlerken geğirip hıçkırıyordu. Levkin kapıyı açar açmaz içeri yıkıldı. Eski bir meyhane gibi içki ve tütün kokuyordu. Ağabeyimin bu halinden rahatsız olmuş, bu duruma bir son vermek gerektiğini düşünmüştüm. «Al götür şunu.»

Levkin önce duraksadı, sonra arabaya atlayarak geri dönmeye başladı. O sırada üç kadın kilisenin merdivenlerinde gözükmüştü. Onlara doğru yürürken, İsabel'in özür dileyen ve yalvaran bakışlarıyla karşılaştım. Sanki bakışlarıyla, böyle durumlar sık sık tekrarlanıyor, hep böyle oluyor, sakın üzülme, diyordu. Flora şapkasını başından çekerek hızla yanımdan geçti. Yüzlerine bakmaksızın, «Eve kadar yürüyeceğim,» dedi sert bir ses-

le. Uzaklaşırken kızıl saçlarındaki firketeleri çıkarıp attığını, saçlarını omuzlarına döktüğünü gördüm

«Bizimle gel, Edmund,» dedi İsabel yalvarırcasına.

O anda içimden, gömleğimin koluna üşüşmüş böcekler gibi hepsini silkeleyip atmak geçti. Otto'nun kahkahası, Otto'dan yayılan pis, karışık alkol kokusu bütün nefret duyduğum şeyleri bir araya getirmişti sanki. Bunların hayatında ne bir soyluluk vardı, ne de bir yalınlık. Birkaç saate kadar onları bir daha görmemek üzere çekip gidecektim, tek avuntum buydu. «Yok, teşekkür ederim,» dedim, «burada kalayım. Eve kadar yürüyeceğim. Siz beni beklemeyin.»

İkinci araba da gittikten sonra, serin, küçük kiliseye ağır ağır geri döndüm. İçerisi o kadar karanlık değildi, süssüz, yalın pencereler, soluk meşeden sıralar vardı; ışığın değişmesiyle gözlerim kamaşmıştı, önce ortalığı doğru dürüst göremedim. Gözlerim içerinin ışığına alıştığında kilisenin bomboş olduğunu farkettim. Lydia gitmişti. Ölünün o ürperti verici, yavan yakılma töreninden sonra tabut perdelerin arasında erimiş ya da ağır ağır yere batıp gitmişti sanki. Lydia fırındaydı artık.

Bir yere oturarak hafızamı toparlamaya çalıştım. Lydia'yı düşünmeye, onun iyiliklerini, inceliklerini, beni nasıl sevdiğini, benim için nasıl acılara katlandığını hatırlamaya zorladım kendimi. Onun güçsüzlüğünü, nasıl yıkımlara yol açtığını düşünmenin sırası değildi. Benim küçük yargılarım Lydia'nın sırrı karşısında derin bir sessizliğe

gömülmüştü. Artık biraz olsun hoşgörüyle davranmalıydım, hatta geç bile kalmış sayılırdım. Pişmanlık duymaya, evlâtlık ve insanlık görevlerimi yerine getiremediğim için kederlenmeye çalıştım. Oysa, kendimi bırakıp koyvermemeliydim. **Nondum considerasti quantum pondus sit peccatum.**

Bir zamanlar çok sevdiğim annemin ardında kaybolduğu mavi bakarken bunları aklımdan geçirmiştim. Oysa hiçbir şey düşünemiyordum. Gözümün önüne yalnızca Flora geliyordu. Nasıl da güzelleşmişti. Kaç yaşlarında olabileceğini düşündüm.

3. İSABEL ATEŞİ KÖRÜKLÜYOR

«ARABAYLA gelmedin mi?» dedi İsabel.

«Hayır, kuzeye arabayla gelmeyi sevmiyorum.»

«Bir içki içmek ister miydin? Viski falan?»

Pikapta duyulur duyulmaz bir sesle Sibelius çalınıyordu.

«Hayır, teşekkür ederim. Pek içki içmiyorum.» Aslında hiç içmiyordum, ama bunu söylemek hem kabalık, hem de züppelik olurdu.

«Sevgili ağabeyine hiç benzemiyorsun!»

«Bu ne zamandan beri sürüp gidiyor, içki faslı?»

«Epeydir, ama özellikle Lydia'nın hastalığından sonra başladı. Otto'yu çekip çeviren tek insan Lydia'ydı. Teşekkür ederim, Maggie, sandviçleri masanın üzerine bırakıver.»

Maggie tepsiyi masanın üzerine koyup çekildi. Tertemiz siyah ayakkabılarıyla bir sıpaya benziyordu.

Yemek zamanıydı. Otto bir daha ortada gözükmemiş, Flora başı ağrıdığından gelemeyeceğini bildirmiş, bunun üzerine İsabel öğle yemeğini kendi odasında sandviçle geçiştirmemizi teklif etmişti. Benimle başbaşa konuşmak istiyordu.

İsabel evin ön yüzüne düşen cumbalı odada

kalıyordu, aşağıda kamelyalara kadar uzanan çimenlik görünüyordu. Babamın evlendiği zaman satın aldığı evimiz Victoria çağından kalma, koskocaman, çirkin bir papaz eviydi; evin kırmızı tuğladan duvarları yakınlardaki kömür ocaklarından esen sert rüzgârla kararmıştı; ocaklardaki maden filizlerinden ayıklanan döküntü yığınları ağaçların ardında kalıyordu. Babam buralarda doğup büyümüştü; gençliğinde, sosyalist olduğu günlerde, işçilerle daha sağlam bağlar kurma umuduyla bu küçük kuzey kasabasını seçmişti. Ama o ağzını açmayan, temkinliliği elden bırakmayan maden işçileri babamın ince kişiliğinin farkına bile varmamışlardı. Daha sonraları, Otto'yla ikimizin çevremizde olup bitenleri kavradığımız yıllarda, babam içine kapalı ve yılgın bir insan olmuştu artık. Sanki sürgünde geçmişti çocukluğumuz.

Evin koca bir bahçesi vardı; aslında eskiden yanıp kül olan çok büyük bir evin ardında kalan boşluktu bu bahçe. Dağlardan süzülerek inen, suları berrak ve kahverengi küçük bir dere, çok önceleri ölen bir bahçıvanın isteğine uyarak, ta ötelerde bir çavlandan aşağı dökülüyordu. Dere, bahçedeki çimenliğe varmadan, demir köprülerin altından geçerek kasabaya yönelmeden önce, kamelyalarla kaplı tepelerin, sık bambu ağaçlarının arasında süzüle süzüle akıyordu. İyice dallanıp budaklanmış olan vahşi ve el değmemiş kamelyalar yaban otlarıyla iç içe geçerek balta girmemiş bir orman görünümü almışlardı. Dere boyunca yeşil bir bambu çizgisi uzanıyor, yukarılarda kayın ağaçlarıyla kaplı bir koru kırlara doğru yayı-

lıyordu. Çocukluğumuzda buraları bir serüvenler ülkesi sanırdık. İç geçirdim. Kayın ağaçları bana sanki çocukluğumun mutsuzluk içinde geçtiğini hatırlatıyordu.

«Hayır, teşekkür ederim, İsabel, sigara da içmiyorum. Flora'yı görmeyeli epey oluyor. Ne yapıyor şimdi? Onu böyle büyümüş görünce çok şaşırdım.»

«Teknik Okul'da okuyor, dokuma desinatörü olacak. Sanırım biraz yatkınlığı da var. Çok genç evleneceğe benzer, güneye gitmek için can atıyor.»

Yeniden iç geçirdim. Babamın sonsuz yeteneği yavaş yavaş kayboluyordu.

«Teşekkür ederim, İsabel, bir sandviç yeter. Hafif bir şeyler yok mu, gazoz gibi falan? Pekâlâ, domates suyu olsun. Eline ne oldu senin?»

İsabel'in sağ elinin parmakları boyunca uzun ve silik bir yara izi uzanıyordu.

«Hiç. Şöminede yaktım da.»

«Şömineyi karıştırırken dikkat etmelisin. Baksana, maden eritilen basınçlı ocaklara benziyor. Peki, yazın şömineyi yakmak nereden aklına geldi?»

«Bana arkadaşlık ediyor. Tıpkı bir köpek gibi. Ateşi körüklemek hoşuma gidiyor.»

Lydia yangından çok korkar, evde en azından altı tane yangın söndürme aracı bulundururdu. İsabel ise, biraz da Lydia'yı kızdırmak için, içine odun ve kömür yığdığı büyük bir şömineyi odasında her zaman yanık tutardı. Hava güneşli olduğu halde, kızıl ve altın rengi alevleriyle gürül gürül yanan şömine göz kamaştırıyordu. İsabel vazolardan birinden solmuş birkaç çiçek aldı, ate-

şe attı. Önce hafif çıtırtı duyuldu, sonra odaya tatlı, buruk bir koku yayıldı.

İsabel'in odası insanın içinde hep bir şeyler uyandırırdı. Tek uğraşı, kendini avutabildiği tek yer odasıydı. Evin öbür bölümleri hâlâ babamın hayalgücünden yoksun ve yalın zevkine uygun bir şekilde döşeli dururken, İsabel kendine koltuklarla dolu, gözalıcı bir oda döşemişti. Odaya bir sürü koltuk ve sehpa yığılmıştı, sehpaların üstü küçük biblolarla süsülüydü; nitekim odadan içeri girdiğim zaman yüzlerce biblo deprem olmuş gibi sarsılmış, birbirlerine çarparak küçük çıngırak sesleri çıkarmışlardı. İsabel'in odasında, Edward çağından kalma, on sekizinci yüzyıl düşleri hüküm sürüyordu. Şöminenin önünden çekildim, dirseğimle çarpmamak için fildişi bibloları özenle iterek şöminenin çıkıntısına dayandım.

«Otursana Edmund,» dedi İsabel, «ortalıkta dolaşırsan muhakkak bir şeyler kırarsın. Sığmıyorsun odaya. Neyse ki, Otto'nun buraya uğramıyor artık.» Sonra da, «Lydia'dan kaçmakta çok haklıymışsın,» diye tamamladı sözünü.

Duygularını dizginleyemediği zaman, konuşması İskoç şivesine daha fazla yaklaşıyordu. George çağından kalma bir oyun masası ile Çin yapısını andıran birtakım eşyaların arasında, bir dikiş sandalyesine oturmuştu. Eve geldikten sonra üstüne başka bir elbise geçirdiğini sanıyordum, oysa çiçekli, ince bir sabahlık giymişti. Ayaklarında yumuşak, arkası açık terlikler vardı. Son gelişimden bu yana, uzun saçlarını kestirdiği halde, saçlarının o özenli kıvırcıklığı hiç gitmemişti. Taralı saçlarının altında ufak bir yüzü, kusursuz bir

ağzı, sevimli küçük bir burnu vardı. Yüzüne epeyce pudra sürmüş, kaşlarını geniş bir yay biçiminde çekmiş, iri, yuvarlak, elâ gözlerinin üzerini çarpıcı bir yeşile boyamıştı. Sabahlığının yakasından görülen yorgun boynunda kırışıklıklar belirmişti. Birden acıdım İsabel'e.

«Rahatsız olmazsan ayakta durayım. Böyle daha rahat ediyorum. Ee, söyle bakalım İsabel, nasıl gidiyor işler? Alkol dışında, Otto nasıl?»

«İyidir sanırım. Çalışıyor. Bu sıralarda pek gördüğüm de yok ya. Atelyede yatıp kalkıyor.»

«Yeni bir çırak almış. Mektuplarından birinde söz etmiştin galiba. Peki, bundan önce gelen ne oldu?»

«Ha o mu, bir sabah erkenden ortalıkta ne kadar para, Otto'nun ne kadar elbisesini bulduysa hepsini alıp gitmiş. Otto parmağını bile kımıldatmadı tabii. Neyse ki, o sıralarda Lydia kendini bilecek durumda değildi.»

«Yeni gelen nasıl bir şey? Ötekiler gibi mi? Otto da seçeceği adamı biliyor doğrusu! Bu seferki İngiliz değil galiba?»

«Sanırım annesiyle babası yabancı, Rus yahudisi. Galiba yazlık evde oturuyor. Pek gördüğüm de yok zaten.»

Yazlık ev on sekizinci yüzyıl yapısı, yuvarlak bir taş binaydı. Sonradan birtakım sanat düşmanları kırmızı tuğlalar ekleyerek evi bahçıvan kulübesine çevirmişlerdi. Gene de kamelyalar arasında sevimli bir görünüşü vardı. Otto'nun tuğla ve taştahtadan yapılmış, bir zevksizlik örneği olan atelyesi evin arkasında kaldığı için görünmüyordu.

«Nereden gelmiş bu oğlan?»

«Bilmem, birden çıkıverdi ortaya. Lydia son krizini geçirdiği gün geldi. Kızkardeşi mi ne, yanında biri daha var. Ama doğrusunu istersen bugüne kadar tek bir aşırı davranışına raslamadım.» O kendine özgü kesik kahkahayla güldü: Ağzından inci taneleri dökülürcesine, hoş bir gülüşü vardı İsabel'in. Oturduğu sandalyadan kalktı, sehpaların arasından geçerek pencerenin önüne gitti. «Rahatsız ediyorsun beni. Rica ederim, otur artık.»

«Özür dilerim, İsabel. Geçen defaki gibi iskemlelerden birini kırarım diye korkuyorum. İsabel, şu pikabı kapar mısın lütfen? Konuşurken müzik çalınmasına hiç dayanamıyorum.»

Düğmeyi çevirmek üzere hafifçe öne eğildi. «Müziğe ne kadar ihtiyacım var, bilemezsin. Onsuz ne yapardım acaba? Bazan müziği geniş bir pelerin gibi gövdeme sarıyorum. Ah Edmund, öyle yalnızım ki...»

Sesindeki yalvarıştan tedirgin olmuştum. Olanca duygularını büyük bir taşkınlıkla açıga vurmasını istemiyordum. Onun itiraflarını, yakınmalarını dinlemek niyetinde değildim. Üstelik fazlasıyla biliyordum olup biteni. «Hadi üzülme,» dedim canlı bir sesle, «Flora her zaman yanında,» diye devam edecektim, ama İsabel'in incineceğini düşünerek vazgeçtim, «İtalyan kızı her zaman yanında,» dedim.

«Maggie'yle ben, bir kulübenin içinde uzun zamandır açlık çeken Dostoyevski kahramanlarına benziyoruz. Birbirimize hiçbir yardımımız dokunmuyor. Flora kadar Maggie'yi de avucunun

içine almıştı Lydia. Herkesi avcunun içine almıştı.»

«Doğru, Lydia'nın zavallı Maggie'yi nasıl pençesine aldığını tahmin edebiliyorum.»

«Oysa Maggie'de bir şeyler kaldı gene de.»

«Sende kalmadı mı yani? Niçin sokaga daha sık çıkmıyorsun, kasabada bir şeylerle uğraşmıyorsun, şaşıyorum doğrusu?»

«Maggie gibi demek istiyorsun. Ama Maggie çok iyiliksever bir insan. Kasabadaki bütün İtalyanlarla dost olmuş. Gene de kendimi bir dadı olarak göremiyorum.»

«Ama hiç değilse, kendinden başkalarını, başka insanların sıkıntılarını düşündürürdü sana.»

«Yoksa içime kapanık, budalaca bir hayat sürdügümü mü sanıyorsun?»

Sabırsız bir istek taşıyan bu soru karşısında duraladım. Böyle bir konuşmaya girişmek istemiyordum. Konuşmayı biraz daha sürdürsem aramızda daha da içten ve sıcak bir hava doğacaktı, oysa bundan elimde olmadan kaçıyordum. Ne de olsa gelip geçen bir yolcuydum. Öte yandan, sorduğu soruya da doğru karşılık vermek zorundaydım. «Bana kalırsa, öyle,» diye cevap verdim.

Gösterdiğim içtenlik İsabel'in hoşuna gitmiş, sevinçten yüzü nerdeyse kızarmıştı. «Çok haklısın. Bazı tiyatrolarda iki perde arasında çalınan müziğe benziyor yaşantım.» Pencerenin önünden çekilerek şöminenin yanına geldi, uzun ve kuru odun parçalarını ateşe atmaya başladı. Etrafa değmemeye çalışarak biraz arkaya çekildim.

«Oysa sen,» dedi İsabel, «evet, yalın ve iyi bir hayatın var senin. İnsanlara elini uzatmaktan çe-

kinmiyorsun. Bunun ne demek olduğunu çok iyi bilirim. Senin yaptığın gibi yapmak kolay mı sanıyorsun?»

«Bakma sen, bencilin biriyim ben de,» dedim. «Böyle davranmak kolayıma geliyor, o kadar. Tuhaf zevklerim var.» Sonra da, «Tabii, babam gibi bir insan vardı karşımda,» diye tamamladım. Bu konuşma artık canımı sıkmaya başlamıştı.

«Baban keşke Lydia'ya rastlamasaymış! O rahip olmalıymış. Ama bir bakıma, babanın hayatını sen sürdürüyor sayılırsın.»

«Onun hayatını hiç kimse sürdüremez. Kendi hayatını yaşadı o. Benden kat kat üstün bir insandı.» Lydia'ya ben de rastlamıştım, üstelik çok küçük yaşta. İsabel'e sezdirmeden saatime bakarken ağabeyimin kendine gelip gelmediğini düşünüyordum.

«Orası öyle, ama sen özgür bir insansın,» dedi İsabel. «Oysa biz tutsağız bu evde. Kabartmalardaki insanlara benziyoruz. Oymalardan, yontmalardan nasıl nefret ediyorum, bilemezsin! Kusura bakma ama Edmund, gotik sanatta, kuzey sanatında, o kargacık burgacık şeylerde insanın içini karartan bir şey var... Oymacılar niye böyle insanın gönlünü daraltan konular seçer acaba? Asılmış erkekler, ağlayan kadınlar. Sanki insanlar hiç sevinçli olamaz, yüzleri hep mahzun olmalıdır. Tanrım, nasıl nefret ediyorum kuzeyden!» Yüzüğünü şöminenin üstünde öfkeli öfkeli tıkırdatmaya başladı.

Özgür olmadığımın farkındaydım, ama bunu İsabel'le tartışacak değildim. «Bir sürü de İtalyan oymacı vardı, İsabel. İlk Dürer başlatmadı ya bu

işi. Sözgelişi, bir Mantegna vardı...»

«Bilirsin, Otto gotik sanata bayılır,» dedi İsabel. «Kuzeyden hoşlanır, ilkeldir, kabadır. Ayakyolu duruken, gider banyo küvetine işer.»

Kadınların kaba konuşmalarından tiksinirdim, kaldı ki ağabeyim hakkında karısıyla tartışmayı uygunsuz buluyordum. Gitmek üzere olduğumu belirten bir gülümseyişle, «İyi güzel de, işi biraz büyütüyorsun galiba, İsabel,» dedim, «belki eskiden tutsaktın, ama şimdi çok daha özgürsün. Canın isterse her zaman da özgür olabilirsin. Eh, ben artık...»

«Aptallık etme, Edmund,» dedi İsabel. Bardağına yeniden viski doldururken yavaş yavaş sarhoş olmaya başladığını tiksinerek sezinledim. «İnsan kendi aklının tutsağı da olabilir,» dedi, «bunu benim kadar sen de bilirsin. Lydia'nın yüzünden hem birbirimizi, hem de kendi kendimizi yıkımlara sürükledik durduk. Maymunlar, örümcekler gibi yaşamaya başladık. Otto da ben de birbirimizi yıkımlara sürüklemede ustalaştık artık. Artık Lydia'nın aramızdan ayrılışı da değiştiremez durumu.

İsabel'in öfkeli sesi beni hem tedirgin ediyor, hem de ürkütüyordu. Sırf bu yüzden çekip gitmek istiyordum. İsabel'e acıyordum gerçi, ama onun yalvarışlarına kapılmakla ikimizin de eline bir şey geçmeyeceğini biliyordum. «Toparla kendini, İsabel. Bırak artık üzülmeyi! Mutlu, yararlı, bağımsız bir hayat sürebilirsin...»

«Hatırlar mısın,» dedi İsabel, «Ermiş Teresa cehennemde kendisine ayrılan yerini nasıl anlatır? Karanlık bir dolap gibidir Ermiş Teresa'nın

cehennemdeki yeri. İşte ben hep bu karanlık dolabın içinde yaşıyorum. Senin sözünü ettiğin o güzel hayattan bütün varlığımla koptum. Artık ancak uyuyarak avutabiliyorum kendimi. Her gece yeniden ölüp diriliyorum. Yoksa çoktan intihar etmiştim.»

Yüzüğünü gene hırsla şömineye vurmaya başladı; nemli dudakları hafifçe aralanmıştı, gürül gürül yanan ateşin alevlerine bakarak gözlerini kırpıştırıyordu. Kendinden geçmişti, göğsü açılan çiçekli sabahlığının yakasından elini içeri sokuyor, öfkeyle göğüslerini, omuzlarını ovuşturuyordu.

Müthiş bir sıkıntıyla başımı pencereye çevirdim. Bahçede, parlak günışığının vurduğu çimenler üzerinde ağır ağır yürüyen Flora'yı gördüm. Üstündekileri değiştirmiş, beyaz bir yazlık elbise giymişti, elindeki kocaman şapkayı mavi kurdelâsından tutmuş kaygısızca sallıyordu. Saçları hâlâ dağınıktı. Bu, bir oymacının değil, ancak Manet'nin üstesinden gelebileceği bir manzaraydı.

«Ama Flora'yı unutuyorsun,» diye bağırdım birden, «ben, ne kadar güzel.»

İsabel'in arkamdan pencereye sokulduğunu farkettim, elbisesi ceketimin koluna değiyordu. Beraberce, parlak mavi yaz gününden, pırıl pırıl ağaçlardan başka hiç bir şeyin farkında değilmişcesine, başını arkaya atarak salına salına yürüyen Flora'yı seyrettik.

«Alis Harikalar Diyarında! Flora kimbilir nasıl mutlu ediyordur seni, İsabel!»

«Hem öyle, hem değil,» diye cevap verdi. Sonra soluk soluğa, «Keşke başka çocuklarım da ol-

saydı,» diye ekledi.

Flora ağaçların arasında kaybolmuştu. İç geçirdim.

«Hâlâ yalnız mısın, Edmund?»

«Evet, yalnızım.» Yanından uzaklaştım. Sıkıntım geçmişti, birden kendimden İsabel'e acıdığımın farkına vardım.

«Bizimle ne kadar kalacaksın?»

«Doğrusunu istersen,» dedim yeniden saatime göz atarak, «Otto'yla hemen konuşabilirsem beş trenine yetişmek istiyorum, beni bağışlarsın artık.»

«Ne!» dedi İsabel.

Tam kapıya giderken geri döndüm. Tombul ellerini korkuyla, yalvarır gibi boğazına götürmüştü. «Hayır, hayır, hayır...» diye mırıldandı. Sonra içtenlikten çok buyurgan bir tavırla kolunu bana doğru uzattı. Altın rengi tapınağından kıvılcımlar saçılan küçük bir peygamberi andırıyordu. «Hayır Edmund, gidemezsin.»

«Bak, dinle beni...»

«Mutlaka burada kalmalısın. Seni burada alakoyacak bir şey olmalı. Kalmalı ve bize yardım etmelisin. Otto'nun, hepimizin ihtiyacı var sana. Senden başka kiminle böyle konuşabilirdim? Gelişini dört gözle bekliyordum. Yaralarımızı iyi edecek tek insan sensin.»

«Ben kimsenin yarasını iyi edemem,» dedim. «Senin yaralarını ne ben iyi edebilirim, ne de bir başkası,» diyecektim, vazgeçtim.

«Edersin. Sen çok şey yapabilirsin. İyi bir insansın çünkü. Hekimsin, yargıçsın, kurtarıcısın sen. Hepimizi aydınlığa kavuşturacaksın. Derle-

yip toparlayacaksın bizi, özgürlüğe kavuşturacaksın.»

Bu sözler beni bir hayli korkutmuştu. Rahat, yalın evime dönebilmek için can atıyordum. İsabel'in darmadağın dünyasında kaybolmak istemiyordum. «Özür dilerim, İsabel,» dedim sert bir sesle, «gerçi ille de gitmem gerekmiyor, ama ben gitmek istiyorum. Senin için de, Otto için de elimden, hiç bir şey gelmez. Sanırım bağışlarsın beni.»

Peygamberi andıran görünüşü gitmişti, küçük sehpalardan birine çarparak şömineye yaklaştı. Yumuşak terliklerinden biri ayağından fırlamıştı. Bardağına biraz daha viski koydu, gözlerini benden kaçırarak, «Kimbilir, belki de haklısın, Edmund,» dedi, «iyisi mi, o düzenli hayatına geri dön. Böyle konuşarak canını sıkmak istemezdim. Ama elimde değil, ne yapayım, kafese tıkılmışım sanki, sıkıntıdan patlıyorum. Coşmak, tabanca sesleri duymak istiyorum artık.»

Coşmak ve tabanca sesleri duymak; bunları Lydia da dilemişti. Bense yalnız bunlardan korkuyor, yalnız bunlardan nefret ediyordum. Odadan çabucak çıktım.

4. OTTO VE SAFLIK

«DÜN gece bir düş gördüm,» dedi Otto, «evin içerisinde koskocaman bir kaplan vardı, bütün odalara girip çıkıyordu, bense imdat istemek için durmadan telefona uzanmaya çalışıyordum. En sonunda telefonu yakaladım, ama bu defa da numarayı çeviremiyordum. Bir de ne göreyim, telefon acıbadem kurabiyesinden değil mi! Sonra kaplan...»

«Beni dinle,» dedim. «Treni kaçırmaya hiç niyetim yok. Bazı meseleleri halletmemiz gerekiyor.»

Atelyedeydik, Otto öğle yemeğini yiyordu. Ortalıkta duran yarı işlenmiş büyük taş parçaları atelyeye eski putperestlerin tapınaklarını andıran bir ağırbaşlılık veriyordu. Taşlardan hüzünlü ve boş bir ses yankılandığı, bir soğukluk sızdığı seziliyordu. Otto daha çok mezar taşları ve anıtlara yazılar kazımakla uğraşıyordu. Arduvazların, mermerlerin düz ve parlak yüzlerinde bütün günahlardan arınmış birtakım adlar kazılıydı; bu kimselerin öbür dünyaya göçtüklerinin Otto tarafından açıklanmasına bir diyecekleri olamazdı herhalde. Yukarıdan vuran duru ve parlak bir ışık örümcek ağlarıyla kaplı, gelişigüzel badanalanmış duvarları aydınlatıyordu. Bir anıt yazısının ustaca işlendiği koyu yeşil bir Cornwall ardu-

vazı, aletlerle dolu bir tezgâhın üzerine yatırılmıştı. Otto belki de dağınık ve savruk bir insandı, ama tutkuyla bağlı olduğu sanatının ustasıydı. Babamız bize kolay kolay kaybolmayacak bir alışkanlık aşılamıştı.

Otto, üzerine paltosunu serdiği alçak ve uzun bir mezar taşma oturmuş, tabağını kucağına almıştı. Öğle yemeğinde peksimet, tereyağı ve büyük bir parça peynir yiyordu; yanında duran bir karton kutunun içinde bahçeden topladığı yeşillikler vardı. Otto'nun neleri sevdiğini biliyordum. Otto'yu doyurmak demek, bir fili ya da bir gorili doyurmak demekti. Hergün bir çuval dolusu yeşilliği o koca midesine indirmeden edemezdi. Etli ve kırmızı parmakları arasında tuttuğu bir çakıyla bir peksimetin üzerine bolca tereyağı sürüyor, tereyağının üzerine de büyük bir peynir parçası oturtuyordu. Bununla da yetinmiyor, aceleyle topladığı yeşilliklerin arasına karışan yaban otlarını, yer mürverlerini, kanarya otlarını özenle ayıkladıktan sonra nane ve mercan köşklerini peynirin üstüne yerleştiriyordu. Ardına kadar açılan ağzında yeşile bulanmış peksimet kırıntıları gözüküyordu, sonra tepeleme hazırladığı ikinci bir peksimeti de ağzına attı. Çoğunu hemen yutuverdi.

Ağzından peksimet kırıntıları saçarak, «Ne tuhaf,» diye homurdandı, «ikimiz de et yemiyoruz. Ben sebze yerim, sen meyve. Bu da Lydia'dan geçti herhalde. Zaten birçok şeyimiz Lydia'yla ilgili!»

Gerçekten de hiç et yemiyordum, ama bunu kendime ilke edinmiş falan değildim, bu daha çok

içgüdülerimden gelen bir şeydi. Yerdeki renkli taş tozlarını havaya kaldırmamak için odayı boydan boya adımlamaktan vazgeçmiş, tezgâhın üstüne oturmuştum. Burnum çok hassastı, hemen hapşırık tutardı. «Otto...»

«Allah kahretsin, tüylü bir tırtıl yuttum galiba! Zavallı hayvancık. Ne dersin, beni zehirler mi acaba? Yutulmak nasıl oluyor acaba, merak ediyorum? Bilmemiz gerekir. Öf be yahu!»

«Otto...»

«Peki, peki. Anladık, halledilmesi gereken meseleler var. Lydia'nın mezar taşı falan gibi. Öff!»

«O işi sana bırakıyorum,» dedim, «nasıl istersen öyle yap. Ben karışmam. Artık Lydia da pek umursamaz herhalde.» Mezar taşının nasıl yapılacağını, üzerine «annemiz» mi, yoksa «eşi» mi yazılacağını Otto'yla az çok konuşmuştuk. Lydia bu iki sözden de nefret ederdi. «Yalnız adını da yazabiliriz.»

«Lydia. Küçük bir köpek adı sanki.»

«Adını soyadını demek istiyorum, sersem herif. Neyse, sen karar verirsin artık.»

Bir avuç otu ağzına atarken, «Ne kadar gülünç,» dedi, «bu otlardan başka hiç bir şey yemediğim halde kabız oluyorum. Yeşil, yiyeceklerin doğal rengi olsa gerek diye düşünüyorum, ne dersin? Hiç mavi bir şey yemediğimiz aklına geldi mi?»

«Otto...»

«Ed, biraz viski içer misin, yoksa ağzına içki koymamakta hâlâ diretiyor musun?»

«Yoo, öyle bir şey yok. İçkiden pek hoşlanmıyorum, o kadar. Sen de bugün fazlasıyla içtin za-

ten.»

Otto hüzünle başını salladı, «Sen tutku nedir bilmiyorsun,» dedi, «durmadan daha fazlasını istiyor insan. İçtikçe tutkun artıyor, daha fazla içmek istiyorsun. Ah, bir bırakabilsem şu mereti. Şöyle bomboş yaşayabilsem bir. O zaman içinde yaşadığım cehennemi olanca varlığımla duyarım belki de.» Sustu, yeşilliklerle tıka basa dolu ağzı açıktı, gözlerini örümcek ağlarıyla kaplı duvara dikti.

Otto'nun boyu benden uzundu. Üstelik hem daha kalın, hem de daha yapılıydı; eskiden boğayı andıran gövdesi artık yağ bağlamıştı. Ama gücünden bir şey kaybetmemişti, istediği zaman yorulmak bilmeden çalışırdı. Kocaman yüzü kırmızılaşmış, yanakları hafifçe sarkmıştı. Yüzüne göre çok küçük, düz bir burnu, geniş, kırışık, durmadan terleyen bir alnı, çoğu zaman aralık duran, bir bıçak yarasına benzeyen ıslak bir ağzı vardı. O da benim gibi günde iki kere sakal traşı olmak zorundaydı, ama hiç olmazdı. Benim saçlarımdan çok daha gür, takma gibi duran, uzun, koyu kahverengi, tepesi hafif dalgalı saçlarıyla orta yaşlı bir opera şarkıcısına benziyordu. Nefes aldığı zaman top gibi patlayacağı sezilirdi, müziğe yatkınlığı olmadığı halde çok kalın bir sesi vardı. Şimdiki halimize bakarak gençken birbirimize çok benzediğimize inanmak bir hayli güçtü. Kaç yıldır traş olurken bile aynaya bakmıyordum. Babamıza hemen hiç benzemiyorduk. Babam uzun boylu, ince, fildişi kadar solgun yüzlü bir adamdı; oysa babama çok benzediğimi söylerlerdi.

«Yollarımız ayrıldı,» diye konuşmaya devam

ediyordu Otto. Pantolonunun paçasından pijaması görünüyordu. Cenazeye de bu kılıkta gelmişti herhalde. «Babamın her zaman anlattığı bir hikâye vardı, hatırlar mısın? Hani bir ağaçta iki kuş vardır, biri meyvaları yer, ötekiyse bakar. Biz de o iki kuşa benziyoruz, ben yiyorum, sen bakıyorsun. Habire yiyip içiyorum. Bütün evreni yutmaya çalışıyorum. İsabel'in beni açgözlü bir maskara olarak görmesine hiç şaşmamalı. Ha, İsabel benden yakındı mı hiç?»

«Yoo hayır,» dedim, «niye yakınsın.» Aklım Otto'nun sözünü ettiği kuşlara takılmıştı. Babamın böyle bir hikâye anlattığını hatırlıyor, ama ne demek istediğini çıkaramıyordum.

«Hadi, hadi, mutlaka yakınmıştır. İğneleyici konuşmak ve hiç belli etmeden alay etmek boşanmaya yetseydi, İsabel'i çoktan başımdan atmıştım! Şimdi daha da kötü şeylerden yakınıyor. Nefret ediyor benden. Aslında iğrenç herifin biriyim ben!»

Artık bu konuşmayı kesmek istiyordum. «Ha, bana bak, babamın odasında nefis tahta parçaları buldum. İşine yaramıyorsa ben alabilir miyim?»

«Lâf mı yahu, al tabii. Yalnız bazıları çatlamış olabilir, yıllardır öyle duruyorlar orada. İsabel tahta oymacılığından yıllar önce vazgeçirdi beni. Oymacıların dürbünün tersinden bakar gibi her şeyi küçülttüğünü söylemişti. Küçültme adını takmıştı oymacılığa. Oysa kendisiydi her şeyi küçülten. Evlenmemekle öyle akıllılık etmişsin ki!» Söze nereden başlasak, dönüp dolaşıp İsabel'e geliyorduk.

«Bekârlığın birtakım zararları var!» Elimi

dudaklarımda gezdirdim. Nedense Otto'nun dudakları her zaman ıslak, benim dudaklarımsa kurudur.

«Bekârlığın olsa olsa cinsel birtakım zararları vardır. Oysa evliliğin duygusal zararları yıkar insanı. Belki de evlenmeseydim iyi bir insan olurdum. Bazen, bütün kötülüklerin nedeni kadınlardır, diye düşünüyorum. Durmadan hayallerin ardından sürükleniyorlar! Bana kalırsa günah bir çeşit bilinçsizlik, bir çeşit bilgisizliktir. Kadınlar da öyle, tıpkı şu şişe gibi. Autun'daki Havva'yı, o düşler arasında dalıp gitmiş, göz kamaştırıcı Gislebertus Havva'smı hatırlıyor musun? Ah, keşke ona benzer bir oyma yapabilseydim, oysa elimden taşrada mezar taşları kazımaktan başka bir şey gelmiyor.» İri ve kirli eliyle bir tutam kekik otu aldı, peynirin üstüne bastırdı.

«Öyle söyleme,» dedim, «bugüne kadar çok güzel şeyler yaptın, bundan sonra da yapacaksın.»

«Yok hayır, Ed. Artık bende iş kalmadı, tükendim. Tanrım, hayatın nasıl bir batağa saplandığını bir bilsen! İsabel'in bir suçu yok, bütün suç bende. **Meamaxima culpa.** Bu hatayı hiçbir şey bağışlatamaz. Üstelik biraz olsun üzüntü duyamıyorum. Bir makinanın dişlisine kaptırdım paçamı. Hem biliyor musun, kötülük de bir makinadır. İnsan doğru dürüst acı bile çekemiyor, acı çekmekten tadalmaya başlıyor. Kendi kendini cezalandıramaz oluyor insan, çünkü bütün acılar bir süre sonra bir avunma haline geliyor. Acıların değil, gerçeğin ardında koşuyor insan; oysa gerçek akıllara sığmaz bir acı. İçkiyi bırakmaktan

söz ederken söylemek istediğim buydu. Kendime bomboş ve doğru bir gözle bakabilseydim, bugünkü davranışlarımı sürdürsem bile, çok daha iyi bir insan olurdum. Ama ne yapayım, elimde değil.»

Otto hâlâ sarhoştu. Ama sözlerinde, içimi burkan, uzaktan uzağa babamı hatırlatan bir şey vardı. Babam hep kayıp filozof olmuştu. Otto'nun da kendi labirenti, gözle görülmez bir işkence odası vardı. Sanki benim yok muydu, benim de vardı. Bu yüzden Otto'yu çok iyi anlıyordum.

«Bizden çekip alınamayacak tek sadelik, çalışmadır,» dedim.

«Tıpkı babam gibi konuştun.»

Otto'ya karşı içimde eski, çok eski bir sevgi kıpırdandı. Buradan bir an önce, gözüm arkada kalmadan ayrılmak istiyordum. «Dinle bak, Otto,» dedim, «iki ayağını bir pabuca soktuğum için bağışla beni. Trene mutlaka yetişmek zorundayım. Lydia vasiyetname bıraktı mı?»

Otto kıpkırmızı gözlerle bana baktı. Sonra yumuşak bir sesle, «Zavallı Lydia daha yeni öldü, sen kalkmış saatine bakıyor, vasiyetnameden söz ediyorsun,» dedi. Otto böyle anlarda gerçekten korkunç olurdu. Cevap vermeyi düşündüm, bir an duraksadım, sonra vazgeçtim. Birden Otto'nun gözlerinden yaşlar boşanıverdi, kocaman başını elleri arasına alarak öne eğildi. Boynu kıpkırmızı kesilmişti.

Bir tuhaf olmuştum, ama bir acıma duygusundan başka bir şey değildi bu. Gene de kendimi bırakıp koyvermedim. Ne de olsa, ben yiyen değil, bakan kuştum. Bir Portland taşının üstüne

oturdum. «Özür dilerim,» dedim. «Ben yasımı kendime göre tutacağım, ortalığı gürültüye boğmaktan hoşlanmıyorum.»

Otto terli, kızarmış yüzünü kaldırdı. «Evet, biliyorum. Sen içine kapanık bir adamsın. Sen her şeyi düşünmekle yetinirsin, bense özlüyorum Lydia'yı.» Yüzünden yeniden yaşlar boşandı.

Artık dayanamayacaktım. «N'olur yeter, Otto,» dedim. «Vasiyetnameyi de hiç dert edinme. Benim de sözünü etmemem gerekirdi. Gidince gene yazarım sana. Şimdi gideyim ve bavulumu toplayayım.» Lydia'yı anlaşılmaz ve ürküntü verici bir duyguyla ben de özlüyordum. Fakat üzüntümü gerçekten «her şeyi düşünebileceğim» evime saklıyordum. Üzüntümü burada açığa vurmam çok tehlikeli olabilirdi. Giderayak bir defa daha Lydia'nm düşüne kapılmaktan kaçmıyordum.

«Pekâlâ,» dedi Otto. Keskilerini sildiği bir paçavrayla yüzünü temizliyordu. «Farketmez, şimdi de konuşabiliriz. Daha vasiyetnameyi bulamadım. Aslında İsabel bulamadı demek daha doğru olur; Lydia ilk krize yakalandığında aramaya başlamıştı. Kimbilir, vasiyetname hazırlamamıştır belki de!»

«Benim tanıdığım Lydia vasiyetname hazırlamadan edemez. Acele etme, çıkar bir yerlerden. Yatak odasında bir köşeye tıkmıştır.»

«Evet, olabilir. Ama nasıl olsa ikimiz arasında paylaştırmıştır. Bir güçlük çıkacağını sanmıyorum. Evin değerinin yarısını öderim sana.»

«Bence,» dedim, «hepsini sana bırakmış olması daha akla yakın.»

«Bilemiyorum,» dedi Otto. «Son zamanlarda

pek geçinemiyorduk Lydia'yla. Oysa sen uzaklardaydın. Her şeyi sana bırakıp beni mirasından yoksun kılmış da olabilir. Lydia'nın alaycılığına da bu yakışır!» Son nane ve kara hindiba tutamlarını ağzına atarken o gürültülü kahkahasını koyverdi.

«Öyle yapmış olsa bile,» dedim, «aramızda paylaşırız gene.»

«Eh, öyleyse bana bıraktıysa da paylaşırız,» dedi Otto.

Bu anlaşmada Otto'ya haksızlık ediyordum; çünkü Lydia'nın mirasını Otto hakediştiği. Bunca yıl o bakmıştı Lydia'ya. Sesimi çıkarmadım, zamanı geldiğinde yeniden açacaktım.

«Teşekkür ederim, Otto. Herhalde Maggie'ye de bir şeyler bırakmıştır?»

«Herhalde. Ama bırakmamışsa bile biz bir şeyler veririz.»

«Maggie burada kalacak mı?»

«Tabii kalacak,» dedi Otto biraz şaşkın bir yüzle. «Gidecek yeri var mı ki? Artık onun evi sayılır burası. İtalya'ya gitmeyeli yıllar oluyor.»

Hafif bir ayak sesi duyuldu, mezar taşının arkasından biri çıktı. Levkin'di gelen, elinde bir tepsi taşıyordu. Dış kapının açıldığını hiç duymamıştım, belki de bir süre taşların arkasına saklanmış, konuştuklarımızı dinlemişti. Otto'nun delikanlılarına güvenim yoktu.

Levkin doğruca Otto'nun yanma gitti, Otto da, dadısına boyun eğen küçük bir çocuğun uysallığıyla yağlı tabağını Levkin'e uzattı. Levkin tabağı özenle tepsiye koydu. Uzun boynunu öne çıkarıp, kalın dudaklarını küstahça kısarak sa-

kıngan gözlerle bana baktı. Otto'nun ceketine dökülen peynir ve peksimet kırıntılarını eliyle süpürmek üzere eğilince uzun kahverengı saçları gözlerine düştü. Otto'nun yanağında kalan bir tereyağı parçasını parmağının ucuyla aldı, bir eliyle tepsiyi tutarak hazırola geçti. «Ben geri döner dönmez çalışmaya başlıyoruz, tamam mı Lord Otto?»

«Tamam, David,» dedi Otto. Otto homurdanıp hıçkırarak ayağa kalkarken, bana bir kere daha bakan Levkin taşların arasında kayboldu.

Rahatsız olmuştum. «Seninle alay etmesine niçin izin veriyorsun?»

Otto dalgınlıkla eline bir tahta parçası alarak oynamaya başladı. «İyi bir çocuk. Galiba beni seviyor da.» Otto bu lâfı bütün çırakları için ederdi, özellikle bunun tam tersini doğrulayan durumlarda.

Kulak asmadım. Otto'yu kendi dertleriyle başbaşa bırakıp gitme zamanı gelmişti. «Eh, ben kaçayım artık,» dedim.

Otto da arkamdan geldi, küçük bir mermer yığınının üstünden geçerek kapıyı açtık. Atelye yukardan vuran duru kuzey ışığıyla serinlemiş, boz bir renge bürünmüştü. Dışarda güneş pırıl pırıl yanıyordu. Virginia sarmaşıkları evin kararmış kırmızı tuğlalarına açık yeşil bir elişi gibi dolanmıştı, üçgen şeklindeki çimenlik günışığında sapsarı görünüyordu. Bu altın rengi pusun ortasında Flora duruyor, sanki birini bekliyordu. Güneş şapkasının mavi kurdelâsını çenesinin altından iri bir fiyonkla bağlamıştı. Biz atelyeden çıkınca arkasını döndü, evin yeşil gölgesinden ge-

çerek koruya doğru ağır ağır yürümeye başladı. Sessizce izledik su perisinin yürüyüşünü.

«Saflık, saflık,» dedi Otto. «İyi olmak, bu saflığı hiç bir zaman kaybetmemek demektir. Kötülük nasıl bulaşır insanın hayatına, nasıl bulaşabilir? Bir zamanlar biz de oralardaydık...»

5. FLORA VE YAŞANTI

«SENİNLE biraz konuşabilir miyim, Edmund amca?»

Otto'dan atelyenin kapısında ayrılmış, çimenlikten geçmekteydim. Flora'nın bu yaz günü yalnızlığını bozmadan ona şöyle bir el sallamayı, tezelden gidip eşyalarımı toplamayı düşünüyordum. Vedalaşma sahneleri beni götürecek araba gelene kadar kalabilir, araba gelince de ister istemez kısa kesilirdi. Ama atelyenin kapısından çıktığımı gören Flora bana dönmüş, ben de görmezden gelememiştim.

«Merhaba, Flora. Son gelişimden bu yana epey zaman geçti. Artık büyüdüğüne göre, 'Edmund' diyebilirsin bana, öyle değil mi?»

Flora'nın yanında tedirginliğe kapılmıştım. Flora ne o benim tanıdığım küçük kız, ne de gerçek bir kadındı. Sanki kusursuz, ince uzun, çevresine pırıltılar saçan küçük bir orman perisi, bir İtalyan ressamın elinden çıkmış cana yakın bir düş perisiydi. Flora'yı, tıpkı Otto'nun gördüğü gibi, saflığıyla çevresini aydınlatan katkısız bir insan olarak görüyordum; dilim tutulmuştu.

«Dere boyuna gitmedin herhalde,» dedi Flora. «O kadar değişti ki, gel bir gör istersen.»

«Hiç vaktim yok, ama şöyle bir yürüyelim

bakalım.» Flora'nın isteğini geri çeviremezdim.

İsabel'in açık penceresinden Sibelius'un hüzünlü müziği duyuluyordu. Anlaşılan, İsabel o «çılgın pelerinine» sarınmıştı gene. Bizi penceresinden gizlice seyrediyor muydu acaba?

Çimenliğin bitiminde kayın ağaçları başlıyordu; yüksek kayın ağaçları uzun, çıplak ve gümüş rengi gövdeleri, tüylü yapraklarıyla, güneyin ağırbaşlı ağaçlarından çok, hastalıklı ağaçları andırıyorlardı. Derenin ağaçların arasında belirdiği yerde bir yol açılmıştı; yolun ötesinde, günışığının dere yatağını parlak bir yeşile boğduğu yerde, ağır ağır kıpırdanan bambuların pırıltısı görünüyordu. Burası Henri Rousseau'nun bile gözünü kamaştıracak kadar parlak bir koruydu; bütün kaygılarımı, yüreğimden söküp atamadığım bütün acıları unutmuş, kaym ağaçlarının kuşattığı sivri bambu yapraklarını eşsiz bir oyma olarak düşlemeye, soluk soluğa seyretmeye koyulmuştum. Buraları daha önceleri oymalarımda işlemiştim gerçi, ama Flora'nın da dediği gibi manzara bir hayli değişmişti. Dere boyunca uzanan dar yolda birlikte yürümeye başladık.

Kayınlar, selviler tepenin doruğuna doğru seyrekleşiyor, yerlerini, dere boyunu kaplayan bambular, tepenin yamacını örten kamelyalar alıyordu. Bambular derenin çevresini bütün bütüne kuşatmışlar, düz ve diri gövdeleriyle suyun içine dalmışlardı. Yuvarlak, külrengi çakılların biriktiği yerlerde hafifçe duralayan dere, günışığının vurduğu kıvrımlarda koyu kahverengi akıyordu. Uzaktan uzağa çavlamn uğultusu duyuluyordu. Dere boyundaki dar yolu örten yaban çiçekleriy-

le yaban otları geçit vermiyordu. Flora yeşil pırıltıların ortasında umursamaz adımlarla ilerlerken, karanfillerin, saçaklı yoğurt otlarının yerini fundalar, mürverler alıyordu.

Bu olağanüstü güzellik beni büyülemişti. Olanca gerçekliğiyle göz kamaştırıcı bir güzelliğe bürünen bir manzaraya rastlayınca, yeryüzünün büyülü güzelliklerine boyun eğer, kendi varlığımdan koparak her şeyi unuturdum; güçsüz yanlarımdan biri de buydu. Güzellik insana kendi varlığını bile unutturur. Ama Flora'yı bütün açıklığıyla görebiliyor, hatta geniş eteklikli elbisenin sandığım gibi beyaz değil, ince siyah dallarla süslü çok soluk mavi renkte olduğunu sezinliyordum. Dağınık saçları omuzlarına dökülmüştü, arada sırada elbisesine takılan bir dikeni çıkarmak için durduğunda, solgun ve çilli yanağını, hafifçe kalkık burnunu görüyordum. Üst dudağının inceliği ve ağzının öne uzanışıyla annemi hatırlatıyordu. Ama Flora'nm yüzü daha geniş, yüz çizgileri daha belirgindi; birden Flora'nm yüzünün annemin yüzünden daha çağdaş olduğunu gördüm. Herhalde boyu Lydia'dan da, İsabel'den de uzundu. Şimdi Harikalar Diyarı'ndaki Alis'den çok, dürüst ve hırslarını dizginleyebilir bir ressamın çizdiği bir taşralı kıza benziyordu. Bakışlarında bir yalınlık, utanmasız bir güzellik vardı.

Ancak koca bir ısırgan otu elime değip de, elimin üstünde kırmızı kabarcıklar belirince kendime gelebildim. Sessizce bir çığlık atmıştım, sonra Flora'ya seslendim. «Dur da ben öne geçeyim. Daha önce niye akıl edemedim? Kimbilir, ısırgan otlarından, dikenli çalılardan ne hale gelmişsin-

dir! Yoksa geri mi dönsek, ne dersin?»

Flora'nın beni bir yerlere götürmek istediği seziliyordu. Nitekim yolun bitiminde çavlanın döküldüğü geniş ve siyah gölcük belirdi; bu güzel manzaranın birçok defa resmini ya da oymasını yapmayı denemiş, ama bir on sekizinci yüzyıl pastişinden öteye gidememiştim. Belki çavlan gerçekten de geçmişte yaşamıştı. Dar yolu bürüyen dikenli çalılar, otlar öyle sıklaşmıştı ki daha ileri gitmenin gereği yoktu. Ceketime ufak yeşil dikenler takılmıştı, Flora etekliğine takılan bir çalıyı çıkarmaya çalışıyordu. «İstersen geri dönelim,» dedim. «Buraları yeniden gördüğüme çok sevindim. Eskisinden daha da güzelleşmiş. Hadi, dönelim, ama artık ben önden gideceğim.»

«Yol birazdan açılıyor. Kamelyaların altından geçebiliriz.»

Kaygılı gözlerle saatime baktım. Bir sonraki trenle de gidebilirdim. Kafamı kaldırdığımda Flora kaybolmuştu. Buralar yavaş yavaş sarıyordu beni, Flora'nm ardına düştüm. Az sonra yeşil çalılık sona erdi, ayaklarımın altında çıplak, koyu kahverengi bir toprak belirdi.

Zorlu kış rüzgârlarının yön verdiği kamelyalar bayırlara tırmanıyor, ağaçların tepelerine kadar uzanıyor, dallarıyla, pırıl pırıl koyu yeşil yapraklarıyla akıp giden bir dokumayı andırıyorlardı. Aşağılarda eğilerek geçebileceğimiz geçitler veriyorlardı, önümde koşan Flora'nın soluk mavi elbisesi bir görünüyor, bir kayboluyordu. Başımı dallara çarpmamak için eğilerek, tuhaf bir coşkuyla ben de koşmaya başladım. Sonra birden günışığma çıktım.

Açıklığa vardığımda Flora ayakkabılarını çıkarmış, dere kıyısına oturmuş, çıplak ayaklarını suya sokmuştu. Nefes nefeseydim, Flora ise bütün sabah orada oturmuş kadar sakindi. Eteklerini dizlerine topladı, hüzünlü gözlerle yüzüme baktı.

İki büklüm koşmaktan yüreğim dışarı fırlayacak gibiydi. Flora'nın yanına çökerken, nefesimi iyice kaybetmişim, diye düşündüm kendi kendime. Çavlan burada bir hayli sessizleşiyor, bizi ağır ağır saran bir ezgiyle dökülüyordu. Manzaranın içerisinde yüzen bir yapraktı sanki. Geniş değildi, ama gölcüğe dökülüşü öyle ustaca ayarlanmıştı ki, gerçek bir çavlan olmaktan çıkmış, sanatın ölçüsüz boyutlarına ulaşmıştı. Yuvarlak, siyah gölcüğe bir kaya çıkıntısının üzerinden dökülmekteydi; gölcüğün siyah ve parlak suyunda hiçbir kırışıklık olmuyor, çavlan suda köpüklü, kahverengi bir halka yaparak gözden kayboluyordu. Dere yatağı bataklık mersinleri ve söğüt dallarıyla kaplı yeşil bir hendek boyunca tepenin kayın ağaçlarıyla sarılı doruğuna doğru uzanıp gidiyordu. Güneş, parlak ve soluk kuzey göğünde, hiç ısıtıcı olmayan ışınlarıyla gölcüğü aydınlatıyordu. Göğe baktığımda kamaşan gözlerimi yere çevirdim. Flora'nın ayakları suda görünmüyordu. Çıplak dizleri açık kahverengiydi, koyulaşmıştı.

Zaman zaman kaçıp buraya sığınıyordu herhalde. İsabel'in yüksek topuklu ayakkabılarıyla dikenli çalıların arasında kendine yol açmaya çalıştığını, koca Otto'nun birbirine sarılmış kamelyaların altında eğilerek ilerlediğini düşünemiyordum. Otto çavlandan çocukluğunda da hoşlanmaz-

dı. O zamanlar benim sığınağımdı burası. Şiindi Flora'nın olmuştu.

Elimi bir yaprakla yeşil olana kadar ovaladım. Flora dere kıyısında papatya topluyor, etekliğinin üstüne yerleştiriyordu. Evime dönerken beraberimde götüreceğim güzel bir manzara da buydu. Saatime baktım. Sonra yeniden Flora'ya dönerek genç kızın pürüzsüz, düzgün yüzüne baktım; sessizce ağlıyordu.

Bir an şaşırdım, ama hemen toparlandım. Ne de olsa babaannesini severdi. Keşke ben de böyle katkısızca üzülebilseydim! Otto benim sadece «düşündüğümü» söylemişti, ansızın bir suçluluk duygusuna kapıldım. «Üzülme Flora,» dedim. Ama niçin üzülmesindi. «Bir gün hepimiz öleceğiz» ya da «Zamanla unutursun» gibi sözler çocuklara söylenemez.

Flora başını iki yana sallıyor, yanaklarından yaşlar dökülüyordu. Gözleri gölcüğün ortasına dalıp gitmişti.

«Ona üzülmüyorum.»

«Neye üzülüyorsun peki?»

Bana döndü. Yüzü ıslanmış, kızarmıştı. Sanki birden bir maske takmıştı. Kırışmış alnına, kanlanmış gözlerine korkuyla baktım. «Edmund amca, trene ille de yetişmek istiyor musun?»

«Hani Edmund diyecektin?»

«Edmund.»

«Evet, Flora. Hiç olmazsa bundan sonrakine. Neye üzüldüğünü sormuştum. Lydia'ya mı?»

Çavlanın uğultusu seslerimizi sarmış, dışarıyla olan bağlarımızı koparmıştı.

«Hayır dedim ya. Burada kalmanı, bana bir

iyilikte bulunmanı istiyorum.»

Ağlaması durmuştu, eliyle yüzünü sildi. Daha bir koyulaşan saçları ıslak boynuna yapışmıştı.

«Peki söyle bakalım, nedir derdin?» Flora'nın tuhaf bakışından, çevrenin sessizliğinden ürker gibi olmuştum.

Bunun üzerine Flora iyice işitemediğim bir şey mırıldandı. «Ne dedin?»

«Gebeyim.»

Flora'ya bomboş gözlerle baktım. Olacak şey değildi. Sıcak bir havlu sarmışlar gibi kıpkırmızı kesilmişti yüzüm. Şaşkın, utanç dolu, belirsiz, ama çok güçlü bir üzüntüyle yanaklarım kızardı. **«Hayır, olamaz.»**

«Ne yazık ki oldu, Edmund.» Şimdi Flora bir parça yatışmış görünüyordu. Elleriyle yüzünü ovuşturdu, yüzünde uzun yeşil çizgiler kalmıştı. Sudaki koyu kahverengi ayaklarına baktı. «Yardım etmelisin bana. Mutlaka yardım etmelisin. Bana elini uzatacak tek insan sensin. Ne o, çok mu şaşırdın yoksa?»

«Yoo, şaşırdığım falan yok,» dedim. Oysa bal gibi şaşırmış, üstelik korkuya kapılmıştım. Titremekten güç alakoyuyordum kendimi.

«Bana sorarsan epey şaşırdın galiba. Senin biraz tutucu olduğunu söyler babam.»

Bu sözler beni hem öfkelendirdi, hem de aklımı başıma toplamamı sağladı. «Emin misin, sakın yanılmayasın?»

«Hayır, kesinlikle eminim.»

«Kimden peki? Kimden oldu?» Farkında olmadan yumruklarımı sıkmıştım.

«Hiç önemi yok,» dedi Flora. «Okuldan bir

çocuk. Charlie Hopgood diye biri. Ama dedim ya, hiç önemi yok.»

«Bence çok önemli! Annene babana anlattın mı durumu?»

«Paylama beni, Edmund. Hayır, anlatmadım. Nasıl anlatırım? İlk sana söylüyorum.»

Kendimi tutmaya çalıştım, fazla üstüne varmak istemiyordum. Şaşkınlıktan hâlâ kurtulamamıştım. «Hopgood mudur nedir, o herifin haberi var herhalde?»

«Hayır... evet. Hem o gitti zaten. Hiç önemi yok, unut onu. Ben kendi başımın çaresine bakmak zorundayım.»

«Flora, Flora, annenle babana açmalısın bu meseleyi.»

«Çıldırdın mı sen!» Birden ağlamaya başladı, gözyaşları elbisesine, yaprakların yeşile boyadığı ellerime dökülüyordu. «Babamı bilmez misin, birilerini öldürmeye kalkar. Anneminse hiç bir şey gelmez elinden. Ah, hiç söylememeliydim sana!»

«Bağışla beni, Flora. Hadi, üzülme artık. Belki anlarım seni. Bu adamı seviyor musun? Evlenmek istiyor musun onunla?»

«Hayır! O hiç önemli değil. Başım belâda, senden yardım istiyorum, hepsi o kadar. Yoksa öldüreceğim kendimi. Kendimi gölcüğün sularına bırakıvereceğim, yüzme de bilmem.» Etekliğindeki papatyaları gölcüğün kara sularına silkeledi.

«Öyle konuşma, Flora! Ben ne yapabilirim ki? Dürüstçe davranmak daha iyi olmaz mıydı.»

«Gerekli olan parayı verirsen güneyde çocuğu alacak bir hekim bulabilirim.» Gözyaşlarını silerken öfkeliydi, soğukkanlılıkla konuşuyordu.

Sonra ayaklarını sudan çıkardı, otlarla kurulamaya koyuldu. Düzgün esmer bacaklarını gördüğümde, Flora'nın gözümde bütün bütüne değiştiğini farkettim.

Yerimden hırsla doğruldum. Korkmuş, tiksinmiştim ondan; sanki gebe kaldığını değil de, iğrenç bir hastalığa yakalandığını söylemişti. İçinde bulunduğu durum ve teklif ettiği çözüm yolu beni utandırmıştı. İçimden şu Hopgood denen herifi bulup gebertmek geçiyordu. Flora'nın son sözlerini yeniden toparlamaya çalıştım.

Çocuk aldırma konusunda çok kesin yargılarım vardı. Çocuk aldırmak adam öldürmekten, suçsuz bir insanın hayatına son vermekten başka bir şey olamazdı. Oysa bütün bunları, bana güven duyan, benden yardım uman bu çaresiz kıza nasıl anlatırdım? Ama ne olursa olsun anlatmalıydım, bana da bu düşerdi zaten.

«Yapmamalısın Flora,» dedim. «Çocuğunu öldürmemelisin.»

Gözleri suda yüzen çiçeklerde, «Siz erkekler bunun nasıl bir şey olduğunu bilemezsiniz,» dedi yumuşak bir sesle. «İçimde bir canavar büyüyor sanki. Nefret ediyorum ondan. Doğsa bile öldürürüm herhalde. Daha hayatın başlangıcında niçin yıkımlara sürükleneyim? Başımın belâsı bir piçle kim ister beni? Gencim daha. Gençliğimin, özgürlüğümün tadına varmak istiyorum. Şimdiden başıma bir de çocuk almak istemiyorum, hele bu korkunç yaratığı hiç. Ah, anlamıyorsun ki.» Elleriyle yüzünü kapadı.

«Ama çocuğun ne suçu var, Flora,» dedim sabırla. «Çocuk tamamen suçsuz. Bakarsın çok

güzel bir bebek olur, seversin. Şu anda ufacık bir şey olabilir, ama aslında yazgılı bir insan sayılır, bunu hiç unutma. Onu öldürürsen bir insanın hayatını ortadan kaldırmış olacaksın. Bir düşün, ileride başka çocukların olduğu zaman bunun için üzüntü duymayacak mısın acaba, nasıl bir insan olacaktı diye merak etmeyecek misin?» Bu savunmasız yaratığı kurtarmak için karşı konulmaz bir istek duyuyordum; Otto'yla benim Flora'da gördüğümüz saflık ve katkısızlık bu küçük varlığa geçiyordu artık.

«Yatıştırmaya çalışma beni,» dedi öfkeli bir sesle. «Bir yardımın dokunmayacaksa çekip gidebilirsin. Hadi, git de o allahın belâsı trenini kaçırma.» Karnındaki çocuğun olanca ağırlığını duyuyormuşcasına yavaş yavaş doğruldu.

«Ne kadar oldu?»

«Dokuz hafta. Gidip baktırdım, artık hiç kuşkum kalmadı. Öyleyse Edmund amca, gülegüle. İyi yolculuklar dilerim. Başını şişirdiğim için bağışla beni.» Üstünü silkeledi. «Annemle babama bir şey söylemezsin, değil mi?»

«Ah, Flora, Flora...» İlk şaşkınlığın etkisinden biraz olsun kurtulmuştum, içime düşen korku geçmişti, çocuğa yardım etmek, ona göz kulak olmak istiyordum. Bu saatten sonra trene nasıl olsa yetişemezdim. Kalmak zorundaydım. «Flora, bana biraz zaman ver, düşüneyim, sonra gene konuşuruz. İnan, gerçekten yardım etmek istiyorum sana. Artık gideceğim falan yok herhalde. Kimseye de bir şey söylemeyeceğim.»

Daha güçlü bir umutla yüzüme baktı. Kamelyalarla sarılı geçide doğru yürümeye başladık.

«Teşekkür ederim, Edmund. Şimdi gidip biraz uzanayım. Sana her şeyi anlatmakla iyi ettim. Birbirimizi yarına kadar görmeyelim, olup biteni yeniden düşüneceğim. Sabah erkenden bana gelir misin? Kahvaltıyı da benim odada edersin. Sekizde gel. Ben hep odamda kahvaltı ediyorum. Kahvaltıya ne istersin?»

«Hiç farketmez, Flora. Meyva falan, ne olursa işte. Tamam, yarın görüşürüz öyleyse. Bir çılgınlık yapmazsın ya, söz ver bana.»

«Sen ne dersen onu yapacağım galiba,» dedi. «Ama ne olursun bana yardım et.» Yüzünde gözyaşlarından iz kalmamıştı, yaprakların arasında kayboldu.

Alçak dalların arasında güçlükle yol açarak ağır ağır yürümeye başladım. Çavlanın uğultusu azalıp bir mırıltı haline geldiğinde, güçlü bir fırtına atlatmışım gibi bir duyguya kapıldım. Boyunduruğa vurulmuş bir adam gibi, başım önümde, uçuşan soluk mavi etekliğini izliyordum Flora'nın. Kimbilir, İsabel'in bana uygun gördüğü rolü oynayacaktım belki de. Başarır mıydım, başaramaz mıydım, orasını bilemiyordum.

6. BÜYÜLÜ GENELEV

ÇOK esmer ve büyük bir kadının dizinde bir kız çocuğu oturuyordu. Gövdeleri tuhaf bir şekilde birleşmişti, geniş ve üstü örtülü dizlerin kimin olduğu anlaşılmıyordu. Güçlü kollar bana uzandı, korkuyla geri çekildim.

Ansızın uyandım, yatağın içinde doğrularak etrafa kulak verdim. Herhalde bir ses duymuş, öyle uyanmıştım. Odada çok hafif bir ışık vardı, sabahın ilk ışıltıları içeri vuruyordu. Yeniden dirilen bir ölü gibi yatağımda kaskatı oturmuş, yabancılık çektiğim pencereye bakıyordum; kalbim gördüğüm düşün ya da başka bir şeyin etkisiyle hızlı hızlı atıyordu. Sonra külrengi bir karanlığın sardığı odaya yavaş yavaş alıştım, nerede bulunduğumu, hâlâ bu evde olmaktan nefret, hatta korku duyduğumu hatırladım. Yorganı kaldırdım, yatağın kenarına oturdum.

Işığı yakmak geldi içimden, ama vazgeçtim. Duyduğum sesin ne olduğunu kestirmeye çalıştım, ama henüz kendime gelememiştim. Belki de odaya bir hayvan girmiş ya da çok yakınlarda birileri konuşmuştu. Işığı açmamakla enayilik ettiğimi düşündüm, çünkü korkum odanın loşluğundan geliyordu; oysa içgüdüm, odadaki yaratığın beni henüz farketmediğini, saklanmam gerektiği-

ni söylüyordu. Usulca ayağa kalktım, etrafı dinledim. Evi sessizlik kaplamıştı, yalnız uyuyan kadınların solumalarıyla yaşıyordu sanki. Tepeden tırnağa ürpermiştim, ayaklarımın ucuna basarak açık pencerenin önüne geldim. Alacakaranlığın soluk ışığı yalnızca kayın ağaçlarının gölgelerini aydınlatıyordu. Ay batmıştı. Bahçe güçlükle seçiliyordu. Pencereden başımı çıkardım, ıslak, puslu havanın gözlerimi kamaştıran külrengi belirsizliğine baktım.

Sonra birden çimenliğin üstünde bir kımıltı oldu. Ortalığı kaplayan boz rengin içerisinde parlak bir şey belirdi. Bu düşsü kımıltıya büyülenmişcesine, korkuyla baktım. Bunun ne olduğunu, hatta tam nerede olduğunu kestiremiyordum. Yerde miydi, havada mıydı? Kımıldar gibi oldu, geriye çekildi, sonra gözden kayboldu. Sonra, «Off...» diye içini çekti biri; insan ancak yalnızken böyle içini çekebilirdi. Parlak kımıltı yeniden belirdiğinde bir el fenerinin çimenliğe vurduğunu farkettim. Gölgeler arasında duran bir kadını yavaş yavaş seçer gibi oldum.

Aklıma çılgınca bir düşünce takıldı, Lydia geri dönmüştü belki de. Sonra bunun Flora da olabileceğini, Flora'nın umutsuzluğa düşerek delice koşabileceğini düşündüm. Gerçi alacakaranlıkta doğru dürüst göremiyordum, ama bir süre sonra Flora olmadığını anladım. Başka birisiydi, hiç tanımadığım birisiydi. Sessiz, puslu havada daha yüksek bir sesle yeniden içini çekti. «Off...» İç karartıcı bir resmin ufak bir karaltısını andıran kasvetli evin önünde durmuş, yapayalnız üzüntülere boğulan kimdi acaba?

Pencereden baktığım sırada evde bir benim uyanık olduğumu kaygıyla sezinledim. Tek tanık bendim. Bendim çağrılan. Kadın sanki yalnızca kurbanın gözüne görünen bir ölüm habercisiydi, benim için gelmişti sanki. Pijamamın üstüne pantolonumla ceketimi geçirdim, ayakkabılarımı giydim. Karanlıkta merdivenleri inerek el yordamıyla kapının zincirini buldum. Kapıyı sessizce açtığımda hem avcıya, hem de ava benziyordum. Kadın hâlâ oradaydı. Belki de kendi kendime gelin güvey oluyordum; gene de kadın ortadan kaybolsaydı çok daha korkunç hayallere kapılabilirdim. Sundurmanın gölgesinde durdum. Gökyüzü biraz daha ağarmıştı.

Kapıyı açarken zincirin şıkırtısını duymuştu herhalde. Yüz metre kadar ilerde, benden habersizmiş gibi, dimdik duruyordu. Yüzü belli belirsiz görülüyordu. Ayaklarımın ucuna basarak yumuşak yaban otları ve çakılların üstünden geçtikten sonra çimenliğe çıktım. Bir başka sesten, arkamdan yükselen evi ayağa kaldırabilecek bir çığlıktan çekinerek sesimi çıkarmıyordum. O da hiç kımıldamıyordu, konuşmadan birbirimize bakıyorduk.

Aramızda on metre kadar kaldığında durdum gene. Yüzü hâlâ seçilmiyordu, ama gençti anlaşılan. Üstünde uzun bir elbise vardı. Tuhaf bir gerilimle aramızda bir bağ kurulmuştu. Heyecanlanmıştı galiba, bir çığlık atarak kaçacağını sanıyordum. Ona güven vermek istiyordum, ama ortalıkta bozulmaz bir tılsım kadar güçlü bir sessizlik vardı. Karşısında öyle dururken, ikimiz de çıplakmışız gibi, tuhaf, utanç verici bir haz duyu-

yordum. Sonra birden el fenerini yüzüme tuttu.

İrkilerek yüzümü çevirdim, ama onun yanındaydım artık. El feneri söndüğü zaman hâlâ yerinden kımıldamadığını, yüzü peçeli bir genç kız gibi esrarengiz bir güzelliği olduğunu gördüm. Artık bir şeyler söylemeliydim. «Ne arıyorsunuz burada?»

Sesim yumuşak çıkmıştı, ama bana bir gök gürültüsü gibi geldi. Sesimin yankılanmasını beklercesine bir süre daha sustu. Sonra yavaşça, «Solucanların dansını seyretmeye geldim,» dedi.

Hiç kımıldamadan duruşu ve garip sözleriyle bende hâlâ düş gördüğüm sanısını uyandırdı. Sesinde bir yabancılık vardı. Üstündeki uzun elbisenin gecelik olduğunu farkettim.

Kollarım iki yanımda, dalmış gitmişken, «İşte bakın,» diye açıkladı, «bir sürü solucan.»

El fenerini yere tuttu. Çimenler uzun, kımıl kımıl, bir yığın solucanla kaplıydı. Çiğle örtülü, yeşil çimenlerin üzerinde, ıslak, mor gövdeleriyle alt alta üst üste kıvranıp duruyorlardı. Çimenler solucandan geçilmiyordu. Uzun, ince ve parlaktılar, kuyrukları deliklerin içindeydi; el feneri üstlerine vurduğunda birbirlerine sokulup büzülüyor, sonra bir yılan çabukluğuyla deliklerine kaçıyorlardı. Küçüklüğümüzde solucanlarla oynarken Otto heyecandan kendinden geçerdi. El feneri söndü.

«Korkutmadım ya sizi?» dedim. «Ben Edmund Narraway. Yoksa siz...»

Birden yok olmuştu. Sanki puslu sabah ışıklarına sarınarak kaybolmuştu ortadan. Ayak seslerini işitir gibi oldum. Çılgınca bir kaygıyla ar-

kasından koşmaya başladım.

Ağır ağır aydınlanan kayın ağaçlarına vardığım zaman kuru yaprakların üzerinde çıkardığım hışırtıları duydum; az ilerde bir gölge süzüldü gitti. Ansızın ağaçların arasından yazlık ev göründü; acaba içeri girdi mi, girdiğini gördüm mü diye düşünürken bir de baktım kapının önüne gelmişim. Hızla kapıya doğru ilerledim. Kızın ani kaçışıyla heyecanlanmış, afallamıştım.

Kapı ilkin aralanır gibi oldu, ama sonra arkadan zorlandı. Kapıyı yüzüme kapamaya çalışıyordu. Durdum, alçak sesle, «Lütfen, lütfen, lütfen,» dedim. Ağzımdan çıkan sözler, bir peri masalındaki tılsımlı sözler gibi, her şeyi bütün gerçekliğiyle açığa vurdu. Geri çekildim, kapı artık zorlanmıyordu. Sıradan, herhangi bir kapı gibi aramızda öyle duruyordu. İçeride ışık yandı, ardımda kalan koru yeniden gece olmuşcasına karanlığa gömüldü. İçeri girdim.

Yazlık ev, ortası bomboş, yeşil kubbeli bir Dor tapınağını andıran yuvarlak bir yapıydı eskiden. Sonradan üst kata iki oda daha eklenmiş, alt kata bir mutfak yapılmış, böylece evin içi bütünüyle değişmişti. Kapıdan girildiğinde üst kata çıkan bir tahta merdiven yükseliyordu. Kadın parlak ışığın aydınlattığı merdivenlerdeydi. Gözlerim kamaştı. Gerçekten de, oyunun bir sonraki perdesine geçilmiş, avcıyla av maske değiştirmişti artık.

«Arkanızdan koştuğum için özür dilerim...»

Şimdi ışığın altında açık seçik görülüyordu. Yakasıyla etek uçları işlemeli, uzun, sarı bir gecelik vardı üzerinde. Ayaklarının çıplak olduğu se-

ziliyordu. Elleri göğsünde, koşmaktan nefes nefeseydi. Boyalı olup olmadığı anlaşılmayan bakır rengi saçları dümdüz omuzlarına iniyordu. Yüzü ışıkta bembeyazdı. Gençti.

«Siz David Levkin'in kızkardeşi olacaksınız?»

«Evet, Elsa'yım ben.»

David Levkin'den konuşurken İsabel'in bir de kızkardeşten söz ettiğini şimdi hatırlamıştım. Demek kimin arkasından koştuğumu biliyordum.

«Yukarı gel.» Düşte konuşuyormuşcasına, anlamsız bir sesi vardı.

İlkin duraksadım, sonra gıcırtılı tahta merdivenleri tırmanarak ardına düştüm. Basamaklarda çıplak ayak izleri kalmıştı.

Yukarıdaki ilk oda sahanlığa benziyordu; odada büyük bir meşe dolap ve eski püskü, ortası içeri göçmüş bir sedirden başka bir şey yoktu. Ortalığa bir toz kokusu yayılmıştı. Aksırdım. İç kapı kapalıydı. Hayret ve korkuyla yüzüne baktım. Gözlerini benden ayırmaksızın, yavaş yavaş yeşil bir sabahlık geçirdi üzerine. Oysa geceliği hiç de o kadar ince değildi.

Belki ağabeyinden de uzun boyu, geniş burun delikleri ve anlamlı ağzıyla tuhaf bir görünüşü vardı. Dudakları ıslak ve kırmızıydı, kaşları kalın, siyah iki üçgeni andırıyordu, hiç makyaj yapmamıştı; teni, soğuk ve cansız görünecek kadar solgun ve mattı. Bakır rengi saçları şimdi yeşile çalıyordu. Etrafına camgöbeği renginde kalem çekilmiş gözlerinin koyuluğu, saçlarını boyalı gibi gösteriyordu. O iri ve doğulu gözlerle bana baktı; gözleri bir büyücünün ya da bir orospunun gözlerine benziyordu. Kaygılanmış, şaşkına dönmüş-

tüm.

Sesim derinden çıkıyordu. «Rahatsız etmeyeyim sizi. Ağabeyinizi uyandırmak istemem. Sizi pencereden görünce...» dedim, «niçin ağladığınızı merak ettim,» demek geldi içimden, oysa o pırıl pırıl gözlerde gözyaşından iz bile kalmamıştı.

«Ben geceleri hep bahçeye çıkarım,» dedi. «Eve girmem yasak, anlıyorsunuz ya, hepsi bu işte.» Tıpkı bir yabancı gibi konuşuyordu, sözlerinden pek bir şey anlamamıştım; ne dediğini duyduğumdan bile emin değildim.

«Size bir yardımım dokunabilir mi?» dedim. Karanlıktaki kaçışı, gecenin bu saatinde yarı çıplak yanıma sokuluşu, tuhaf hayvansı dinginliği bende ansızın bir haz uyandırmış, coşkun bir koruyucu havasına büründürmüştü. Bir kadınla ne zamandır böyle dolaysız ve böyle doğal karşılaşmamıştım. Ve birden onu kollarıma alma isteğim, ona yardım etme isteğine dönüşmüştü. Çimenlikte ağlamadan içini çekişi, az önce ettiği anlaşılmaz sözler hep bana yöneltilmiş kutsal birer istektiler sanki.

Söylediklerimi ciddiye alırcasına düşünceli düşünceli baktı. Sonra, «Biraz kahve var. Ama dur önce başka bir şey göstereyim sana. Ne de olsa kardeşisin. Üstelik ne zamandır bekliyorduk seni,» dedi.

Öbür odanın önüne giderek kapıyı ardına kadar açtı. Daha şimdiden parlak bir ışık vurmuştu odaya; ağabeyim Otto alçak bir yatağa yarı çıplak serilmiş kalmış, derin uykulara dalmıştı.

Kapıdan girer girmez karşıma çıkan bu manzaranın gerçek dışı bir yanı vardı, sanki bütün

bu sahneyi kız kendisi düzenlemişti. Ne ki, gerçekten de Otto'ydu bu; ağzını açmış horlayan, iri gövdeli, dağınık saçlı, acı ve utanç verici varlığıyla uyuyan Otto'ydu. Önce tuhaf ve kayıtsız bir boşluk duydum. Sonra tiksindim, suçluluk ve korkuyla içim sızladı. Ağabeyimin uyandığı zaman kapılacağı öfkedendi korktum.

Aklımdan geçenleri sezinleyerek, «Merak etme, uyanmaz,» dedi kız. «Çok içti. Domuz gibi uyuyor şimdi de. Gel bak.» Birlikte içeri girdik, arkamızdan kapıyı kapadı. İçerisi bir hayvanın ininden farksızdı.

Odanın büyük bir kısmını ağabeyimin üstünde yattığı karyola kaplamıştı. Kalın perdeler sıkı sıkı örtülmüş, ortalığa nemli ve keskin bir koku yayılmıştı. Yere gelişigüzel atılmış elbiseler bileklerime yosun gibi dolanıyorlardı, Otto'nun ayakkabılarından birinin içinde yarısı boşalmış bir viski şişesi duruyordu. Üstü açık yatan Otto, buruşup göğsünde toplanmış yuvarlak yakalı, kirli iki gömleği üst üste giymiş, ayağına, kalçalarına düşmüş yünlü, uzun bir don geçirmişti. Kıllı göğsü, beyaz göbeği açılmıştı. Koca kafası geriye kaykılmış, yüzünde damarlar belirmişti; hafifçe kaymış, ıslak ağzından hırıltılar çıkıyordu. Bir erkekten çok, bir insan harabesini andırıyordu.

Kız dikkatle Otto'ya bakmaktaydı. Aniden çıplak ayağını kaldırdı, Otto'nun sırtına hızlı bir tekme attı. Otto önce homurdandı, sonra başını yeni farkettiğim kadın donuna iyice gömdü. Kız, yaptığını onaylamamı bekleyen gözlerle bana baktı ve, «Elsa,» dedi.

Ben de farkında olmadan, «Elsa,» diye karşı-

lık verdim. Beni gitmekten alakoyan büyü, kızın ağzımdan dökülen tılsımlı adıydı sanki. Karyolaya oturduktan sonra benim de oturmamı işaret etti. Karyolanın kenarına usulca iliştim, Otto'nun kokular saçan göğsü ikimizin arasında inip kalkıyordu. Gene kendi kendime, Otto uyanırsa beni bacaklarımdan ikiye ayırır, diye düşündüm, ama bu defa biraz kayıtsızdım.

Kıza baktım. Şatafatlı bir törendeymiş gibi, ciddi ve soğukkanlı bir hali vardı. Otto'nun gövdesinden müthiş bir ter, viski ve ten kokusu yükseliyordu, kızın da saflıktan bir hayli uzak olduğu seziliyordu. Solgun, yumuşak, yağlı yüzü burun deliklerinin etrafında koyulaşıyordu, çenesi biraz kanamış ve kirlenmişti. Kıvrık üst dudağının üzerinde ince ve yumuşak tüyler görülüyordu, uzun açık renk saçları rujlu ağzının kenarlarına kadar iniyordu. Cilâsı dökülmüş, uzun tırnaklı elleriyle geceliğinin yakasını çekiştiriyordu, parmaklarında elmasa benzeyen birkaç yüzük vardı. Madeni saçları yüzüne kayıtsızca dökülmüş, iri gözlerini örtmüştü. Kızı bir hayli çekici bulmuştum. Ürküntü verici bir heyecan ve utançla Otto'ya baktım. Islak, kırmızı bir denizanasını andıran ağzı ardına kadar açılmış, horul horul uyuyordu.

«Güneyden gelen Edmund sizsiniz demek, biraz viski içer miydiniz?»

«Hayır, teşekkür ederim.»

Otto'nun ayakkabısındaki şişeyi aldı, gözlerini yumarak dikti. «Ağabeyim David'le tanıştınız herhalde. Nasıl, beğendiniz mi? Rus yahudisiyiz biz.»

«Evet, beğendim. İngiltere'de nerede doğdu-

nuz?»

«İngiltere'de değil, Leningrad'da doğduk.»

Buna biraz şaşırmıştım. İsabel, Levkin'lerde çok uzaktan Rus kanı olduğunu söylemişti galiba. «Çoktandır mı buralardasınız?»

«Altı yıldır.»

«Rusya'dan niçin ayrıldınız?»

«Babamın yüzünden. Küçüktük o zamanlar, annem öleli çok olmuştu. Babam büyük ve ünlü bir piyanistti, ama Rusya'nın yahudilere göre olmadığını söyler, Rusya'dan hoşlanmazdı. Gerçi sinagogla da başı hiç hoş değildi, ama inancı tamdı. Aslında durmadan üzülürdü. Sonra bir gün karanlık, büyük bir ormana götürdü bizi; yürüdük, yürüdük, sonra birden karşımıza kocaman, tahta kuleler çıktı, ışıldaklar üstümüze çevrildi, kaçmaya başladık, arkamızdan ateş ediyorlardı...»

«Demek hepiniz kaçabildiniz...»

«Babamın eline bir kurşun geldi, bir daha da piyano çalamadı.»

«Yaa... çok yazık... şimdi nerede babanız?»

«Hiç, gönül kırgınlığından ölmüş, öyle dediler. O gün bu gündür dolaşıp duruyoruz işte. Şu yüzükler var ya! Babam ölmeden önce bu elmasları bize, nereye gidersek gidelim, yoksulluk çekmeyelim diye verdi. Çok değerliymişler, ama babamın armağanı oldukları için satmıyoruz.»

Bu hikâyeyi daha önce birçok defa anlatmışcasına rahat, su gibi akıp giden bir sesle konuşuyordu. Elini ışığa tutuyor, elmasları seyrediyordu. Yıkıma sürüklenen bir insandan çok, garip bir sarayda atalarının destanlarını anlatan, yolunu anlatan küçük bir prensese benziyordu. Sınırda

olup bitenleri, korku içinde kaçışan çocukları, babasının elinin yaralanışını gözümün önüne getirebiliyordum. Anlattığı destan falan değil, günümüzde geçen bir hikâyeydi. Ne kadar üzüldüğümü ona anlatmalıydım.

Ama bir defa daha gözden kaybolmuştu. Bir de baktım, dizlerini göğsüne çekmiş, Otto'nun dizleri arasına sığınmış, onun yanına uzanıvermiş. Belki de kafasına üşüşen anılar fazla gelmişti. Gözleri kapalıydı, sanki hemen uyumuştu. Kızın dokunuşuyla Otto uyur uyanık kıpırdandı, ikisi de bir süre yerleşmeye çalıştılar, kızın başı Otto'nun boynunda, dizleri dizlerinde, eli elinde, tamamen bitiştiler. Mutlu bir karı kocaya benziyorlardı. Bir süre seyrettim, sanki bütün acılarımızın kaynağıydılar, Adem ile Havva'ydılar sanki. Tek bir bütün oluncaya kadar başlarında bekledim. Sonra bir örtüyle üstlerini örttüm.

«EEE, demek en sonunda yakaladınız muhabbet kuşlarını!»

Kapıda David Levkin duruyordu. Ben yataktan uzaklaşmaya çabalarken yanımdan geçti, gidip perdeleri açtı. Güneşli bir sabahtı, perdeler açılınca içeriye günışığı doldu.

Yazlık evden hemen çıkıp gitmek istiyordum. Yatak odasından dışarı fırladım, merdivenlerden paldır küldür inerek güneş ışınlarının kayın ağaçlarını benek benek aydınlattığı serin koruya çıktım. Uykumdan kötü bir düş görerek uyanmıştım sanki. Yol boyunca yürümeye başladım.

Birisi koluma dokundu, Levkin arkamdan gelmişti. Onları seyrederken yakalanmaktan rahatsız olmuş, kendimi suçlu duymuştum. Adımlarımı açtım, fakat arkamdan gelmekte diretiyordu. Yeniden koluma dokundu.

«Nasıl öğrendin?»

«Kızkardeşin bahçede ağlıyordu, ben de aşağı inip izledim onu.»

«Evet, geceleri bahçede sık sık dolaşır. Kendisinin bir hortlak olduğunu, evi lanetleyeceğini sanar. Fakat mutsuz sayılmaz. Birbirlerine çok iyi uyuyorlar bence, öyle değil mi?»

«Beni ilgilendirmez.» David'e bakmadan yürü-

meye koyuldum.

«İlgilendirecek fakat... Artık burada bizle kalmayacak mısınız? Burada kalıp bize yardım etmeyecek misiniz?»

«Git başımdan,» dedim. Onun bu suç ortaklığını paylaşan sözlerinden tiksinmiştim. Otto'yu da, onun yüzü yağlı büyücüsünü de aklımdan söküp atmalıydım; beni ilgilendirmezlerdi.

«Ne kadar güzel uyuyorlardı! İnsan onları bütün gece seyredebilir. İçkiden galiba. Kızkardeşim uyuyalı çok olmuş muydu? Güzel buluyor musunuz kızkardeşimi?» Gene kolumdan çekiştirdi.

Yüzümü Levkin'e çevirdim. «Levkin, ağabeyimle kızkardeşin arasındaki meseleleri seninle tartışmaya hiç niyetim yok,» dedim.

«Meseleler! Meseleler!» dedi alaycı bir coşkuyla. «Benim adımın Rusçadaki söylenişi Lyevkin'dir, Lyevkin. Rusçada 'aslancık' anlamına gelir, öyle derler. Hiç değilse bu anlama geldiği söylenebilir, çünkü lyev Rusçada aslan demektir...»

Yeniden yürümeye başladım. Konuşmadan arkamdan geldi bir süre, sonra, «Ne kadar güzel bir gün, değil mi Bay Edmund? Pırıl pırıl bir sabah. Onları uyandırmaya geldiğim zamanlar, böyle sabahları çok severim. Öyle hoştur ki. Filozofun biri, en büyük suçumuz yeryüzünün güzelliğine gözlerimizi kapamamızdır, diyor,» dedi.

«Hadi, yeter artık.»

«Yaptığım resimleri gösterebilir miyim size, Bay Edmund? Gerçi taş oymacısıyım ben, fakat aslında ressam sayılırım. Eh, siz de ressamsınız..»

Durdum, Levkin'in yüzüne baktım. Bütün bu sözlerinde insana ürküntü veren, hoş olmayan bir

şey vardı, rol mü kesiyordu yoksa? Otto'nun haline bu kadar sevinmesi hoşuma gitmemişti, belki de şantaj yapmayı tasarlıyordu. Doğrusu, Otto'nun çıraklarına, şantaj yapmak kadar uygun düşen bir şey olamazdı.

«Dilini tutsan iyi edersin,» dedim. «Yoksa başın belâya girecek. Bu ülkeyi yeterince tanımıyorsun. Allah bilir, İngiltere'ye giriş iznin bile yoktur.» Biraz gözünü korkutmaktan bir zarar gelmez diye düşünüyordum. Otto için kaygılanıyordum, Levkin'in bu mutlu pezevenkliğine hiç güvenim yoktu.

Sözlerim karşısındaki tepkisi oldukça hayret vericiydi. Kahkahalarla gülerek iki büklüm, sonra havaya sıçradı. «Bakın,» diye haykırdı nefes nefese. «Yükseliyorum! Yükseliyorum!» Hoplayıp sıçrarken birden durdu, hiç ciddiliğimi bozmadan baktığımı görünce yeniden kahkahalara boğuldu ve en sonunda, «Elsa size neler anlatmıştır kimbilir?» diyebildi güçlükle.

Afallamıştım. «Bilmem, buraya nasıl geldiğini falan anlattı...»

«Aman Tanrım, hangisini anlattı acaba, hangisini? Artık hiç çekilmez oldu!» Gülmekten katılıyordu.

«Ne demek, hangisini?»

«Bu defa hangi masalı anlattı, onu merak ediyorum? Irmağı yüzerek geçme masalını mı, uçak masalını mı, yoksa tünel masalını mı?»

«Ormandan geçerek kaçtığınızı söyledi...»

«Zavallı babacığımızın elinin mitralyöz kurşunlarıyla yaralandığını ve bir daha hiç piyano çalamadığını, gönül kırıklığından öldüğünü de

anlatmıştır herhalde!»

«Evet...»

«Amma maskara kız yahu! Karşısına her çıkana bir masal anlatmasa olmaz, bir sürü palavra. Bugünlerde de size anlattığı orman masalını tutturdu. Adamın birinin elinden yaralandığını gazetede okumuş. Yok hayır, Bay Edmund. Hiç de ormantik insanlar değiliz biz. Babamız piyanist falan değil, düpedüz kürk tüccarıdır; üstelik gönül kırgınlığından ölmesi palavraların en büyüğü, babam hayatta olduğu gibi tıkır tıkır da para kazanmaktadır. Ha, bir de, Leningrad'da değil, Golders Green'de doğduk. Elsa o yüzükleri birkaç şiline kendisi satın almıştır. Bana karşı ne kadar yanlış davrandığınızı görüyorsunuz, Bay Edmund; ben de sizin kadar İngilizim işte... beni daha yakından tanıdınız, arkadaş olduğumuz zaman kötü bir niyetim olmadığını anlayacaksınız.»

«Hiç sanmam,» dedim. «Şu da var ki, kızkardeşin bütün o anlattığı masalları gerçek sanıyordur belki de.»

«Doğru, aslında pek öyle deli sayılmaz, ama kendi kendine kurduğu düşler arasında yaşamaya bayılır. Kendisine acı çektirildiğini sanıyor. Size korudaki cücelerden söz etmedi mi hiç? Yahudiliği bunaltıyor onu. Hep bunun acısını duyuyor içinde, yeryüzündeki yahudilerin başına ne gelse, kendi başına gelmiş sanıyor.»

«Zavallı çocukcağız,» dedim. Gözümün önüne, Elsa'nın yumuşak yüzü, dalıp giden bakışları geldi. Nedense, biraz kaçıktı galiba. Şu lânet olası dünyanın kurbanlarından biriydi. Levkin'le, evin önünden kıvrılarak atelyeye kadar uzanan

dar yolda yürüyorduk.

«Aslında cadının biridir o,» dedi Levkin. «Rusya'da rusalka derler böylelerine. Tepeden tırnağa ölümdür. Ah, çok küçükken düştü bu yollara. Birçok adamla düşüp kalktı. Lord Otto'nun hoşuna giden de bu ya! Elsa'nın çılgınlıklarına, orospuluğuna bayılıyor. Elsa da onu bir canavar, bir insan harabesi olduğu için seviyor. Ama ustam hakkında böyle konuşmamalıyım, değil mi?»

«Evet, doğru,» dedim, «konuşmamalısın. Eh, ben artık...» Aslına bakılırsa, söyledikleri ilgimi çekmiş, çılgın kızcağızın çökmüş hali beni bir hayli ürkütmüştü. Otto'nun niçin büyülendiğini çok iyi anlıyordum.

«İki çeşit yahudi vardır,» diye konuşmasını sürdürdü Levkin. «Bir acı çeken yahudiler vardır, bir de başarıya ulaşan yahudiler; bir karanlık yahudiler vardır, bir de aydınlık yahudiler. Elsa karanlık yahudilerdendir, bense aydınlık yahudilerden. Çalışıp başarıya erişeceğim. Sanatta, işte ya da sanat işinde başarıya ulaşacağım. Çok para kazancağım. Hiç bir şey hatırlamayacağım. Öyle çok ki unutmak istediklerim. Elsa da öyle, kafasının içi anılarla dolu, çok şey hatırlıyor, kendinin olmayan anıları bile hatırlıyor. Başkalarının yerine, acı çekenlerin, ölenlerin yerine koyuyor kendini. Bu yüzden yüreğini bir türlü avutamayacağından, çok genç yaşta öleceğinden korkuyorum. Fakat ben bütün bunlardan yakamı sıyıracağım. Yeryüzünde yükselteceğim kendimi. Ben aydınlık bir dünyada yaşayacağım.»

«Ağabeyimle ne zamandır beraberler?»

«Epey oldu, aylardır, buraya geldik geleli be-

raberler.»

«Senden başkası biliyor mu?»

«Durun biraz, Bay Edmund. O kadar hızlı yürümeyin. Hayır, benden başka kimse bilmiyor.»

«İyi, sakın kimseye söyleyeyim deme. İyi günler.»

Bahçenin sonuna gelmiştik. Levkin'i orada bırakarak çimenliğe daldım. Güneş çimenlerin üzerindeki çiğ örtüsünü kurutmuştu. Solucanlar deliklerine çekilmişlerdi. Huzursuzdum, içim içime sığmıyordu. Gene de bana düşmezdi bütün bunları halletmek. Burada kalıcı değildim ki, yakında, hatta belki bugün alıp başımı gidecektim... birden Flora'yı hatırladım. Saatime baktım, olacak şey değildi. Saat onu geçiyordu. Eve doğru koşmaya başladım.

Flora'ya söz verdiğimi nasıl da unutmuştum! Oysa geceleyin, yatağımda yatarken baştan aşağı Flora'yla doluydum, ondan başka hiç bir şey düşünemiyordum. Fakat olan olmuş, uğursuz gece, çılgın prenses ve geveze Levkin'in saçmaları aklımı başımdan almış, en önemli şeyi unuttur-muşlardı. Koşarak evden içeri girdim.

Flora benim eski odamda kalıyordu. Deliler gibi odanın önüne geldim. Hâlâ bekliyor olmalıydı. Kapıyı çabuk çabuk vurdum ve içeri igrdim.

Küçük çalışma masasının üzerinde, kahvaltı için, iki tabak ve özenle yerleştirilmiş, elma, muz, portakal ve kayısılarla dolu meyva çanakları duruyordu. Ayrıca ekmek, tereyağı, kiraz reçeli ve bir büyük şişe süt vardı. Flora bütün bunları büyük bir özenle hazırlamıştı. Ama ortada yoktu. Yavaşça ilerledim. Masanın üzerine bir not bıra-

kılmıştı. Bekledim, fakat gelmedin. F. Korkunç bir umutsuzluğa kapılarak yatağın kenarına çöktüm.

Başımı kaldırdığımda birisinin bana baktığını gördüm. «Ah, Maggie... Flora gitmiş. Ne dersin, beni aradı mı acaba? Nasıl unuttum yahu, otobüs ondan önce kalkıyordu.»

İtalyan kızı bana hem bir hizmetçi, hem de bir yakınımmış gibi, soğuk, sakıngan gözlerle bakıyordu. Ağırbaşlı, kaygısız bir yüz, o bildik siyah elbise, örgülü uzun saçlar; aklımdan geçenlere daha ters düşen bir şey olamazdı. İtalyan kızı Flora'nm hazırladığı kahvaltılıkları tepsiye doldurmaya başladı. Usulca odadan çıktım.

8. OTTO İTİRAF EDİYOR

«DÜN gece bir düş gördüm,» dedi Otto. «Koca bir yılan dolaşıyordu evde. Her gittiğim odaya sürüne sürüne arkamdan geliyordu, ben de bu arada telefona uzanmaya çalışıyordum. En sonunda kapıyı yılanın suratına kapadım, polis çağırmak için telefona sarıldım. Bir de ne göreyim, telefonun üstünde böcekler kaynaşmıyor mu? Nereye uzansam elime tesbih böcekleri yapışıyor, numarayı bir türlü çeviremiyordum. En sonunda yılan...»

«Flora nereye gitti?»

«Ne bileyim ben! Gitti mi yoksa? Okula dönmüş olsa gerek. Artık iyice yüzgöz olduk, istediği zaman gidiyor. İstersen bir de İsabel'e soruver. Tesbih böcekleri yusyuvarlak oluyordu düşümde...»

«Otto, dün gece...»

«Biliyorum, David anlattı.»

Flora'yı aramadık yer bırakmamıştım. Bir sonraki otobüse atlayıp istasyona gitmiş, okulda her zaman kaldığı yatakhaneye telefon etmiş, hatta Bay Hopgood'u bile sormuştum; ama Hopgood diye birini kimse tanımıyordu. Aslında Flora'yı bulacağımdan hiç umudum yoktu, kaçmıştı, bir yerlere saklanacaktı herhalde. Sözümden dışarı çıkmayacağını söylemiş, kendisine göz kulak ol-

mamı istemişti, oysa ben en canalıcı zamanda başka işlere dalmış, Flora'yı savsaklamıştım. Ne idüğü belirsiz bir büyünün çekiciliğine kapılmış, sanki bile bile büyücülerin eline bırakmıştım kendimi. Ne ki, yüreğimi avutmaktan başka bir şey değildi bu. Yüreğim ve aklım Flora'da olsaydı saate bakmayı unutmazdım. Biliyordum, yazlık evde karşılaştığım manzara beni çok heyecanlandırmıştı. Bambaşka iki insan olduğumuz halde, tuhaf bir duyguyla, Otto'nun yaşayışıyla kendi yaşayışımın ne kadar benzeştiğini sezinlemiştim. Ağabeyimin onsuz edemediği şeyin çekiciliğini çok iyi anlıyordum. Bir yandan ona acıyor, öte yandan da kendimi aşağılanmış, lekelenmiş görüyordum.

Artık çekip gidemezdim, bu açıktı. İçine düştüğüm duruma hapsolmuştum. Günün erken saatlerinde ortalıkta yorgun argın dolaşırken içimden alıp başımı gitmek geçmişti. Flora gitmişti, İsabel yatağına girmiş kimseyi görmek istemiyordu, Otto ise yazlık eve kapanmıştı. Zor durumda kalmıştım, bir yabancılık, bir terkedilmişlik duyuyordum. Onlar için elimden hiç bir şey gelmezdi. Mutlaka gitmek istediğim, hatta kendi kendime, başımı belâya sokmadan basit yaşayışıma geri dönmeyi salık verdiğim halde, gidemeyeceğimin farkındaydım. Bana burada kalmak düşerdi; bu düşüncenin etkisiyle birden olduğum yerde duruverdim. Ama yalnız bu değildi, aynı zamanda kalmak istiyordum da. Ben de yavaş yavaş makinanın bir parçası haline geliyordum.

Geceleyin olup biteni Otto'yla konuşmam gerekiyordu. Anlaşılan, iki kardeş Otto'ya benden

söz etmişlerdi. Ama dürüst olmak gerekirdi, Otto'yla ben kendim konuşmalıydım. Otto'nun çabucak öfkelendiğini bildiğim için biraz çekiniyordum. Flora'dan söz edecek değildim. O meseleyi İsabel'e bile açmaktan çekiniyordum. Otto saat beşe doğru yüzü allak bullak bir halde ortaya çıkıncaya kadar atelyenin etrafında dolandım durdum. Kimbilir akşamüstünü nasıl geçirmişti! Her şeye burnumu sokmaktan nefret ettiğim halde, merakımı bir türlü yenemiyor, fakat bunu Otto'ya sezdirmemek istiyordum.

Atelyeye girdiğimde Otto bir viski şişesi açmaktaydı. Bir kavanoza fıçıdan su doldurmuş, küçük hayvancıkların yüzdüğü bulanık suyu bezgin bakışlarla inceliyordu. Hayvancıkları kavanozda bırakmaya çalışarak suyun birazını dikkatle bardağa boşalttı. Kolay iş değildi yaptığı. Sonra bardağı ağzına kadar viskiyle doldurdu, gidip saman balyalarından birine çöktü. Balyanın orta yeri Otto'nun ağırlığıyla içeri göçtü, Otto yerde oturuyormuş gibi samanların arasında kaldı. Kundağa sarılı koca bir bebeğe benziyordu. Ben de Westmorland mermerlerinden birine oturdum.

Bulanık içkisine dalgın gözlerle bakarak, «Evet, David anlattı,» dedi Otto. İç geçirerek bardağını yudumladı. «Sıradan bilinç durumu işkence gibi geliyor insana, alkolik olmanın kötülüğü de bu ya! Anlaşılan, böyle alkolik olunuyor! Gözünü seveyim Ed, hiç değilse sen dikkat et kendine.»

«Merak etme,» dedim. Konuyu ilk onun açmasını bekliyordum. Kendisiyle savaşıyor, bakışlarını bir bana, bir içkisine kaydırıyordu. Panto-

lonunun paçalarından sarkan uzun yün donu tozlu botlarına kadar iniyordu. Kirli gömleğinin açılan yakasından içine giydiği entari görünüyordu. İsabel Otto'nun elbiseleriyle uzun bir süredir ilgilenmiyordu herhalde.

«Demek en sonunda benim esin perimi gördün!»

«Evet, gördüm,» Elsa'dan nasıl söz edeceğimi kestiremiyordum. Büyülemişti sanki beni. Ama bunu Otto'ya anlatmanın bir gereği yoktu. «Levkin'in dediğine bakılırsa, kimse bilmiyormuş,» diye ekledim.

«Her zamanki gibi meseleyi büyütüyor,» dedi Otto. «Bence İsabel bir şeyler döndüğünün bal gibi farkında. Galiba beni vargücüyle aklımdan silmeye çalışıyor. Bu yüzden de hiç bir şeyi kendine dert edinmiyor. Herhalde İtalyan kızı da biliyordur, aptal değil ya. Tabii Flora'nm haberi yok, o da iyi ki gitti.»

«Lydia biliyor muydu?» diye sordum. Lydia böyle bir şeyi imkânı yok hoşgörüyle karşılamazdı; gece gördüklerimden sonra kalbimi saran tuhaf acı, Lydia'nın ölümüne duyulan bir üzüntüye dönmüştü. Artık Lydia yoktu.

«Hayır, Lydia bilmiyordu,» diye cevap verdi Otto yavaşça. «Bu işi kapatmak için elimden geleni yaptım, fakat sana anlatmak o kadar güç ki, Ed. Herhalde keçileri kaçırdığımı falan sanıyorsundur. Ama ömrümde hiç böylesi başıma gelmemişti. Hiç bir kadınla böylesine mükemmel bir cinsel ilişki kurmamıştım. İstersen beni zavallının biri olarak görebilirsin, ama ne yaparsın, gerçek bu.»

Doğrusu, ben de hiç bir kadınla mükemmel bir cinsel ilişki kurmuş değildim, ama bunu Otto'ya söyleyemezdim. «Yani bu,» dedim, «çok mu iyi?»

«İnanılmaz bir şey. Beni tepeden tırnağa değiştirdi. Bütün bedenim değişti. Belki de Hesperos'un bir yıkıntısıyım yalnızca, ama gövdem bir melek kadar pırıl pırıl. Oysa İsabel'le beraberken... İsabel nedense beni hep kendimden tiksindirdi. Onunla beraberken gerçekten tiksinilecek bir adamdım, rezilin biriydim, kendimi hep kirli duyardım. Fakat Elsa'nın yanında olduğum zaman her yaptığım güzelleşiyor, ben olan her şey güzelleşiyor. Ah, anlatamıyorum ki! Fakat...»

«Fakat kendini suçlu duyuyorsun, değil mi?»

«Sanırım öyle,» dedi Otto kuşkuyla. «Ne de olsa püriten sayılırız.» Viskisini sonuna kadar diktikten sonra samanların içinden şişeye uzanmaya çalıştı. Şişeyi alıp ona uzattım. «Tutku kendi kendini haklı çıkarıyor. İlk başlarda suçluluk duygusuna kapılmak aklımın ucundan bile geçmiyordu. Onu öyle mutlu etmiştim ki! Her gün mutluluk içinde kendimden geçiyordum. Öyle güzel, öyle insancaydı ki! Ama Lydia hastalanınca...»

«Kendi kendini kandırmanın acısı su üstüne çıktı herhalde?»

«Yalnız o değil. İlk başlarda herkesi kolayca aldatabiliyordum. Sonra sonra durum değişti. Lydia ölüm döşeğinde yatarken bir türlü sevişemiyordum. Gövdemden kopmak istiyordum sanki. Korkunç bir işkenceydi. Ah, Lydia'yı ölürken görmediğin için öyle talihlisin ki, Ed. Bilirsin, hiç ölmek istemezdi.»

Bütün bunları kafamdan silmeye çalıştım. Ama bunun biricik nedeni Lydia değildi. Flora'nın her şeyin farkına varmasından, bütün bunların onu yıpratmasından da korkuyordum. Öte yandan, gülünç de olsa, İsabel'i de aklımdan çıkaramıyordum. Aslında İsabel'le evlenmemem gerekirdi, hiç sanmıyorum ki bizden daha fazla birbirinin zıddı iki insan olsun. Ama İsabel kendince tutuldu bana işte. Gözüpek bir onuru vardı. Bilmem anlatabiliyor muyum? Lydia İsabel'in hayatını cehenneme çevirdi. Artık her şey öyle bir arap saçına döndü ki bütün umutlarım yok oldu gitti.»

«Elsa'yla evlenmeyi düşünüyor musun?»

«Yok canım, daha neler!» diye bağırdı Otto. «Elsa'yla yalnız sevişmek istiyorum. Sakın şehvet düşkünü falan olduğumu sanma; bu ikimiz için de iyi bir şey, güzel bir şey, gerçek bir şey. Cinsel ilişkinin yanlış bir şey olduğunu düşünürdüm hep, fakat Elsa'yla öyle olmadı. Sanki ömrümde ilk defa gerçeği görüyorum. İsabel'le evlenirken kandırıp durmuştum kendimi, zamanla durum daha da kötüleşti. Elsa'yla olan ilişkim ise gökyüzünden inen bir armağandı sanki, her şeye yeniden başlıyordum. Ama görüyorsun işte, gene batağa saplanmaktan, sabun köpüğü gibi dağılmaktan kurtulamadım. Böyle bir ilişkiye yer yok, sürdüremiyorum; bunun da bir başlangıcı, bir ortası, bir sonu var. Oysa Elsa'yla gideceğim hiç bir şey, izleyeceğim hiç bir yol yok. Bunun farkına varır varmaz, bu işe bir son vermem gerektiğini anladım. Herhalde canavarca bir davranışı haklı göstermeye çalıştığımı düşünüyorsun...»

Böyle bir şey düşündüğüm yoktu. Otto'nun «gerçek bir şey» derken ne demek istediğini kavramıştım galiba. Ben cinsel ilişkide gerçeği hiç bir zaman ele geçirememiştim. «Yok hayır,» dedim, «fakat sen bütün umutlarını yitirdikten sonra... zaten böyle işlerin sonu yoktur.» Benimle bu kadar içten konuşmasına çok sevindiğim halde, Otto'nun durumuna üzülmüştüm.

«Gel gör ki,» dedi Otto, «ondan bir türlü kopamıyorum, nasıl koparım! Kopmak zorundayım, ama kopamıyorum. İlkbaharda terketmeye çalıştım, terkettim de. Ona hiç bir açıklamada bulunmadım, o da hiç sesini çıkarmadı, bu ayrılığın Lydia'nın yüzünden geçici bir ayrılık olduğunu sanıyordu. Gelgelelim şimdi ona gitmesi gerektiğini söyleyemiyorum, söyleyemem de! Ve her şey yeniden bulanmaya başlıyor. Artık saflığımızı yitirdik. Bağlar, zincirler durmadan güçleniyor. Benim asıl korkum, Elsa'nın kendisini benim düşkünlüğüm olarak görmesi.»

«Dalgın gözlerle bakan Havva...»

«Evet, ondan söz etmiştim, değil mi? Doğru, Elsa'yı kastetmiştim. Beni tanımadan önce başından geçenleri bildiğim halde, katkısız bir varlık olarak görüyorum onu. Ama bazen de kötülüğün ta kendisiymiş gibi geliyor. Kusura bakma, gene saçmalıyorum. Aslında kendi kötülüğümü onun üstüne yıkıyorum. Ne yapayım, elimde değil, onu bir şeytan olarak görüyorum. Cinsellikten korktuğum için, hayvanın biri olduğum için böyle düşündüğümün farkındayım... fakat öyle anlar oluyor ki, gözümü kırpmadan öldürebilirim onu.»

Otto tepeden tırnağa titremekteydi, gözleri yuvasından uğramıştı, dişleri birbirine vuruyordu. Ağzı aşağı doğru uzamıştı. Samanların arasından doğrulmaya çalışırken viskiyi üstüne döktü.

Tedirgin olmuştum. Kendini daha fazla tutamayıp boşanacağından korkuyordum. Soğukkanlılığımı bütün gücümle korumaya çalışıyordum. «Dediğin kadar bağlı mı sana acaba? Ondan kopamam diyorsun ama...»

«Evet, seviyor beni,» dedi Otto. «Galiba da gerçekten sevdiği ilk insan benim. Belki de ancak bir Caliban'ı sevebiliyordur, kimbilir! Elsa'nın gözünde hem baba, hem kardeş, hem çocuk, hem de sevgiliyim ben. Fakat bir bu değil tabii. Öyle acıyor, öyle üzülüyorum ki ona. Bu yüzden bir türlü terkedemiyorum. Sonra tek başına ne yapar? Yanaklarından dökülen yaşlara dayanamıyorum, tutamıyorum kendimi. Nedense, Elsa'nın acılarına üzüntü duyarken sanki bütün dünyanın acılarına üzülüyorum.»

Sabrım taşmıştı, «Bu herhangi bir kimsede de olabilir,» dedim. «Demek, Elsa'ya hem acıyorsun, hem de onu kendi düşkünlüğün olarak görüyorsun?»

«Bunlar birbirinden uzak şeyler değil ki,» dedi Otto. «Yalnızlık, terkedilmişlik, yıkım, günah. Elsa'nın umutsuzluğuna erişemiyorum, çünkü ona acıdığım zaman nefret ediyorum ondan. Bunun nedeni de gene ben olsam gerek. Yıkıma sürükleyen de benim, kurban da, günahkâr da. Ah, bütün bunları bir ayırdedebilsem! İçkiyi bırakmaktan söz ederken bunu demek istiyordum.»

«Ne yani, yalnız acı çekmek, yüreğini avutmadan yalnız acı çekmek mi istiyorsun?»

«Evet, hayvanlar gibi acı çekmek istiyorum. Doğrusu, tanrısal bir şey olurdu. Ama olmuyor işte. 'Tepeden tırnağa acıyla yüklü olduğu halde, bu düşünsel varlığı, sonsuzlukta dolanan bu düşünceleri kim yitirmek isterdi ki...' Zaten bütün iş sonsuzlukta dolanan bu düşüncelerde değil mi? Bu sözleri cennetten kovulan meleklerden biri söylemiş.»

«Bana kalırsa, insan cennetten kovulmamış bir melek gibi acı çekmeli. Ama haklısın belki de, ilk aklımıza gelen hayvanlar gibi acı çekmek oluyor. Gene de metafizik düşünüyorsun, Otto. Elsa'yı düşünürken daha yalın olmalısın. Biraz tuhaf bir kız, değil mi?»

«Herhalde çılgın, kaçık bir kız demek istiyorsun. Hayır, sana katılmıyorum. Elsa büyük bir içtenlikle kendini acı çeken insanlarla bir tutuyor. David bazı şeyler anlatı da, bazen epey tuhaf sözler ediyor, fakat deli olduğunu hiç sanmıyorum. Belki de onun gibi davranmayan bizler deliyizdir.»

«Levkin mi anlattı, sen kendin konuşmuyor musun Elsa'yla?»

«Eh, pek konuşuyoruz denemez doğrusu. Şakalaşırız daha çok.»

«Yaa! Peki, Levkin'e güvenin var mı?»

«Tabii, niye olmasın! Hem Levkin bana hayran.»

«Hmm!»

Atelye kararmak üzereydi. Tavandaki geniş camlar koyu bir akşam mavisine bürünmüştü,

oysa içerinin parlak kahverengi ışığı bu taş şehrini daha canlı ve daha belirsiz gösteriyordu. Otto'nun yüzünü iyice göremiyordum. Samanların arasından hışırtıyla doğrularak ayağa kalktı; sarı samanlarla kaplı elbisesi, iki yanından aşağı sarkan kolları ve omuzları arasından öne fırlayan başıyla, her an düşecekmiş izlenimini uyandıran, acemice yapılmış bir kuklaya benziyordu. Sanki neredeyse yıkılacaktı. Ben de yerimden kalktım.

«Ed, senden bir şey rica etsem yapar mısın?»

«Yapabileceğim bir şeyse yaparım tabii.»

«İsabel'le konuşur musun?»

Şaşırmaktan çok canım sıkılmıştı. «Ne diyebilirim ki ona?»

«Ne dersen de, biliyorsun işte. Hem sana büyük saygısı var. Bir şeylerden haberi olduğunu, fakat durumu bir türlü anlamadığını sanıyorum.»

«Ona durumu anlatabileceğimi hiç sanmıyorum,» dedim acımasızca.

«Ben de. Ama ne bileyim, onunla yeniden ilişki kurmak gibi bir şey bu.»

«Fakat Otto, tam bu sıralarda böyle bir şey yapamazsın. Üstelik ikiniz arasındaki ilişki ne beni ilgilendirir, ne de başka bir yabancıyı. Benim sadece zararım dokunabilir size.»

«Yok hayır,» diye diretti. «Zararın değil, yardımın dokunacak. Senin gibi bir insanın parmağını kıpırdatmasa gene yardımı dokunur. Yatıştırırsın İsabel'i, canlandırırsın biraz. Sandığı gibi hayvanın biri olmadığımı bilmesini istiyorum. Bazen alıp başını gidecekmiş gibi geliyor.»

İsabel'le aramızda geçen konuşma, İsabel'i olmasa bile, beni bir hayli duygulandırmıştı. «İlle

de istiyorsan konuşurum tabii. Fakat, nasıl diyeyim, daha çok genel şeylerden söz etsem daha iyi olur gibi geliyor. Seni İsabel'e açıklamaya uğraşmak, hele şu anda, çok gereksiz olur!»

«Evet doğru,» dedi Otto. Memnun görünüyordu, atelyeyi bir aşağı bir yukarı adımlamaya başladı. «Genel şeylerden. Doğru. Genel şeylerden. Genel şeylerden söz etmekte çok ustasındır. İsabel'e mutlaka yardımın dokunacak.»

«Keşke sana yardımım dokunabilseydi,» dedim, «ama elimde değil ki. Dinden uzak yetiştirildik, ondan mı nedir!» Kapıya doğru ilerledim.

«Dinle sadece kendimizi kandırırdık,» dedi Otto. «Çünkü ruhu değiştiren cezalandırma değil, ölümü kabullenmedir. Tanrı, ölümü kabullenmedir. Tabii bunu hoşgörecek tek bir din yoktur. Ben hayatımı kendi batağımda sürdüreceğim. Gene de, sağol.»

9. EDMUND BAŞTAN ÇIKARILIYOR

YANMAKTA olan kütükleri dürtüklerken, «Ee, müfettiş bey neler keşfettiler bakalım?» dedi İsabel. Altın rengi gövdeleriyle şöminede çıtırdayarak yanan kütüklerden kıvılcımlar saçılıyordu. Akşamın geç saatleriydi.

«Galiba hepsini,» dedim bıkkın bir sesle. Sonra da kendi kendime, zavallı İsabel'e söyleyebileceklerimden çok daha fazlasını keşfetmiş olduğumu düşündüm.

İsabel'e Flora'dan söz etmekte hâlâ kararsızdım. Flora annesinin ya da babasının bildiği bir yere gitmiş olamazdı. Kimseye söylemeyeceğime dair söz vermiştim ve bu söz Flora'nın bana olan güveninin son damlasıydı. Kendimi ona daha sonraları yardım etme imkânından yoksun kılmak istemezdim. Şimdilik susmak en iyisiydi. Öte yandan canım bir hayli sıkılıyor, sabaha bir haber almayı umut ediyordum.

«Yok canım, hepsini keşfetmiş olamazsın,» dedi İsabel. «Daha öğrenemezsin hepsini. Fakat arkasını bırakma, devam et. Nasıl olsa bütün kokuşmuşluğuyla açığa çıkar her şey.» Kısık bir sesle Wagner çalıyordu, yavaş bölümler nerdeyse duyulmuyor, hızlı bölümlerdeyse cızırtılı bir ses çıkıyordu.

Otto'nun isteğini yerine getirmek için önce sabahı beklemeyi tasarlamış, ama sonra içim içime sığmamış, Flora'yı merak etmiş, bir dostun gerekliğini duymuştum. Belki utanılacak bir şeydi, ama henüz kafamda kurmadığım «genel şeyler» karşısında İsabel'in nasıl bir tepki göstereceğini de merak etmekten kendimi alakoyamıyordum.

Odayı dipte duran soluk bir lamba ve ortalıkta gölgeler uçuşturan şömine aydınlatıyordu. Epey sıcak basmıştı, eski tahtalardan yayılan küf kokusuyla hapşırdım. İsabel yüzüne vuran solgun ışıkta güzel ve genç görünüyordu. Kahverengi saçlarını alnının üstünde bir şapka biçiminde toplamıştı. Tepesine topladığı saçlar öyle çoktu ki, yoksa ensesinden kestiği saçları tepesine mi ekledi, diye düşündüm; bazı kadınların bu sinir bozucu işi yaptığını birkaç kişiden duymuştum. Anlaşılan bir hayli uğraşmıştı; bütün bunlar kimin içindi, sebebi neydi acaba? Belki de kendi kendini canlandırmak istemişti. Otto İsabel için gözüpek demişti; zavallı İsabel!

Maggie tarafından yeni dikildiğini ve daha tamamlanmadığını söylediği kayısı rengi keten bir elbise giymişti. Elbisenin teyelleri hâlâ üstündeydi. Aslında şöyle bir görmek için giymişti. Rengini beğenmiş miydim? Boyu iyi miydi? Kendini şöminenin üstündeki aynada daha iyi görebilmek için toyca bir dalgınlıkla bir taburenin üzerine çıkmıştı. Dikilişi çok hoş değil miydi? Taburenin üzerinde dönerken şömineden vuran gölgeler arasında sıcaktan al al olmuş yüzünü gördüm. Birbiri ardına sıraladığı soruları cevaplandırırken ak-

lım başka yerlerdeydi.

«Kahve içer misin, Edmund?» Tabureden inmişti, kolumdan tutuyordu. «Otursana. Koltuğun yastıklarını çıkarıp atmasan olmaz. Otto'nun bir eşisin sen de. Ee, söyle bakalım, Edmund. Hepsini anlat!»

İsabel'e kendisiyle konuşmak istediğimi söylerken kendimi tutamamış, heyecanımı gizleyememiştim. Hem kendime kızıyordum, hem İsabel'in umursamaz alaycılığına. Otto, alaycılığın boşanmak için yeterli bir neden olabileceğinden söz etmişti; ne kadar gülünçtü.

Sırf bir şey söylemiş olmak için, «Galiba Lydia'nın vasiyetnamesi hâlâ bulunamadı?» dedim.

«Hayır, bulunamadı,» dedi İsabel kaygılı bir bakışla. «Aramadığım yer kalmadı, her yeri didik didik ettim. Belki de vasiyetname falan yoktu. O zaman Otto'yla aranızda paylaşırsınız artık. Bilirsin, belli etmezdi ama çok parası vardı Lydia'nın.»

Bunun üzerine biraz çekinerek, «İsabel,» dedim, «bugün Otto'yla bazı şeyler konuştuk...»

«Dün gece yazlık evde olup bitenleri konuştunuz herhalde?»

«Evet... evet... doğrusu...»

«Merak etme,» dedi İsabel sakin bir sesle. «Hepsini biliyorum. İnsan ancak Otto kadar enayi olursa bilmediğimi sanabilir.»

«Peki, nasıl öğrendin benim...?»

«Sayın bayanın arkasından koşarken gördüm seni. Fakat haklısın, insan bahçede ağlayan kızlara hiç dayanamaz, hele olanlardan habersizse. Otto bunun bir sır olduğunu sanıyorsa çok zaval-

lıymış!»

«Bana kalırsa, Otto senin bildiğini duyunca rahatlayacaktır. Çünkü aldatmaktan nefret eder.» Sözlerimi büyük bir dikkatle seçmiştim.

«Aldatmaktan nefret ettiğini hiç sanmıyorum. Onu asıl zıvanadan çıkaran, sırrının açığa vurulması. Öfkeden deli oluyor.»

«Otto'dan söz ederken biraz daha hoşgörülü olmaya çalışmalısın,» dedim. «Bir yandan bütün bu olup bitenler, bir yandan senin durumun onu her geçen gün çökertiyor.»

«Bırak, acı çeksin öyleyse. Yoksa seni haberci olarak mı yolladı? Senden ne umuyor acaba?» Küçük bir kuşu kafesinden salıverircesine neşeli bir kahkaha attı.

«Kusura bakma, belki kabalık ediyorum, ama Otto'yu severim. Çocukluğumdan bu yana...»

«Bak, kendinden söz etmek istiyorsan, o başka,» dedi. «Başımla beraber. Herhalde çok daha iyi olur. Haydi öyleyse Edmund, senden söz edelim. Bana çocukluğunu anlat.»

Bu içten bir istekten çok, arkasına saklandığı bir paravanaydı. Hiç şüphe yok ki, Otto'dan konuşmak istiyordu. Farkında olmadan kendimden söz edişimi kınamakta haklıydı.

«Özür dilerim. Ben değilim önemli olan. Bana sorarsan, Otto'nun bütün istediği, içine hapsolduğu güç duruma hoşgörüyle bakabilmemiz. İstiyor ki, işler hiç taşkınlığa kapılınmadan konuşulsun. Üstelik gerçekten de bu belâdan yakasını sıyırmak niyetinde.»

«Hayır, yakasını sıyırmaya hiç niyeti yok,» dedi İsabel. «Yüreğini avutmak istiyor sadece. Sö-

zümona sen beni yatıştıracaksın, o da suçluluk duygusundan kurtulacak, bütün istediği bu işte. Taşkınlığa kapılmaya gelince, bunun sebebi kim acaba? Bütün taşkınlıkları eve sokan kendisi değil mi? Sonra, 'duruma hoşgörüyle bakmak'la neyi kastediyorsun, biz derken kimden söz ediyorsun? Bize yarım saatini bile ayıramıyordun, birden ne oldu, durmadan gideceğini söylüyordun; niçin gitmedin?»

«Dün geceden sonra...» diye mırıldandı. Şimdi bir de Flora meselesini açarsa çok kötü olacaktı. Hiç de yalan kıvıramazdım ki.

«Evet, dün gece büyüleyiciydi anlaşılan? Senin şerefine bir gösteri düzenlediler mi?»

İsabel'in böyle konuşmasına engel olmalıydım. O sevimli yüzünde hiç hoşuma gitmeyen bir alaycılık açıkça görülmekteydi. Doğrusu ben de, onu öfkelendirmek istemediğim halde, çok toyca davranmıştım. Otto'nun bana verdiği görevi yerine getirmenin imkânsız olduğunu anlamamak budalalıktı. Gerçekçi olmalıydım.

«Olup bitenleri ne zamandır biliyorsun?»

«Otto'yla şu cadı kız arasında olup bitenleri mi? Ohoo, asırlardır, ta başından beri! Bir kere, çok gürültü ediyorlar.»

«Ne gürültüsü?»

«Basbayağı gürültü işte! Ne yaptıkları beni ilgilendirmez. Gazetede okumuştum, adamın biri karısını kahverengi bir kâğıda sarıp paketlemeden sevişemezmiş. Otto da az çok o adama benziyor galiba. Aradaki fark, bunlar hoyratça oynaşmaktan hoşlanıyor. **Bu evin artık bir genelevden farkı kalmadı.**»

Bu meselelere girmek istemiyordum. «Dinle İsabel, ne olur bir hoşgörülü olmaya çalış. O zavallı çocukcağız...»

«Çileden çıkarma beni, Edmund!» dedi İsabel. «Topla şu koca ayaklarını da kahve masasını çekeyim. Otto gönlünü kaptırmış, bana ne bundan! Hatta sevinirim böyle bir şeye. Fakat normal bir kızla dürüst ve anlaşılır bir serüvene kapılmasını dilerdim, tragedyalardaki çılgın kraliçelere benzeyen bu şapşalla değil. Otto hep köpek almak ister, ama Lydia bir türlü izin vermezdi. İşte tıpkı o almak isteyip de alamadığı köpek gibi davranıyor kıza. Karşılıklı geçip kişnediklerini, havlaştıklarını duydum! Üstelik tam penceremin altında. Sersemliğinden, saçmalığından nefret ediyorum, öyle bayağı ve iğrenç bir şey ki...»

Durumu apaçık görerek, «Bence Otto ancak böyle bir kıza tutulabilirdi,» dedim.

«O zaman hepimiz gibi temiz, namuslu yaşaması gerekirdi. Biliyorsun, o oğlanlarla hiçbir ilişkisi olmadı.»

«Hangi oğlanlarla?»

«Çıraklar, canım.»

«Daha neler!» Böyle bir şey aklımın ucundan bile geçmemişti.

«Çok safsın, Edmund. Kendin cinsel ilişkiden holşanmıyorsun diye herkesi de rahip ve rahibe olarak görüyorsun.»

Bu sözler gönlümü kırmıştı. Cinsel ilişkiden hoşlanmadığımı da nereden çıkarıyordu İsabel? Doğru değildi ki.

«Olabilir,» dedim sert bir sesle, «dediğin gibi sözkonusu olan ben değilim. Dur da sana yardım

edeyim.»

İsabel sandıktan irice bir kütük çıkarmaktaydı. Kütüğü beraberce alevlerin içine yerleştirdik; ortalığa küller saçıldı. «Şöminenin önüne bir paravana koydursana, İsabel.»

«Bunu Lydia da söylerdi. Bense hiç dikkat etmem böyle şeylere. Otto'dan konuşacağımıza senden konuşalım.» Ateşin önünde karşı karşıya duruyorduk. Çok sıcaktı, biraz geri çekildim. Herhalde benim yüzüm de İsabel'in yüzü gibi pırıl pırıldı. «Bak Edmund, sana bir şey göstereceğim.»

Elini uzattı. Önce ne göstermeye çalıştığını anlayamadım. Sonra elini gösterdiğini farkettim, elinin üstünde uzun bir yara vardı. «Demek elini yaktın...»

«Hayır,» dedi öfkeyle. «Kim olsa anlar bunun yanık izi olmadığını! Dokun bak.» Elini soğuk bir tavırla uzattı, ben de özenle, usulca tuttum. Eli ufacıktı. Yara izinin yumuşaklığını ürpertiyle sezinledim.

«Neden peki..?»

Parmakları parmaklarımın arasındaydı. «Otto keskiyle yaraladı. Bu izi ölünceye kadar taşıyacağım. Üstelik ilk defa da yapmıyordu...»

«Çok yazık...» dedim. Otto'nun karısına el kaldırabilmesine çok şaşırmıştım. Zorbanın, delinin biri olduğunu biliyordum, ama bu kadarını tahmin etmezdim. Benim de çileden çıktığım zamanlar olurdu, fakat işi bir kadını yaralamaya kadar götürmezdim, bunu düşünmekten bile tiksiniyordum.

İsabel arkasını dönerek, «Ah, hiç bir şeyden haberin yok Edmund, hiç bir şeyden...» dedi. «An-

lamaya çalış Edmund, hoşgörülü davranmamı söylüyorsun, yoksa başka türlü mü davrandım Otto'ya karşı? İstediği kadar kızla düşüp kalkabilir, hiç aldırmam.»

Gözlerimi ayakkabılarıma indirdim. Bütün benliğimi bir sersemlik, suçluluk ve sağlıksızlık duygusu kaplamıştı; haksızdım belki ama Otto'dan da, İsabel'den de nefret ediyordum. Evli insanları hep iğrenç birer hayvan olarak görürdüm, Otto'yla İsabel'in evliliği karşısında da böyle bir duyguya kapılmıştım. Odadan bir an önce çıkmak istiyordum.

İsabel ya içimden geçenleri sezinlemişti ya da kendisi de artık her şeyden bıkmıştı. Güçsüz, acınaklı bir sesle, «Artık gidebilirsin, Edmund. Otto'nun emirlerini yerine getirdin,» dedi. Ayakkabısının topuğuyla kıpkırmızı bir renge bürünen közleri eşeliyordu.

Bir yandan İsabel'e üzülüyor, öte yandan da kendi kendime kızıyordum. Keşke yeniden rahat bir yalınlıkla konuşabilseydik. «Rica ederim İsabel, bir yardımım dokunamaz mı sana, hiç bir şey yapamaz mıyım?»

«Ne yapacaksın, bilmem ki! Elbisemin teyellerini sök istersen, hiç değilse bunun üstesinden gelebilirsin.» Kısa bir kahkaha attı. «Al şu makası. Dikkat et, sadece iplikleri keseceksin, sakın kumaşı keseyim deme.»

İskemleleri iterek şöminenin önünde yer açtı. Kafam sersem gibiydi, güçlükle diz çöktüm, elbisenin eteğindeki teyelleri kesip sökmeye başladım. Tedirgin olmuştum. İsabel'in naylon çoraplı dolgun bacakları, işlemeli beyaz kombinezonu göz-

lerimin önündeydi. Daha da fazlasını görmekten kendimi alakoyamıyordum. Gövdesinden ılık bir parfüm ve sabun kokusu yayılıyordu, kadife gibi bir teni vardı. Ellerimin titremesini önleyemiyordum.

«Yeter,» dedi İsabel yukarıdan.

Makası yere bırakıp ayağa kalktım. Tuhaf bir değişiklik olduğu seziliyordu. İsabel, masallardaki su perileri gibi, birden değişmişti. Keten elbisesini beline kadar sıyırmış, yuvarlak ve pembe memelerini ortaya çıkarmıştı.

Ağzı hafifçe aralık, gözleri özlemli, bakışında dalgın bir yırtıcılık, öyle durmuş bana bakıyordu. Memelerine baktım. Yıllardır çıplak kadın görmemiştim. Ardına kadar açtığı keten elbisesini usulca örttüm. Küçük elleri ellerimin arasında titriyordu.

Tam o sırada kapıda bir tıkırtı oldu ve içeri birisi girdi. İkimiz de öyle kalmış, afallamıştık. Ancak toparlanan İsabel arkasını döndü; elinde tepsi odaya giren Maggie bu manzara karşısında durakladı.

Önce ortalığı bir sessizlik kapladı, sonra kapı hızla kapandı. Bir süre konuşmadan sustuk. İsabel sessizce ağlamaya başladı.

İKİNCİ BÖLÜM

10. EDMUND AMCA BABA EVİ'NDE

BİR oyma tahtasındaki çatlağı onarmanın en iyi yolu tahtayı yirmi dört saat kadar nemli bir yerde bırakmaktır; çoğu zaman koskoca bir çatlağın kapandığını görürsünüz. Kilerden yeni çıkardığım oyma tahtalarını sevinçle inceledim, çatlaklar iyice kapanmıştı. Bu tür işlerle, doğanın bu cansız yanıyla uğraşmayanlar, şekilsiz bir oyma tahtasının insanı nasıl esinlendirebileceğini kolay kolay anlayamaz. Bir heykeltraşm bir taş yığını için neler duyabileceğini, bu duyguyu hiç tatmadığım halde, düşünebiliyordum. Oyma tahtalarına dokunduğum zaman hayalgücüm alabildiğine genişliyordu. Sıradan bir tahta parçasıyla armut ağacı tahtası arasında çok hoş bir fark vardır; bir oymacının gözünde biri erkek, ötekiyse dişidir. Oyma tahtaları başka başkadır, her biri bağrında bir başka resmi gizler.

Dört gün sonraydı. Hâlâ bekliyor, aylak aylak dolanıyordum ortalarda. Ne yapmam gerektiğine karar veremiyordum. Şimdiye kadar ne bir şey olmuştu, ne de ben bir şey yapmıştım; Flora hâlâ dönmemişti, onu hiç bir yerde bulamamıştım. Gönlüm daralıyordu. Kimi zaman kendi kendime, artık bir kere bu işe «bulaşmış» olduğumu ya da ileride ortaya çıkacak kavgaları bir yana çekilip

izlemek üzere boş bir merakla beklediğimi düşünüyordum. Oysa gitmem gerekiyordu. Kalkmak, yitirilmiş bir onuru yeniden ele geçirmeye çalışmaktan başka bir şey olmayacaktı. İsabel'in beni bir kurtarıcı olarak görmesinden sandığımdan fazla etkilenmiştim. Kimseyi kurtaramadığıma, bana düşen tek görevin üstesinden gelemediğime göre, en iyisi, eve dönmek, eksikliğimin acılarına gömülmekti. Evime dönmeli ve Lydia'nın yasını tutmalıydım.

Fakat gitmedim. Bütün olup bitenlerden sonra gitmek zor geldi. Bütün bu işlere ben de bulaşmıştım. Doğrusu ağabeyimle yengeme bir yakınlık duyduğum yoktu; kalıyorsam, Flora için kalıyordum. Birçok yere boşu boşuna telefon etmiştim. İsabel'e daha meseleyi açmamıştım. İçim içimi yiyor, ama susmanın daha doğru olacağını düşünüyordum. Hem meseleyi açsam bile, İsabel'in de elinden bir şey gelmezdi; ne olursa olsun İsabel'e bir şey söylememeliydim, en doğrusu kararı Flora'ya bırakmaktı. Verdiğim söze bağlıydım. Herhalde Otto'nun da bilmemesi gerekirdi. Ama belki de, işleri İsabel'in ellerine bırakarak ayrıcalıklı durumumu kaybetme korkusuyla susuyordum. Bütün bunlar durmadan aklımı kurcalıyordu.

Bu arada Lydia'yı düşünmeye çalışıyor, ama nasıl düşüneceğimi kestiremiyordum. Onun gerek varlığının, gerekse yokluğunun her şeyden daha güçlü olduğu bu evde herhalde yapılacak tek şey Lydia'yı düşünmek, yeniden düşler arasında kaybolmak ve Lydia'nın ölümünü düşünmekti. Oysa onun ölümünü unutmuştum sanki, yüreğimde ta-

şıdığım o ölümsüz Lydia'yı düşlemekten başka bir şey gelmiyordu elimden. Böyle düşünsem, burada kalmak için sağlam bir bahane bulamazdım. Kimbilir, uzak kaldığım süre içerisinde soğuklaşan ve kişiliğini kaybeden, ben kapıdan çıkar çıkmaz beni unutan ıssız ve küçük evime geri dönmeyi göze alamadığım için kalmak istiyordum belki de. Bu ev, benim eve nazaran bir domuz ağılı kadar sıcak ve içtendi. İçinde barındırdığı bütün kötülüklere karşılık, insanın oturmaya doyamadığı bir evdi burası. Bu evde beni kendi evimde hissetmeye zorlayan bir hava vardı.

Otto'ya söz vermiştim, Lydia'yla ilgili işlerde ona yardımcı olacaktım, ama ikimiz de savsaklıyorduk. Lydia'dan hâlâ korkuyorduk, onun eşyalarına dokunursak günaha girecekmişiz sanıyorduk. Daha önce de İsabel'in allak bullak ettiği çekmecesinde ne varsa çıkarıp ortaya dökmüş, ama vasiyetnamenin izine bile rastlayamamış, umudumuzu kesmiştik. Fakat bu arada, Otto'yla benim okuldan Lydia'ya yazdığımız mektupları bulmuştuk; Otto'nunkiler mavi bir kurdelâya, benimkilerse pembe bir kurdelâya sarılmıştı. Mektupları hiç açmadan mutfaktaki ocağa taşımış, hepsini bir bir yakmıştık. Elbiselerine dokunmaya cesaret edememiştik; gardrobu uzun elbiselerle doluydu; İsabel de elini sürmek istemeyince bu işi Maggie'ye bırakmıştık. Bunun üzerine elbiseler bir gece içerisinde yok olmuş, hiç kuşkusuz Otto'nun dediği gibi Maggie'nin kasabadaki «yoksullar»ına gitmişti.

İsabel'in yatak odasındaki tuhaf olaydan sonra ona hiç bir «açıklama»da bulunmamıştım. Ara-

mızda kendiliğinden bir barış, bir anlaşma doğmuştu; ben inatçı bir gururla durumumu sürdürüyor, İsabel ise içler acısı bir pişmanlığa gömülüyordu. Onun yaptığı benimkinden daha iyiydi; ona karşı daha açık, daha dostça davranmak istiyor, ama işleri daha fazla karıştırmaktan çekiniyordum. Aslında birbirimize sessiz bir sevecenlik gösteriyor, hiç bir şey olmamış gibi davranıyorduk. Öyle geliyordu ki, İsabel kendini çok çekici bir kraliçe olarak görüyordu. Daha mutlu olsaydı herhalde kendini küçük kasabasının Lou Andreas-Salome'si olarak görürdü. Gene de, cinsel doyumsuzluğun bu belli belirsiz coşkun dalgalarını kendinde yansıtıyor ve ben bütün bunlara kayıtsız kalmaya çalıştığım halde, ister istemez tedirgin oluyordum.

İsabel'den sonra Otto'yla konuşmamıştım; zaten Otto artık bütün gününü yazlık evde geçirdiğinden pek ortalıkta görünmüyordu. Boş atelyeye uğradığımda, hiç kullanılmadan öyle duran aletleri görünce içim burkulmuştu. Levkin'i sadece bahçede görüyordum, o da uzaktan. Beni görür görmez kahkahadan katılırcasına eğilip bükülüyor, havaya sıçrıyordu; bense başımı çevirip geçiyordum.

Portakal yiyordum. Koyu tahtaya meyvanın kokusu sinmişti. Çocukluğumu hatırlatan bu koku şimdi bana katkısız ve tiksindirici geliyordu. Tadını sevip de kokusunu sevmediğim birkaç meyveden biri de portakaldır. Oyma tahtalarını özenle dizdim, masanın üstündeki portakal kabuklarını topladım. Mutfaktaydım. Bir gün önce mutfağın tam bana göre olduğunu farketmiştim. Rüzgâr

çıkmış, yağmur başlamıştı, mutfağın bu sıcak köşesi hoşuma gidiyordu. Hem başkalarıyla beraber olmaktan, hem de babamın odasındaki garip sadelikten kaçıyordum, burada oturmaksa hiç bir çabayı gerektirmiyordu. Mutfak yüksek tavanlı ve kare şeklindeydi, yerler siyah beyaz damalı parlak bir muşambayla kaplıydı. Babamın çok sevdiği, Victoria çağından kalma, kocaman, siyah ocak tuğlalar arasında parıldıyor, kedi gibi mırlıyordu, çevresinde eskimiş hasır iskemleler vardı. Üstü çiziklerle kaplı büyük mutfak masasını çok iyi hatırlıyordum. Ev ödevimi bu masada yapar, mekanoyla bu masada oynar, birtakım elektrikli aletleri bu masada sökerdim. Değerli oyma tahtalarımı ilk defa burada kırmıştım. Bu mutfakta Carlotta'ların, Giulia'ların, Vittoria'ların arasında sevinçli günlerim de olmuştu, üzüntülü günlerim de.

Akşamüstü saat beşti, bu saatlerde hep sinirli ve gergin olurdum. Flora için kaygılanıp duruyordum. İsabel'le aramızda geçen olayın şaşkınlığından kurtulamamıştım, sanki İsabel'in içinden fırlayan bir şeytan benimle hâlâ alay ediyordu. Bacaklarımı uzattım, masanın öbür ucunda Maggie'nin herhalde İsabel'e diktiği kiraz kırmızısı ipekli bir elbise duruyordu. İtalyan kızı, tıpkı bir ev kölesi gibi, İsabel ve Lydia'ya durmadan elbise dikerdi. Lydia'nın o güzelim çingene eteklerini, babamın çok hoşuna giden ve patronlarını kendi eliyle çizdiği elbiseleri hep Maggie dikmişti; belki de Giulia, Vittoria, Gemma, Carlotta.

Maggie dikişini bırakmış, köşedeki masada ayıklanmış bir piliç ve sebzelerle uğraşıyordu. Ta-

vada kızaran piliç sessizce cızırdarken, Maggie iri mantarları çabuk çabuk ayıklıyordu. Sonra yuvarlak bir tahtanın üstünde sarımtırak kereviz saplarını ve ıslak sovanları doğradı. Sovan gözlerimi yaşartmıştı. Maggie bir sarmısagın gri zarını soymakta, içindeki sarı göbeği çıkarmaktaydı. Masanın üzerinde bir bardak kırmızı şarap duruyordu. Bakışımı ellerinden yüzüne kaydırdım. Kemikli ve solgun yüzünde duru bir anlatım vardı; iri, koyu ve sert bakışlı gözleri sovandan hafifçe yaşarmıştı. Burun deliklerini çevreleyen bir kıvrım geniş ve ince ağzının kıvrımıyla birleşiveriyordu. Sert çizgili, zeki, ama savunmasız bir yüzü vardı. Simsiyah ve parlak saçlarını geriye doğru taramış, sırtından aşağı bir örgü yapmıştı. Yüzünde hiç boya yoktu. Öbürleri de böyle miydi acaba? Hiç hatırlamıyordum.

«Che cosa stai combinando, Maggie?»

«Pollo alla cacciatora.» (*)

Birden taşlıkta bir gürültü oldu, birisi merdivenlerden paldır küldür çıkıyordu. Arkama döndüğümde şapkası ve mantosuyla Flora'yı gördüm; yerimden sıçrayarak mutfaktan dışarı fırladım.

Flora odasına girerek kapıyı suratıma çarptı, içerden anahtarı çevirdiğini duydum. Kapıya dayanarak, yumuşak bir sesle, «Flora, Flora...» diye yalvardım; kapıyı bir köpek gibi tırmalıyordum. İsabel'i rahatsız etmekten çekiniyordum. Flora'yı bir an önce görmek, olup biteni öğrenmek istiyordum. Umutsuzluk ve meraktan soluk soluğaydım. «Flora, yalvarırım...»

(*) «Ne yapıyorsun, Maggie?»

«Salçalı piliç.»

Biraz sonra kapı usulca açıldı, içeri girdim. Flora mantosuyla şapkasını çıkarıp atmıştı. Tokayla tutturduğu saçlarını ensesinde toplamıştı; olduğundan daha yaşlı ve daha güzel görünüyordu. Oysa yüzü bir genç kızın duru, uysal ve pürüzsüz yüzüydü gene. Başını kendine güvenircesine arkaya atmış, dimdik ayakta duruyordu.

«Eee, Edmund amca, ne istiyorsun bakalım?»

Onu karşımda böyle güzel, uzun boylu, kusursuz, gençliğinin cesaret kırıcı üstünlüğüyle böyle yüklü görünce şaşkınlıktan apansız bir korkuya kapılmış, söze sığmaz bir coşkunlukla soluğum kesilmişti. «Ah Flora, seni ne kadar merak ettim bilemezsin. O sabah gelemediğim için binlerce özür dilerim. Daha sonra geldim, fakat sen gitmiştin...»

«Önemi yok,» dedi. «Boşver, üzülmeye değmez.» Gözlerinde çılgınca bir parıltı seziliyordu.

«Ne yaptın, Flora?»

«Hiç, aldırdım!» Kısa bir kahkaha attı.

«Aman Tanrım!» Yatağın üstüne çöktüm. Anlamıştım, daha gittiği zaman anlamıştım bunun böyle olacağını. Gene de yüreğim sızladı, kendimi bir kaatil gibi görmeye başladım. «Yapmamalıydın...»

«Senin o namus masallarının beş para etmediğine karar verdim. Bazen insan içgüdülerini izlemek, içinden geldiği gibi davranmak zorunda kalır. Ben de o yaratığı gövdemden koparıp atmak istedim, doğsaydı mutlaka öldürürdüm.»

«Öldürmüşsün zaten!» Gerçi kabalık ediyordum, ama aslında kendimi suçluyordum.

Ayağını yere vurarak, «Hiç de sandığın gibi

değil,» dedi. «Sen ne anlarsın. Erkeksin sen. O yaratığın ta içerinde durması, gençliğini, mutluluğunu, özgürlüğünü, bütün geleceğini kemirmesi ne demektir bilemezsin. Erkekler sadece akıl öğretmesini bilir! Onların başına bir şey gelmez ki dertleri olsun!»

Çocuğu aldırmasını kınamak gereksizdi, olsa olsa kalbini kıracaktım. Gençleri büyüklerinin karşısında çirkin ve amansız kılan o özgürlük ve mutluluk duygusuyla tepeden tırnağa doluydu. Hiç kimse mutlu olmak için başkalarının hayatını ayaklar altına alma hakkına sahip değildir. Ama ister istemez kendi durumumu düşündüm; mutlu olma umudunu çoktan kaybettiğim için her şeyi olanca açıklığıyla görebiliyordum. Oysa Flora'nın önünde mutlu bir gelecek vardı.

Konuşmadan birbirimize bakıyorduk. Ben yatağın üzerine oturmuştum, Flora pencerenin kenarına yaslanmış, çenesini hafifçe öne uzatmış, yünlü elbisesini çekiştirip duruyordu. Çök güzeldi, yeni bir hayata kavuşmuştu sanki. Pişmanlık dolu bir kıskançlık duydum, ama Flora'nın canlılığına, hayat dolu görünüşüne sevinmiştim.

Tedirgin bir sesle, «Hiç değilse aklını başına toplayıp doğru dürüst becerseydin...» dedim.

«Hiç kaygın olmasın! Birisinden borç para aldım.»

«Bay Hopgood'dan almışsındır herhalde. Peki, o ne diyor bütün bunlara?»

Sesimdeki ihtiyarlık ve kıskançlığı sezinliyor, fakat karşı koyamıyordum. Nerdeyse başımı ellerimin arasına alacak, öfke ve üzüntüden hüngür hüngür ağlayacaktım. Asıl önemli olan, yani Flo-

ra'nın bir insanı öldürmeyi kabullenişi çoktan aklımdan çıkmıştı.

«Bay Hopgood mu?» Bomboş gözlerle bir süre yüzüme baktı. Sonra birden katıla katıla gülmeye başladı. «Haa, hay allah, Charlie Hopgood'u diyorsun! Benim uydurmamdı o! O sırada o ad aklıma gelmişti.»

«Yoksa... bir başkası mıydı?»

«Ne kadar zekisiniz, Edmund amca! Evet, bir başkasıydı, bil bakalım kimdi?»

Şimdi ben ayağa kalkmış, Flora oturmuştu. Dizlerini örterek bacak bacak üstüne attı. Coşkuyla titriyordu.

Elimle bir kenara tutundum. «Bilemeyeceğim, Flora...»

«Evdekilere, etrafındakilere bir bak bakalım. Güzel, yakışıklı bir delikanlı göremiyor musun?»

«Aman tanrım, Levkin mi yoksa? Yok inanmam. Çocuğun babası... David Levkin olamaz!»

«Ah, ne kadar aptalsın! David Levkin'di tabii. Bunun böyle olduğu çok açık değil miydi? Kafanı çalıştırsaydın anlardın. Bir de kalkmış bana kaba sözler ediyor, hoyrat davranıyorsun. Zaten bütün erkekler öyle hayvan, öyle canavar ki! Babam işte. İğrenç, kaba, korkunç, tıpkı bir canavar, bir gergedan. Aslında senin de ondan geri kalır yanın yok ya...» Ağlamaklı bir sesle konuşuyordu. Elleriyle yüzünü kapamış, bir eliyle ağzını örtmüş, bir eliyle de alnını tutmuştu.

Damarlı, gergin parmaklarına baktım. Öfkeden çıldıracak gibiydim. Demek David Levkin'di ha? «Niçin bana söylemedin?»

Ellerini ovuşturdu. Yüzü kızarmış, hafifçe

nemlenmişti; yüzünden bana ne kadar kızdığı anlaşılıyordu. «Söyleyecektim de ne olacaktı? Gerçeği öğrenmeye hakkın var mıydı? Buraya ilk defa geliyordun, seni doğru dürüst tanımıyordum bile. Derdimi sana anlattım, çünkü içimi birisine dökmek zorundaydım, senden iyisi de bulunamazdı! Ama sen o namus masallarını anlattıkça, babama söyleyip söylemeyeceğinden emin olamıyordum. Tabii, hiç istemiyordum babamın David i gebertmesini.»

«Peki, şimdi niye anlatıyorsun? Soğukkanlı olmaya çalışıyordum, ama yüreğim alev alevdi. Otto'dan niçin korktuğunu çok iyi anlıyordum.

«Artık hiç önemi kalmadı ki, kurtuldum...»

«Pekâlâ, merak etme, söylemem.»

«Ne yaparsan yap, Edmund amca. Beni hiç ilgilendirmez. Aa, kızıyor musun yoksa? Artık çekip gidebilirsin. Gitmemen için hiç bir neden kalmadı. Gösteri sona erdi. Daha önce bir manastırda yaşıyordum, buradaysa gerçek kadınlara rastladın, baştan çıktın. Haydi, manastırına, o hastalıklı hayata geri dön artık. Bırak, gerçek hayatı yaşayabilecek olanlar yaşasınlar.»

Ayağa kalkarak arkasını döndü, tuvalet masasının üstündeki aynada yüzünü pudralamaya koyuldu. Öne eğildiğinde yünlü etekliği ardına kadar açılıverdi.

Dudağını boyarken, «Yeterince kafa ütüledin,» dedi bıkkın bir sesle. «Seni burada hiç kimse istemiyor. Evine git de küçük tahtalarınla oyna.»

Kolsuz elbisesinin içine giydiği beyaz bluzun kollarını dirseğine kadar sıvamış, yuvarlak kolla-

rı ortaya çıkmıştı. Elimde olmadan ona doğru ilerledim ve kolundan yakaladım. «Flora...»

Hafifçe bağırarak geriye sıçradı. Herhalde kolunu sandığımdan sıkı yakalamıştım. Bana vurmak üzere kaldırdığı elini havada bir kuş gibi yakaladım ve avucumun içine aldım. «Flora, yalvarırım...» Onu yatıştırmak, bana böyle davranmaktan vazgeçirmek, yüreğini avutmak istiyordum. Oysa bambaşka bir şey oldu. Yüzüm Flora'nın öfkeli yüzüne yanaştığında, diliyle dizleri tam gözlerimin önünde belirdiğinde bacağıma bir tekme indirdi; ellerini bırakarak kolumu beline doladım ve onu iyice kendime çektim. Kıskıvrak yakalanmıştı. Artık kımıldayamayacağından hiç kuşkum kalmayınca, yüzümü dağılarak koluma dökülen saçlarında gezdirdim. Gözlerim kollarıma dökülen altın rengi saçlarmdaydı.

Ansızın arkamızda bir ses duyuldu. Flora'yı kollarımın arasından salıverirken kapının ağzında duranın David Levkin olduğunu sezinledim. Sonra Flora bir yaban kedisi gibi atıldı, Levkin'in yanından hızla geçerek dışarı fırladı. Levkin Flora'nın arkasından kapıyı kapadı, gözlerini üzerime dikti. Yeniden yatağa çöktüm ve yüzümü ellerimin arasına aldım.

11. MODERN BİR BALE

BİR elimi hızlı çarpan kalbime umutsuzca bastırdım, bir elimle de saçlarımı sıvazladım, yüzümü ovuşturdum. Yüzüm üzüntü ve utançtan değişmiş, çarpılmış gibiydi. Bir süre Levkin'in varlığının farkına varmadım.

Kalbim biraz durulur gibi olunca yüzüme çeki düzen vererek Levkin'e baktım. Hâlâ kapının ağzında ayaktaydı, bir eliyle kapı tokmağını tutmuş, öteki eliyle ise beyaz gömleğinin açık yakasını çekiştiriyordu. Kalın ve etli dudaklarında yumuşak ve alaycı bir anlatım, gözlerinde acı bir temkinlilik vardı.

En sonunda, «Söyle bakalım Edmund amca, ne alemdesin?» dedi.

Sessizce yüzüne baktım; ani bir hareketle kapının ağzından ayrılarak aramıza bir iskemle çekti. «Ee, günah çıkartıcı Ermiş Edmund kaç para istiyor acaba?»

«Demek sendin?» dedim.

«Ben ya! Bendim o talihli!»

«Oysa Otto sana güvenmişti.» Sakin bir sesle konuşuyordum. Utancımı unutturan kutsal öfkeyi yüreğimde sezinliyordum. «Sana çok güvenmişti...»

«Lord Otto sağır ve kördür. Kaldı ki, onun

derdi bambaşka. Yoksa sana mı boyun eğecektim? Kıskıvrak yakalanmıştın, seni kızdırma fırsatını ne diye geri tepeydim? Dilediğince kınayabilirsin beni. Haydi, çek kılıcını, bunu hakettiğimin farkındayım!» Bir kahkaha atarak iki eliyle gömleğini ardına kadar açıverdi. Benim ayağa kalktığımı görünce iskemlenin arkasına geçti.

«Ne yaptığının farkında değilsin anlaşılan...» Sesim boğuk çıkıyordu. Levkin'i sülüklerin, akreplerin arasına atmak, onun gözünü korkutarak yalvartmak, hıçkıra hıçkıra ağlatmak istiyordum.

Afacan bir çocuk gibi önüme sıçradı. «Bal gibi farkındayım ne yaptığımın! Ne der Kutsal Kitap'da; 'Bu küçüklere kim saldırırsa, boynuna bir değirmen taşı bağlansın ve denizin derinliklerinde boğulsun.' Burada sözü edilen benim işte!» Kutsal Kitap'dan aldığı bu sözleri coşkuyla okumuştu. «Fakat sevgili amcamız, Kutsal Kitap'da bir söz daha var; 'Aranızda ilk taşı hiç günahı olmayanınız atsın.' Öyle değil mi?» Sessizce pencereye yaklaştı ve iskemleyi önünden ayırmadan neşeyle dansetmeye başladı.

«Buradan çıkıp gitmelisin,» dedim. Onu hiç değilse buna zorlayabilirdim. «Hâlâ burada kalmak küstahlığını nasıl gösteriyorsun, anlamıyorum...»

«Ah amcamız, amcamız, kabalık etmeyelim, bir hanımefendinin yatak odasında olduğumuzu unutmayalım!» İskemleyi elden bırakmadan kapıya yöneldi. Yatağın üstünden aldığı bir şeyle yüzünü örterek, ucundan bana bakmaya başladı. Yüzünü örttüğü şey Flora'nın saydam beyaz geceliğiydi. Gövdemi tepeden tırnağa bir titreme

aldı.

«Güzel çiçekleri de, olgun böğürtlenleri de severiz, değil mi sevgili amcacığım? Az çok biliriz başımıza gelecekleri. Öyleyse niçin şaşıyorsun bana? Genç kızlardan hoşlanmıyor musun yoksa? Melek yüzlü sütbeyaz oğlanlar daha çok hoşuna gidiyordur belki de. Edmund amca, bana kalırsa, sen hiç bir şeyden hoşlanmıyorsun, hiçbir şeyden. Bizden de sırf bu yüzden nefret ediyorsun. Haklı değil miyim?» Çelik bir yay gibi gövdesiyle her an kaçmaya hazır bekliyor, alnına dökülen kahverengi saçlarının arasından bakarak yumuşak bir sesle konuşuyordu .

Hiç sesimi yükseltmeksizin, «David Levkin, hemen çıkıp gitmezsen tokadı patlatacağım suratına,» dedim. Öfkem beni de ürkütmeye başlamıştı.

Beni en sonunda çileden çıkarmayı başardığı için coşmuş, kendinden geçmişti; kapının tokmağını hafifçe çevirdi. «Patlat patlatabilirsen, vur bakalım! Hem senin gibi bir adam bir yanağıma vursa, öbür yanağımı da uzatırım. Gör bak Edmund amca, sana iki yanağımı birden uzatıyorum. Hadi!..»

Üzerine yürüdüm, dışarı kaçabilmek için kapıyı aralamıştı. Yüzüne alaycı bir anlatım yayılmıştı, gözleri iki ay gibi coşkunlukla parıldıyordu. Burun delikleri küstahça açılmıştı.

Alçak sesle devam eti, «Yahu, sen beni nasıl cezalandırırsın! İhtiyar gergedan, ihtiyar gergedan! Evet, kapının arkasından bütün konuştuklarınızı duydum. Anahtar deliğinden göremeyince de içeri girdim. Ama öyle gülünçtün ki anlata-

mam. Al bunu, ahırda oynarsın!» Geceliği yüzüme fırlattı.

Dantelâlı geceliği yere çalarak Levkin'e uzandım. Parmaklarım gömleğine değmek üzereyken sıyrıldı, hızla yanımdan geçerek yatağın üstüne sıçradı. İskemlenin ayaklarını bana doğru tutuyordu.

«Yok, burada olmaz, burada olmaz,» diyordu dingin bir sesle. Göğsü ardına kadar açılan gömleği patolonundan dışarı fırlamıştı, heyecandan nefes nefeseydi. «Flora'nın bu güzelim odasında didişmek hiç de doğru olmaz. Gergedanların oyun yeri değil burası. Çok istiyorsan, gel dışarda dövüşelim. Fakat unutma ki, kendimi savunacak kadar iyi kavga ederim. Neşemizi bulacağız, desene. Fakat birisi öldürecekse Otto öldürmeli beni. İnan bana, saati geldiğinde Otto'ya hiç karşı koymayacağım.»

İskemlenin bacağını yakalayarak kendime çektim. Hiç direnmeden bırakıverdi, sonra yatağın üstünde kollarını iki yana açarak öyle durdu. İkimiz de yatışmıştık.

Bomboş ve bitkindim, Levkin'e büyük bir tiksinti duyuyordum. Aslında kendimden de tiksiniyor, bu oyunu kazasız belâsız bitirmek istiyordum. «Korkma, Otto'ya bir şey söylemem,» dedim, «yeter ki sen çekip gidesin.»

«Gerektiği zaman gideceğim,» dedi Levkin. «Doğrusu, kızkardeşim burada çok rahat. Hem sen Lord Otto'yu zıvanadan çıkarmak mı istiyorsun? Ah Edmund, Edmund, öyle gülünçsün ki! Ağabeyin gibi soytarının birisin, haberin yok! O hiç değilse gülünç bir hayvan olduğunun farkın-

da.»

«Otto'ya söylemem,» dedim, «ama İsabel'e söyleyeceğim. Hadi artık...»

Kahkahadan kırılarak gülmeye başladı. «İsabel ha! İsabel! Harika, harika yahu! Zavallı gergedancık, zavallı öküzcük, sen ona değil, o sana söyleyecek, o seni güdecek, o senin boynuna koşumları geçirecek! Haa, senin sağlık müfettişi olduğunu az kalsın unutuyordum! Neyse, nasıl olsa her şeyi öğreneceksin. Evet, gel de gör İsabel'i. Sana kimbilir neler anlatacak?»

Yataktan aşağı atladı, yanımdan geçerken usulca göğsüme dokundu. Çaresizlikten bir iskemleye çöktüm kaldım. Levkin'in, merdivenlerin başında, «İsabel! İsabel!» diye seslendiği duyuluyordu.

12. İSABEL İTİRAF EDİYOR

İSABEL kapıyı kilitledikten sonra pikabı kıstı. «David ne bağırıyordu öyle?» Eski, mavi, ipekli sabahlığının kollarını sıvamıştı, darmadağınık bir görünüşü vardı. Kırgın, uykulu, biraz korkmuş görünüyordu. Ben gelmeden uzanmış yatıyordu belki de. «N'oldu Edmund? Sen de öfkeli görünüyorsun!» Gözlerini yüzüme dikti. Derinden derine Wagner çalıyordu.

«Flora geri döndü,» dedim. İsabel'e bakarken, gerçekten de soytarının, şaşkının biri olduğumu farkettim.

«Evet, biliyorum. David'in meramı neydi, Edmund? Köpek gibi itiverdi seni içeri! Yok, rica ederim sen otur, ben ayakta durayım. Bugünlerde içim içime sığmıyor zaten, yerimde duramıyorum, sinirlerim çok gergin.»

Oturulurken gıcırdayan geniş ve işlemeli bir iskemleye çöktüm. Şömineden yükselen parlak ateşten ağır bir koku yayıldı, sonra alevler yavaş yavaş yatıştı; sırtım bir hayli ısınmıştı, biraz öteye çekildim. Altın rengi ışığın vurduğu odada gölgeler uçuşuyordu. İsabel koltukların, iskemlelerin, sehpaların arasında, beline kadar yosunlara gömülmüş çılgın bir su perisi gibi dolanıyordu. Hızlı hızlı kollarını ovaladı. Bacaklarına sarılan ma-

vi sabahlığı dizleriyle iteliyordu.

«İsabel, Flora'nın başına gelenlerden haberin var mı?»

«İlle de anlatmam mı gerekiyor bana?»

«Demek biliyorsun!»

«Flora'nın gebe kaldığını mı, biliyorum tabii.»

«Ya kimden gebe kaldığını?»

«Evet, David Levkin'den. Şu anda kapının ardından dinliyor olması gerek.» Önümden geçti, şömineye atmak üzere bir kütük aldı. Kütükten sabahlığına dökülen tozlar ortalığa saçıldı.

«İsabel, kızma ama, evin içinde ona çok fazla hoşgörü gösterdin...» Kütükten yayılan küf kokusu burnumu yakmıştı, burnumu çektim.

«Amma da geri kafalısın, Edmund. Ne gelirdi elimden? Bir kere olan olmuştu. Şömineye atsana şunu.»

«Doğru, Otto'ya bir şey söyleyemezdin,» dedim. «Bunu çok iyi anlıyorum. Otto beyninden vurulmuşa dönerdi. Fakat hiç olmazsa, Levkin'in buradan gitmesini sağlayabilirdin. Ne de olsa...»

«Öff, bize ne yapmamız gerektiğini söylemekten vazgeç artık. Burnunu da çekip durma, sinirime dokunuyorsun.»

«Özür dilerim, burnum biraz hassastır...»

«Neyse canım, boşver şimdi burnunu falan. Farkındayım, sana cesaret verdim. Ama sen de bir an için umutlandırdın beni. Oysa durum öyle karışık ki, hiç başka soru sorma Edmund, hiç bilmemek daha iyi.»

Şömineye yaklaştı, yüzüğünü mermerde tıklatarak aynada yüzünü incelemeye koyuldu. Sonra bir krem kutusunu açarak gözlerinin altına

krem sürmeye başladı.

«Öyle sahnelere tanık oldum ki,» dedim, «artık kayıtsız kalamam. Flora'nın çocuğu aldırdığından haberin var mı?»

İsabel hızla arkasına dönünce sabahlığı dizlerime süründü. Telâşla yerimden fırlarken bir iskemleye takılarak halının öteki köşesine kadar geri geri gittim.

«Ah, kırdın iskemleyi. Hayvanın birisin sen, Edmund. Yanına yaklaşır yaklaşmaz öyle yerinden fırlamanın alemi var mı? Hem, nasıl böyle söz edersin Flora'dan?»

Umudum kırılmış, şaşırmıştım. Her şey öyle bayağı, öyle korkunçtu ki. Levkin buradan mutlaka gitmeliydi, Flora'nın aklını başına toplaması sağlanmalı, İsabel biraz daha sorumluluk yüklenmeliydi. «Özür dilerim,» dedim. «Ben bütün bu olup bitenlere hayret ediyorum, oysa sen her şeyi sessizce karşılıyorsun.»

«Sessizce ha!» Yüzünü acıyla buruşturdu, yüzü korkunç bir maskeye döndü. Pikabın sesini bir an kulakları sağır edercesine açtı, sonra nerdeyse duyulmayacak kadar kıstı. «Sessizce!» Arkası dönüktü, ancak duyulabilen bir sesle konuşuyordu. «İnsan yüreği acılar içindeyken sessiz kalamaz. Alevler arasında yanarken sessiz kalamaz insan. Ah, aptalsın sen, Edmund. Oysa senden öyle umutluydum ki.»

«Özür dilerim, İsabel,» dedim. «Elimden bir şey gelmez. Ben kendim batağa saplanmışım. Yalnız, sanırım anlayamadığım bir şey var. Rica etsem, anlatır mısın?» Levkin'in dediklerini harfi harfine yerine getiriyordum.

«Eğer anlayamadığın bensem, ben de kendimi anlayamıyorum.» Sıcaktan gözlerini yumarak ateşin önüne diz çöktü. «Benim zincirin eksik halkası.»

İsabel'e baktım; darmadağın koyu saçları kaygısızca omuzlarına dökülmüştü. «Flora'nın başına gelenleri kimden öğrendin?» diye sordum.

«David anlattı.»

«Küstahlığa bak! Eğer Levkin...»

«Levkin deyip durmasana David'e. O da aileden sayılır artık. Ah, anlamıyor musun Edmund, anlamıyor musun? Odanın duvarlarına, yüzüme, ellerime mi yazmak gerekiyor?»

«Ne demek istiyorsun?»

«Onu seviyorum, seviyorum, seviyorum...»

«Yoksa?»

«Evet, evet. Çılgınca, deli gibi seviyorum David'i... Aman Tanrım!» Ansızın ayaklarımın dibine uzanarak bileğimden yakaladı.

Şaşkınlıktan taş kesilmiştim, hiç sesimi çıkarmadım, odayı keskin bir küf kokusu kaplamışcasına midem bulanmıştı. Levkin burada da çıkmıştı karşıma, her yerde Levkin vardı. İsabel'in sözleri karşısında afallamış, kendimi kaybetmiştim; bir an İsabel'in varlığına karşı konulmaz bir nefret duydum. Lafı ağzımın içinde geveleyerek geriledim.

«Evet, seviyorum onu.» Bileğimi bıraktı. Sabahlığı ipek tenli bacaklarından sıyrılmıştı, yüzükoyun yerde yatıyordu hâlâ. «Ona tapıyorum. İstiyorum onu, ondan bir çocuğum olsun istiyorum. Hatta Flora'nın doğuracağı çocuğa, Flora'nın öldürdüğü çocuğa bile razıydım. Hiç değilse Flo-

ra'nın çocuğuna bakabilseydim...» Sesi boğuk ve titrek çıkıyordu.

Kırılan iskemleyi köşeye atarak koltuklardan birine gömüldüm. İsabel'in, geri çevirdiğim halde gönlümü allak bullak eden çağrısını bir türlü söküp atamıyordum kafamdan. Yerde sere serpe uzanışına bakarak onu bir an terkedilmiş bir kadın, bir orospu olarak gördüm. Onu tepeden tırnağa sarsmak, soru yağmuruna tutmak istiyordum. «Otto bunu bilmiyordur sanırım?»

«Hayır, bilmiyor tabii. Ben henüz hayattayım.» Sesi saçlarının arasında boğuldu.

«Ne zaman başladı bu...»

«Buraya geldiği zaman. Otto'nun atelyesinde daha ilk görüşümde tutuldum ona. Sanki ansızın bir şimşek çakıverdi, her şey dünyanın sonu gelmişçesine altın rengine büründü. Ah, ne kadar yalnız, ne kadar sersemce bir hayat sürdüğümü bilemezsin. Yıllardır o canavar Otto'dan, o aşağılık oğlanlardan başka tek bir kimse görmemiştim. Gerçi suç bende, biliyorum. Otto'yla Lydia'yı cezalandırmak istercesine yaşayışımızın dayanılmaz bir duruma gelmesini dilemiştim. Oysa David geldiğinde hayat olanca güzelliğiyle belirdi önümde; sanki bir meleğe, bir tanrıya rastlamıştım. Onun ne kadar güzel olduğunu hâlâ göremiyor musun? Yoksa bir insanın ona tutulabileceğini aklın almıyor mu?»

«Yok, aklım almasına alıyor da,» dedim, «Flora'yı da ayarttığını öğrendiğin zaman...»

İsabel yerinden doğrularak dizlerini örttü. Yüzüne bir durgunluk gelmiş, gözleri dalgınlaşmıştı. Şömineye bir kütük daha attı. Sonra, «Da-

vid'e ilk ben sahip oldum,» dedi yumuşak bir sesle.

«Fakat...»

«Onunla olan bütün bağlarımı koparmaya kalktığım zaman gitti Flora'ya, beni kıskandırmak istedi.»

«Yani aslında seni mi seviyordu?»

«Bilmem. İstiyordu beni. Bana sahip olabileceğini anlamıştı.»

«Yoksa gerçekten...»

«Evet Edmund, her şey oldu. Her şey, her şey, her şey. Daha fazlasını düşünebilsek, onu da yapardık herhalde. Kızkardeşle Otto, ağabeyle de ben. Ah, her şey öyle güzel gitti ki!» Bomboş bir durgunlukla yüzüme bakıyordu. Kendini bırakıp koyvermişti sanki, yüzü kırgın bir güzellikle parıldıyordu.

«Ah, İsabel...»

«Bakıyorum, çok şaşırdın.»

Doğruydu. Afallamıştım, ürkmüştüm. Ama aynı zamanda kıskandığımı, gönlümün kırıldığını da sezinlemiştim. Kapıların dışında bırakılmış, terkedilmiştim. Oysa bu cehennemin içinde olmaktan da hoşlanmıyordum. «Demek ondan ayrılmaya kalktın?»

«Evet, öyle oldu. Yanıbaşımdaki odada Lydia ölüm döşeğindeydi. Öyle sanıyorum ki, o sıralarda Otto'yla aynı şeyleri hissettik. İkimiz de düşkünlüklerimizden sıyrılmaya çalıştık. Kendimden nefret ediyordum. Lydia ölüm döşeğinde acılar içinde kıvranırken biz kendi düşkünlüklerimiz arasında kaybolmuştuk. Bir çürümüşlük vardı bunda. Tabii, Otto'nun her şeyi öğrenmesinden de

korkuyordum. Çok korkuyorum.»

«Hiç bir şey sezinlemedi mi?»

«Hayır. Gözü Elsa'dan başkasını görmüyordu. Yıllardır, belki de ömrü boyunca bir kadınla kurabildiği ilk gerçek ilişkiydi bu. Benimle hiç bir zaman eksiksiz bir ilişki kuramamıştı. Bu iki kardeş sanki tanrı tarafından gönderilmişlerdi.»

İsabel'in böyle konuşmasından nefret ediyordum. «Doğrusu çok şaşırdım İsabel. Bunlar hep... cinsel ilişkiler...»

«Ah, Edmund, Edmund, Edmund,» diye mırıldandı bıkkın bir sesle. İhtiyar bir insan gibi güçlükle yerinden doğruldu, ayağa kalktı. Ben de kalktım.

«Peki, şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?» diye sordum.

«Ne bileyim ben. Gözü kapalı gideceğim işte. İkimiz de o öksüzlerin avcunda sayılırız.»

«Flora'dan sonra, yeniden ilişki kurar mıydın Levkin'le?» Autun'daki dalgın bakışlı Havva'yı, Otto'nun bütün kötülüklerin kaynağına ilişkin sözlerini hatırladım. Anlaşılan, İsabel ne yaptığının farkında değildi.

«Beni anlayabildiğini hiç sanmıyorum,» dedi İsabel. «Ben gönlümü kaptırmışım. Biliyorum, bu bir çılgınlık, ama hiç değilse çok yaygın bir çılgınlık. Yoksa bütün bütüne habersiz misin bu işlerden? 'Böğründe bir okla yürümek zordur, ama olduğun yerde durmak daha çok acı verir.'»

«Saçmalama,» dedim. «Otto bal gibi öğrenebilirdi, sonra da...»

«Haklısın. Bir buzdağının üstüne üstüne giden bir gemiye benziyorum. Ama elimde değil, ne

yapayım! Anlamıyor musun, ok yaydan çıktı artık. Otto her şeyi öğrendiği zaman David'i mi, beni mi, yoksa ikimizi birden mi öldürecek, bütün mesele burada işte.»

Solmuş, küçülmüştü sanki; kolları bir duvara çivilenmişcesine iki yanından aşağı sarkmıştı. Birden içim burkuldu, İsabel için kaygı duydum. Bu duruşuyla bir kurbanı andırıyordu. «Senin için ne yapabilirim, İsabel?»

«Tek bir şey. Flora'yı al götür buradan.»

Bakışlarımı yere indirdim. Gözümün önünde bir fotoğraf açıklığıyla Flora'yı kucaklayışını belirdi. Flora'yı korumak tek yapabileceğim şeydi, ama o şansı da kendi elimle kaçırmıştım.

«Evet, al götür onu Edmund. Hoşlanıyor senden, sana güveniyor. Senin eve götürürsün. Hayata henüz açıldığı bir sırada bu evde kalmaması gerekir. Yakında güçlü bir fırtına kopacak. Flora burada kalırsa hepimiz çıldıracağız.»

İsabel yalvarıp yakarırken aklım başka yerlerdeydi. Levkin, hiç şüphe yok ki, beni Flora'yı kucaklarken gördüğünü İsabel'e söyleyecekti. Gönlüm şaşkın ve öfkeli bir umutsuzluğa gömülmüştü. «Flora'ya sen yardımcı olamaz mısın, İsabel?»

«Kaçırdın mı sen! David'i o da seviyor. Artık Flora ömrü boyunca beni bağışlamayacaktır. Onu gebe bıraktığını David kendi anlattı. Sonra yeniden bana döndü, güven içerisinde, yalın bir şekilde geri geldi. Flora, David'le oturup kendisinden konuştuğumuzu, kendisi hakkında birlikte karar verdiğimizi bağışlar mı sanıyorsun? Bir genç kızın ne kadar onurlu olduğunu bilmez misin? Bir

de ilkini, en ilkini düşün! Ah, zavallı, zavallı çocukcağız...» En sonunda İsabel'in gözlerinde yaşlar belirdi; bir başkasına bakarak kendi haline üzülürcesine iri gözyaşlarıyla usul usul ağlıyordu.

«Buradan ayrılması Flora için iyi olur, buna ben de katılıyorum. Pekâlâ, ya sen ne olacaksın?»

«Ben hayatımı nasıl sürdüreceğim, sorduğun bu mu? Eh, artık orası seni ilgilendirmez, Edmund. Bırak da Otto'yla mutlu yaşayışımızı sürdürelim. Ermiş Teresa'nın cehennemdeki çekmecesi için ne demiştim, hatırlıyor musun? Abarttığımı sanmıştın, öyle değil mi...»

«Ah, sevgili İsabel elimden geleni yapacağım. Kusuruma bakma.»

«Peki, Edmund. Artık gitsen iyi olacak. Kuzum, Flora'ya göz kulak olmaya bak. Ha, Edmund...»

«Ne var?»

«Öpebilir miyim seni? Özür dilerim, geçen defaki tuzağımla seni bir hayli şaşırttım. O sırada David'in yüzünden çıldırmak üzereydim. Bilmem anlıyor musun?»

Doğrusu pek anlamıyordum, ama nedense, «Anlıyorum,» dedim. Yanakları nemlenen İsabel'in ufak tefek ve dolgun gövdesini kollarıma aldım, sıcak gözlerinden ve alnından öptüm. Bir anda kolları boynuma dolandı, dudaklarıma uzanışına karşı koymadım. Umutsuz bir ayrılışa benziyordu bizimkisi. İsabel'i kollarımda tutarken büyük bir hüzün ve boşluk hissediyor, aynı hüznü onun da hissettiğini olanca varlığımla sezinliyordum.

13. EDMUND ANNESİNE SIĞINIYOR

«MAGGİE.»

İsabel'in ardı arası gelmeyen konuşmasından sonra mutfak bana bir hayli sessiz geldi. Anılarla dolu ve ağırbaşlı bir yere benziyordu.

Maggie Otto'nun çamaşırlarını yıkamaktaydı. Ortalığa sıcak ve ıslak yün kokusu yayılmıştı. Dumanı tüten gömlek ve pantolonlar büyük mavi bir plastik sepetin içinde duruyordu. Maggie elbiseleri ve çamaşırları bir bir alıyor, katlıyor, sonra tavandan bir makarayla indirilen kurutma tahtasının üzerine seriyordu. Bu bildik töreni, elbiseleri özenle katlayan elleri, Giulia'nın, Carlotta'nın, Vittoria'nın ellerini bugün gibi hatırlıyordum. Oturup seyretmeye koyuldum; Maggie kendisine seslenişime karşılık vermemiş, şöyle bir bakıp başını çevirmişti, ikimiz de utandığımız halde aramızda bir yakınlık kurulmuştu. Masanın bir ucunda yarısı yenmiş portakalım ve oyma tahtalarım, öbür ucundaysa Maggie'nin dikiş kutusu ve makası duruyordu. Çabuk ve düzenli hareketlerini seyre dalmıştım. Otto'nun elbiseleri birbiri ardı sıra diziliyordu.

Bakışlarımı Maggie'ye kaydırdığımda onun da bana baktığını gördüm. Suratı asıktı; nemli gözlerinde garip bir bakış, kuşkulu bir anlatım vardı. Ona bir şeyler söylemek istediğim halde aklıma hiç bir şey gelmiyordu. Kendimi tedirgin ve bozguna uğramış hissediyor, boşalma gereğini duyuyordum. Fakat burada nasıl isteyebilirdim? Gözlerimi hemen yere indirdim.

Sıkıntı verici, yağmurlu bir akşamüstüydü; masa ve iskemleler mutfağın soluk ışığında durmadan kımıldıyor, yer değiştiriyordu sanki. Alacakaranlıktan rahatsız olmaya başlamıştım. Bütün gövdemde bir hayal kırıklığı duydum, korkuya kapılmak üzereydim. Biliyordum, yukarı çıkıp yalnız başıma oturmam, İsabel'in söylediklerini sakin kafayla düşünmem gerekiyordu, ama bir türlü gidemiyordu. Birden yerimden kalkarak ışığı yaktım. Dışarının nemli ve sıcak pırıltısından daha soluk, nedense bir pusu andıran bir ışık yayıldı ortalığa. Benim ansızın ışığa uzanışımla hafifçe yerinden sıçrayan Maggie yeniden işine koyuldu.

Kıyıda köşede duran fincanları, bardakları yokluyor, suskun bir pusun kapladığı mutfağı ağır ağır adımlıyordum. Tedirginlikten oturamaz olmuştum. «Öff, amma ölü ışık yahu! Bu ışıkta nasıl dikiş dikiyorsun, Maggie? Lydia'nın pintiliği işte. Daha büyük bir ampul yok mu dolapta? Hah, yüzlük bir tane var, bu daha iyi. Işığı söndürür müsün biraz? Tamam, ayakkabılarımı çıkarayım da.»

Yeni ampulu takmak için masaya çıktım. Saçlarım tavana değiyordu. Alacakaranlığın göl-

gesi yüzüne vuran Maggie iri ve siyah gözleriyle beni izliyordu. Masadan inmem için elini uzattı. Çamaşırdan nemlenen ufacık eli sımsıcaktı. Masadan inerken çok uzun bir süre geçmiş gibi geldi. Maggie kapıya giderek düğmeyi çevirdi, parlak bir ışık gözlerimi kamaştırdı. Ellerimi gözlerime götürdüm. Evet, Lydia ölmüştü.

Dışarıda bahçe ansızın lâcivert, puslu, düşsü bir alana dönmüştü. Pencereye giderek kırmızılı mavili sade perdeleri örttüm. Şimdi mutfak kuşatılmış küçük bir gemi gibi pırıl pırıldı, her şey parlak bir renge bürünmüştü. Bir parça toparlanmıştım. Maggie Otto'nun koca bir bayrağa benzeyen pantolonunu kurutma tahtasına serdi. Masanın üstüne otururak portakalımı atıştırmaya başladım.

«Ne kadar komik,» dedim Maggie'ye, «ilk karşılaşmamızda sen benden uzundun herhalde.»

«Hayır, sen o zaman bile daha uzundun, çok daha uzundun. Vittoria'yla karıştırıyorsun.»

«İtalya'nın neresindensin Maggie? Bende de kafa yok ki, unuturum hep. Verona'lı mıydın?»

«Hayır, Verona'lı olan Giulia'ydı. Ben Roma'lıyım.»

«Tabii canım, Roma'lıydın sen. Bize Roma'da çekilmiş fotoğraflar gösterirdin hep.»

«Hiç Roma'ya gittin mi?»

Garipti ama hatırlamıyordu işte. Hatırlamaması için hiç bir neden yoktu. «Hayır. Floransa'ya, Venedik'e gittim, fakat Roma'ya gitmedim. Hatırlar mısın, eskiden bizi oraya kaçıracağını söylerdin. Biz de Roma hakkında hayallere dalardık. Yoksa Carlotta mıydı o?»

«Hayır, bendim. Carlotta Milano'luydu.»

Dili pek az çalıyor, iyi öğrenim görmüş bir İngiliz gibi konuşuyordu. Gerçekten de iyi öğrenim görmüş, zeki bir kızdı. Onu bu kasvetli evde bomboş bir hayata sürükleyen neydi acaba?

«Artık iyiden iyiye karıştırıyorum galiba, »dedim. «Kimbilir, **ötekiler** şimdi nerelerdedirler...»

«Evlenmişlerdir.» Bu sözü uzak bir ülkenin adını söylercesine söylemişti.

Ansızın bastıran bir umutsuzluğun verdiği telaşla, «Kuzeydekiler hep güneyi düşler,» diye devam ettim, «güneydekiler de kuzeyi düşler mi dersin? Sen düşler miydin kuzeyi?»

«Bir kere düşlemiştim, aslında bir güçlülük özlemiydi tabii.»

Nedense bu sözler de beni umutsuzluğa sürüklemişti. Maggie'nin kurutma tahtasını tavana çekişini seyrettim. Otto'nun koca iç çamaşırları sıcak havada sallanıp duruyordu.

Ağabeyimin çamaşırlarının sallanışı içimde bir acı uyandırdı. Otto'yu aklımdan çıkarmaya çalıştım. Çaresiz, yüzümü kızartıp Maggie'ye sığınacaktım. «Buraya geldim geleli hiç bir işe yaramadım,» dedim.

Maggie ağır ağır ellerini kuruladı. İlginç buluyormuşcasına yüzüme baktı. Bunun bir çağrı olduğunun ve nerelere kadar uzandığının farkında görünüyordu. Ama yalnızca, «Demek gidiyorsun?» demekle yetindi.

Sözlerimi soğukkanlı karşılayışına kırılmıştım. Gerçi bana çok yararlı olduğumu ya da kimsenin daha iyisini yapamayacağını söylemesini beklemiyordum, fakat Maggie'nin hakkımda ne

düşündüğünü merak ediyordum doğrusu.

«Kalsam, kimseye yardımım dokunur mu?»

«Sanmam, belki kendine yardımın dokunur.»

Bunu öyle donuk, öyle uzak bir sesle söylemişti ki kendimi güç tuttum. Utanılacak bir şeydi belki, ama sevecenliğin, sıcaklığın gerekliğini duyuyordum. Paramparça olmak, dağılmak istemiyordum.

«Böyle bir mesele olduğunu sanmıyorum,» dedim kaygılı bir sesle. «Benimle ilgili hiç bir mesele yok burada.»

Nemli, donuk gözlerle yüzüme baktı. «Ama insanın kendisiyle ilgili bir mesele eninde sonunda ortaya çıkar, öyle değil mi?»

Acı da olsa doğruydu söylediği. İtiraf etmeliydim ki kalsaydım gene kendim için kalacaktım. Maggie'ye kaçamak cevaplar verdiğimi, üstelik bunu bile yüzüme gözüme bulaştırdığımı farketmiştim. Gergin bir hava doğmuştu. «Anlaşılan, bu evde neler olup bittiğini az çok biliyorsun,» dedim Maggie'ye.

«Evet, her şeyden haberim var.»

«Nereden öğrendin?»

«Öyle yüksek sesle konuşuyorlar, öyle bağırıp çağırıyorlar ki, duymamak imkânsız. Galiba borular da fena halde ses geçiriyor. Mutfaktan hemen bütün konuşulanlar duyuluyor.» Sesi bir hayli sakindi; kimseye görünmeden her şeyi izleyen, buyurgan hizmetçinin sesiydi bu.

Maggie'nin mutfakta yalnız başına çalıştığını, mantar ayıkladığını, pilice kırmızı şaraplar döktüğünü, Otto'nun kirli pantolonlarını yıkadığını ve bütün bunların yanı sıra evin gizli hayatına

tanık olduğunu geçirdim aklımdan. Fakat bir an sonra benim içimin kötü olduğunu, yanıldığımı anladım. Çünkü Levkin'le hiç de alçak sesle konuşmamıştık, Maggie de aramızda geçen konuşmaları ister istemez duymuş olmalıydı. Maggie'nin solgun, gizemli, güneyli yüzüne güçlükle baktım. Yeniden dikiş dikmeye koyulmuştu.

Yerimden kalkarak mutfağı adımlamaya başladım. Hâlâ içimde bir tedirginlik, bir mutsuzluk duyuyordum. Otto'nun uzun donunun paçası ıslak ıslak gözüme süründü, elimin tersiyle ittim. Maggie gibi aklı başında bir kız ömrünü nasıl Otto'nun çamaşırlarını yıkayarak geçirirdi? Ona benimle gelmesini, benim evimde çalışmasını teklif edebilirdim. Ama aptalca bir şey olurdu. Benim iç karartıcı odalarımda hizmetçiye yer yoktu. Birden, «Buradan ayrılmak istemiyorum,» deyiverdim.

«Ayrılma öyleyse.»

Bakışlarımı gözlerinden kaçırdım, kayıtsız kalışına içerlemiştim. Böylesine bir umursamazlığa dayanmak öyle zordu ki. Sanki doğal bir haktan yoksun bırakılıyordum. Artık susmam gerektiğinin, onurumu elden bırakmaksızın üstelememem gerektiğinin farkındaydım. Fakat eski günah çıkarma alışkanlığıyla, yüreğimi avutmak üzere son bir güçsüz çabayla sımsıcak kelimeler ağzımdan dökülüverdi. «İşleri öyle karıştırdım ki artık gitmekten başka bir şey gelmez elimden. Özellikle Flora'ya karşı çok aptalca davrandım. İsabel Flora'ya göz kulak olmamı, onu benim eve götürmemi istemişti, ama olacak iş değil. Nasıl oldu bilmiyorum, az önce yukarıda Flo-

ra'yı kucaklayıverdim, çok korktu galiba. Başına da neler geldi zavallı çocukcağızın. Gerçi kötü bir niyetim yoktu, ama bundan sonra ağzımla kuş tutsam güvenmez bana. Oysa birisi Flora'ya mutlaka yardım etmeli, Flora'nın buradan mutlaka gitmesi gerekiyor. Ah Maggie, sersemin biriyim ben, aman Tanrım!»

«**Che peccato** (*). Hep böyle saldırır mısın genç kızlara?»

«Yıllardır tek bir kadına elimi sürmedim!» Kelimeler aramızda bir top gibi patladı, kıpkırmızı oldum. İsabel'le aramızda geçen sahneye de tanık olduğunu ve hiç kuşkusuz kötüye yorduğunu hatırlamam da para etmedi. Beni bir kadın avcısı olarak görmesi içimde derin bir öfke uyandırmıştı. Fakat bunu olduğu gibi kabullenişime de içerlemiştim. Bunlar yalnızca beni ilgilendiren meselelerdi.

Sözlerimi soğuk bir ilgiyle dinlemiş görünüyordu. «Hiç bir kıza el sürmedin mi? Yoksa hiç bir oğlana da mı el sürmedin?»

«Hayır, tabii ki el sürmedim!» diye daha dingin bir sesle karşılık verdim. Gözlerimi o nemli, koyu gözlerine dikmiştim.

Duygularını açığa vurmaksızm hafifçe gülümsedi ve yeniden dikiş dikmeye koyuldu. Heyecandan terlemiştim. Hiç kimseye söylenmemesi, yalnız düşünülmesi gereken şeyler vardır. Maggie'nin dobralığına, sırlarımı böyle haksızca açığa vurdurmasına bir hayli kızmıştım. Bir kadın tarafından aşağılandığım için ilkel bir korkuya kapıldım. Oysa bu hayret verici ve karşı durul-

(*) Ne yazık.

maz konuşmayı başlatan bendim.

Maggie bir kedi kadar yabancı ve içine kapanıktı. Bakışlarımı yüzüne kaydırdım; alaycı bir gülümseyiş, ince güzel bir ağız, yumuşak saçlar, esmer ve duru bir ten, hüzünlü gözler. Yalın bir güzelliği vardı; bir rahibeden çok, ilkel bir dinin ağırbaşlı tanrıçasını andırıyordu. Uzaktan uzağa bir resmi hatırlatıyordu. Oysa ben yüzü bütün resimlerden, bütün yüzlerden daha önce görmüştüm.

Başını dikişinden kaldırmadan, «Bana öyle geliyor ki,» dedi Maggie, «Flora'dan özür dilesen iyi olacak. Onun güvenini yeniden kazanabilirsin. Güvenebileceği bir kimseye ihtiyacı var.»

«Artık özür falan para etmez. Sen yardım edemez misin Flora'ya?»

«Ona yardım etme gücünden ben de yoksunum. Ne ekersen onu biçersin. Sen de çok iyi bilirsin ya, annen hepimizi birbirimize düşürdü.»

Biliyordum. «Ama kimse senin aleyhinde tek bir söz söyleyemez. Hiç bir suçun yok senin.»

«Çok küçük, göze çarpmayan bir fareyim de ondan...»

«Hayır, hayır, hayır. Sen iyisin.»

«Evet, tıpkı senin gibi!»

«Öyle söyleme Maggie,» dedim. Oyma tahtalarını birbirine vuruyordum.

«Ne demek istiyorsun?»

Ne demek istediğimi pek bilmiyordum doğrusu. Maggie'nin o ufacık, bildik yüzüne şaşkın ve umutsuz gözlerle baktım.

Tam o sırada kapının ağzında beliren Flora, «Ah, özür dilerim,» diyerek içeri girdi.

14. OTTO BİR KURBAN SEÇİYOR

FLORA ayağıyla iterek kapıyı kapadı. Dağınık bir hali vardı, yüzü al al olmuştu. Alnına dökülen saçlarının arasından fırlayan bukleler başını boz bir pırıltıyla çevreliyordu. İnce üst dudağı aşağı sarkmıştı, kalkık burnu titriyordu. Dalgınlıkla yünlü elbisesini çekiştirip duruyordu. Beni görmezden gelerek Maggie'ye yaklaştı.

«Paranın üstünü getirdim.» Kasden kaba ve aşağılayıcı bir sesle konuşuyordu. Masanın önüne gelerek kâğıt tomarını masanın üstüne fırlattı. Sonra bana bakmaktan kendini alamadı.

Maggie yerinden kalktı, sessizce parayı saymaya başladı. Ortadaki paraların etrafında duran iki kadın bende ani bir tiksinti uyandırmıştı. Sanki genelevde geçen bir oyun oynuyorduk.

«Evet,» dedi Flora, «epey ucuza çıktı. Çünkü hekim çok saygıdeğer bir ihtiyardı, ben de sevimli kızcağız! Parayı Maggie vermişti, çünkü bir kadındı. Ama para verdi diye onu sevdiğimi falan sanmayın. Bana kalırsa hepiniz maymunun biri siniz. Ben...»

«Rica ederim Flora,» dedim, «bir dakika dinle beni. Söyleyeceğim çok önemli. Demin yukarıda olanlardan beni bağışlamalısın. Seni korkutmak istememiştim, bilemezsin ne kadar üzüldüm.

Nasıl oldu anlamadım. Neyse işte, özür diliyorum. Kimbilir, sevgi ve güvenini bütün bütüne kaybetmemişimdir belki de. Bana bir şans daha tanı, sana lâyık olmaya çalışacağım. Kısa bir süre gelip benim evde kalırsan senin için iyi olur diye düşünüyorum. Dinlenmeye, sessizliğe ihtiyacın vardır herhalde, gelirsen çok sevinirim. Sana bir yardımım dokunursa mutlu olacağım. Fakat ne olursa olsun bu evden bir zaman uzak kalmalısın. Öyle değil mi?»

Flora gözlerini üzerime dikti, kırmızı yüzüne alaycı bir anlatım gelmişti. «Çok sevecensin, Edmund amca. Bu lafları sana Maggie mi öğütledi yoksa?»

«Yoo, hayır... bağışlamıyor musun beni?»

«Saçmalama. Duygularımı nasıl dizginlerim? Senden nefret ediyorum, hepsi bu işte. Aç gözünü de haline bak. Senin yerinde olsam iyi bir ruh hekimine giderdim.»

«Böyle düşünmene çok üzüldüm, Flora. Gene de bütün kalbimle özür dilerim. Neyse, şimdi sen buradan uzaklaşman gerektiğine inanıyor musun, inanmıyor musun?»

«Ben gideyim de sevgili anneciğim David'iyle başbaşa kalsın, öyle mi? Galiba bütün bunları o sokuyor senin kafana!»

«Hayır, sandığın gibi değil. Aklını başına devşir. Burada her şey birbirine girmiş, sen bunların dışında kalsan iyi olacak. Başın belâya girebilir.»

«Babam olup biteni öğrendiği zaman tabii. Evet, o zaman neler olacağını dört gözle bekliyorum. Sen de kalkmış bu güzelim şenliği kaçırayım istiyorsun!»

«Saçmalama. Yeteri kadar zararın dokundu zaten. Artık aklını başına toplamalısın. Hiç değil se bundan sonra olacakları hafifletebilirsin.»

«Bundan sonra olacakları hafifletebilirsin,» diye tekrarladı beni taklit ederek. «Demek yargılıyorsunuz beni, baştan çıkan küçük kızlarını yargılayan bir anne baba gibi yargılıyorsunuz beni! Paranı iyi say Maggie, belki dolandırmışımdır. Başka bir yerden bulabilseydim senden alır mıydım? Hiç pişmanlık duymuyorum, fakat senin gözünde sorumsuzun biriyim tabii. Ben artık Harikalar Ülkesi'ndeki küçük Alis değilim Edmund amca, öğütleriniz sizin olsun. Burası benim evim ve burada kalıyorum. Asıl sen çekip gitsene! Herkesin eğlencesi oldun, kimse hoşlanmıyor senden!»

Bütün bunları söylerken yüzünün büründüğü kabalık kalbimi kırmıştı. Bir genç kız için korkunç bir büyümeydi bu. Ne yazık ki, dizginler benim elimde değildi.

«Seni yargılamıyorum, Flora. Kaldı ki, kimseyi yargılayamam. Gülünç olduğumun farkındayım. Ama ne de olsa yeğenimsin, sana yardım etmek...»

«Sen koca bir ahmaksın Edmund amca, bunu niye kabullenmek istemiyorsun? O yapmacık tavırlarını artık kimse yutmuyor. Anlaşılan iktidarsızsın da. Hadi, git evine de, çıplak kadın fotoğraflarına bak!»

«Flora,» dedi Maggie sessizce, «bağırmayı bırak, bizimle adam gibi konuş. Sen de biliyorsun ki burada kalamazsın. Sen bu evde kaldıkça annen kendini toparlayamaz.»

Flora Maggie'nin üzerine yürüyerek öfkeden tizleşen bir sesle bağırdı, «Sen bana karışamazsın! Bana o parayı vermekle beni avcunun içine aldığını sanıyorsan, aldanıyorsun! Ama ben senin ne işler çevirdiğini çok iyi biliyorum, Maggie Magistretti. Bu ev batağa saplanmışsa bunda hiç şüphesiz senin de payın var!»

Flora kendinden geçmişti; suratına bir tokat atmak ya da dışarı çıkarmak gerekiyordu. Oysa ben Flora'ya elimi bile süremezdim. Masaya vurdum. «Flora! Hemen odana çık...»

Bakışlarını üzerime dikti. Islak dudakları titriyor, gözlerinden yaşlar dökülüyordu. «Ah, sen Maggie'yi bilmezsin, nereden bileceksin! Bak anlatayım sana. Lydia'yla aralarında iğrenç, çok iğrenç bir şey oldu. Hayvanca bir şeydi bu, bütün evi iğrençleştirdi... üstelik sırf erkekler onu çekici bulmadığı için.»

Karmakarışık bir duyguya kapıldım, ellerimle ağzını kapamak için karşı konulmaz bir istek duydum. Oysa Flora'nın karşısında gerilemekten alakoyamadım kendimi. Flora masaya hızla vurdu, elinin tersiyle ittiği paralar ortalığa savrulduu. Maggie kendi dilinde bir şeyler mırıldanıyor, ellerini yalvarırcasına uzatıyordu. Flora'nın kıpkırmızı kesilen yüzü nerdeyse çarpılmış, altınsı saçları alnına dökülmüştü. Maggie'yi ansızın bileğinden yakalayarak çekti, bir anda bir taş oymasını hatırlatırcasına tek bir gövde oldular. Önümde boğuşan iki hayvan varmış gibi geriye çekildim. Flora Maggie'nin makasını ele geçirmiş, bir bıçak gibi tutuyordu. Önce kan dökülecek sandım... ayrıldıklarında Flora Maggie'nin saçlarını ensesin-

den kesmişti. Flora korku ve tiksintiyle haykırarak uzun saç tutamını masanın üstüne attı, saçlar bir kara yılan gibi kıvrılıp kaldılar. Ortalığa bir sessizlik çöktü.

Pencerenin önüne oturdum. İki kadının dövüştüğünü ilk defa görüyordum ve oldukça tiksinmiştim. Flora'nın ağzı ardına kadar açıktı, nefes nefeseydi; gözlerini masanın üzerindeki saç tutamına dikmişti. Makas hâlâ elinde bir silâh gibiydi. Maggie usulca ensesini yokladı, sonra ansızın çırçıplak kalmışcasına ellerini yüzüne ve göğsüne götürdü. O sırada içeri Otto girdi.

Olacakları tahmin edebildiğim halde, Otto'nun görünüşü bana ürküntü vermişti; hem iki kadın adına, hem de kendi adıma suçluluk duyuyordum. İçinde bulunduğumuz durum bir hayli tuhaftı herhalde; Flora kesik saç tutamını ulu bir törendeymişcesine havaya kaldırmış, bambaşka bir varlığa dönüşün Maggie yüzünü Medusa'nın bakışlarından sakınırcasma örtmüş, paralar ortalığa dağılmıştı.

Otto odaya şöyle bir göz gezdirir gezdirmez olup biteni anlayıverdi. İki adımda Flora'nın yanına geldi, saçları elinden aldı. Makas yere düşmüştü. Sonra Flora'nın avcuna bir şaplak indirdi. Otto bunu Flora küçükken de sık sık yapardı.

Otto'nun bu hareketi hiç de küçümsenecek bir olay değildi. Flora'nın yüzü eskiden de olduğu üzere mosmor kesildi, ağzı acı bir haykırışla açıldı. Gözüme dalgın ve ürkek bakışlarla ortalıkta dolanan, ikide bir elini çıplak ensesine götüren Maggie çarptı. Uzun, siyah saç tutamı yerdeydi.

Otto'yu yatıştırmaya kalkıştım, ama sesim Flora'nın bağırtılarından duyulmuyordu. Sonra birden Flora'nın bir şeyler söylediğini ve yıkım anının geldiğini sezinledim.

«Enayi! Enayi! Karınla kim yattı, kızını kim taştan çıkardı, haberin yok mu? Sevgili çırağınız tam bir şeytan, şeytan, şeytan... Bil bakalım, sen o pis karıyla kendini gülünç hallere düşürürken, kim giriyor annemin yatağına... Ne o, bilemiyor musun?»

Sesi hırsla boşanan gözyaşları arasında boğuldu. Otto kolundan yakalamıştı. Flora'yı ayaklarını yerden keserek masanın öteki köşesine sürükledi. Birden ürken Flora sessizleşmişti.

Otto bir süre konuşmadan sustu. Pusuya düşen büyük bir hayvan gibi şaşkın görünüyordu. «Ne diyorsun sen, Flora?» dedi yavaşça.

«Hiç... bir şey yok... Ah!» Otto kolunu biraz daha sıkmıştı herhalde.

«Flora, demin ne söylediysen aynen tekrarlayacaksın. Hadi.»

«Otto, lütfen...» diye engel olmaya çalıştım.

«Sen kes sesini. Hadi Flora...»

«Ah, yapma, yapma! Diyordum ki... aman Tanrım, bilmiyor musun... annemin bir sevgilisi var. Ah, bırak kolumu!»

Otto Flora'yı bıraktı. «Kim peki?»

«Kim olabilir. Tabii ki David.»

«Peki, sen de mi onunla?..»

Kolunu ovuşturarak pencereye gerileyen Flora, «Evet!» diye bağırdı. «Evet, ben de! Her şey burnunun dibinde olup bitiyordu da görmüyordun. Ah, aptalın birisin sen!»

Otto gözlerini yere indirdi, kıpkırmızı olan yüzü ağlamak üzere bir çocuğun yüzü gibi acıyla buruşmuştu. Otto bu haline hem üzülmüş, hem de korkmuştum. Ağır ağır Otto'ya yaklaştım. Tam o sırada kapı usulca açıldı ve David Levkin içeri girdi.

Levkin durumu çabucak farketmişti herhalde, belki de bir süredir kapının arkasından dinlemekteydi. Flora'nın bağırtıları bütün eve gitmiş olmalıydı. Levkin kapıyı kapadıktan sonra avuçlarını hafifçe dayayarak kapıya yaslandı. Yüzünde, çok hoş bir gerçeği düşlercesine, bir hayli dingin bir parlaklık vardı.

«Doğru mu bütün bunlar, David?» dedi Otto. «Sen İsabel'le... ve Flora'yla?..»

«Evet, efendim.»

Aralarına atılmak üzere masayı önümden çektim. Flora pencerenin önüne oturmuştu. Fakat Otto yürümüştü bile. Derin çizgilerle kaplı, şaşkın yüzünü yere eğmiş, ıslak ağzı hafifçe aralanmıştı. David, iki elini çaresizce açmış, bomboş gözlerle bakmaktaydı. Sonra Otto onu omuzlarından kuş gibi yakaladı, kenara çekti ve kapıdan ağır adımlarla çıktı gitti.

Hayretten ve ansızın rahatlayışımdan olduğum yerde kalakalmıştım. Sonra Maggie buyurgan sözler söyledi. Hızla Otto'nun ardından seğirttim. Onu taşlıkta geçtikten sonra merdivenleri hızla çıkmaya başladım. Ben yanından geçerken o da koşmaya başladı, ortalığı birbirine katarak beraberce merdivenlere atıldık. Gerçi İsabel'in kapısına ondan önce vardım, ama içeri girip kapıyı kilitleyemedim. Otto'yla birlikte İsabel'in

odasına daldık.

Herhalde İsabel olanları duymuştu. Kaldı ki, daha sonraları bana, o sırada aşağıdan gelen sesleri duyduğu zaman kendini ani bir ölüme hazırladığını itiraf etmişti. Mavi sabahlığını giymiş, elini boğazına götürmüş, pencerenin önünde öyle duruyordu. Umutsuz, ürkek, fakat onurlu bir görünüşü vardı. Bir süre baktıktan sonra İsabel'i arkama alarak köşeye sürükledim. Otto'nun onu bir vuruşta öldürmesinden korkuyordum. Birden iskemlelerin, sehpaların devrildiği, çığlıklar atıldığı duyuldu. Odanın içerisinde koşuşmalar oldu. Başımı arkaya çevirdiğimde, Otto'nun bana yumruk atmak üzere olduğunu ancak kör edici bir şimşekten ve korkunç bir acıdan az önce farkedebildim.

15. LYDİA'NIN ALAYCILIĞI

«EE, nasılsın bakalım, koca Edmund?»

Ertesi gündü. Otto'nun yumruğunu yediğim zaman ortalık kapkara olmuş, önce kara yıldızlar uçuşmuş, sonra olanca ağırlığıyla gece inmişti. Otto beni buraya sürükleyerek getirmiş ya da kucağında taşımış olmalıydı. Otto'yla Maggie beyin sarsıntısından, kemik çatlamasından, X ışınlarından, benimle ilgili olduğunu sandığım bazı şeylerden söz etmekteydiler. Yüzüm çok kötü ağrıyordu, bir yanı içeri göçmüş gibiydi. Gözlerimi açmaya çalıştığımda önümde parlak ışıklar belirdi, gözlerime iğne batırılıyormuş gibi sancılar saplandı, hiç bir şey göremez oldum. Bir şeyler mırıldandım, sonra Maggie'yle Otto'nun bana cevap veremediğim bazı sorular sorduklarını sezinledim. Bir yerlerde bir kadın ağlıyordu.

Sonradan Maggie'nin anlattığına göre kabak benim başıma patlamıştı. Ben İsabel'in paramparça olan mobilyaları arasına sırtüstü yığılınca Otto bir süre şaşkın şaşkın bakmış, sonra öfkesi yatışarak dizlerinin üstüne çökmüştü. Beni odama taşımışlardı. İsabel odasına çekilmiş, kapısını kilitlemişti. David Levkin evden ayrılmıştı. Otto'yla Maggie beni bir süre tedavi ettikten sonra bir hekim çağırıp çağırmama konusunda tartışmışlar,

en sonunda bir uyku hapı yutturarak yanımdan ayrılmışlardı.

Sabah uyandığımda ağrı artmıştı, karşımda kocaman yüzüyle Otto duruyordu. «İyi misin, Ed?»

«Eh, pek iyi sayılmam,» dedim. «Bütün kemiklerimi kırdın galiba. Bir daha iflâh olmam artık. Ah!» Eliyle usulca çeneme dokunmuştu.

«Maggie kırık falan olmadığını söyledi. Bakıyorum, koca çenen yerinde gene. Bu gözünle görebiliyor musun?»

«Açamıyorum ki!»

«Beni bağışlıyorsun, değil mi?»

«Tabii bağışlıyorum, aptal herif. Nasıl olsa haketmiştim suratımın orta yerine bir yumruk yemeyi.»

Akşam olay Otto'yla aramızda çocukluğumuzdan bu yana kaybolan bir dostluğun yeniden canlanmasına yol açmış, ikimizde de büyük bir sevinç uyandırmıştı.

«Niye böyle yaptım, aklım bir türlü almıyor!»

Aslında benim aklıma bir sürü neden geliyordu, fakat ruh çözümlemesi üzerine bir tartışma açmak istemediğim için, «Bu sabahki durum nedir?» diye sormakla yetindim.

«Hiç canım, gittiler işte.»

«Gittiler mi?»

«Evet, David'le Elsa gittiler.»

«Böyle aniden, palas pandıras nasıl giderler?»

«Doğrusunu istersen, kovdum onları; kovdum ikisini de, çekip gitmelerini söyledim, bu işe son verdim senin anlayacağın. Bütün gece gözüme uyku girmedi, içki de içmedim, yani hiç değilse çok içmedim.»

Aklımdan zavallı İsabel geçti. Ama böylesi daha iyiydi. Zavallı Otto daha da kötü durumdaydı. «Bütün bağları kopardın mı Otto?»

«Evet. Ne kadar çılgın bir hayat sürdüğümüzün farkına vardım artık. Nedense, sana yumruğu vurur vurmaz öfkem yatışıverdi. Yaşayışımızın olanca rezilliğini bütün açıklığıyla görüverdim. Bir yanda İsabel hüngür hüngür ağlıyor, mobilyalar paramparça, sen yerde ölü gibi yatıyorsun. Bir an seni öldürdüm sandım. Sonra Maggie'nin tokadıyla biraz kendime gelir gibi oldum. Gerçekten kesin bir karar vermenin zamanı gelmiş de geçmişti bile. David'in durumunu öğrendikten sonra aynı hayatı sürdürmenin mümkünü yoktu. İkisini de bir an önce başımdan savmak zorundaydım. Tek çıkar yol buydu, yoksa hepimiz keçileri kaçıracaktık. Cin miydiler, melek miydiler, şeytan mıydılar, her neyse, daha başından beri farkındaydım olacakların.»

«Evet... melekler... şeytanlar...» Tuhaf bir hüzün duydum.

«En sonunda bir mektup yazdım, hemen gitmelerini bildirdim; mektuba David'in aylığına karşılık bir de çek ekleyerek Magdie'yle gönderdim. Maggie döndüğü zaman onların da gitmek üzere hazırlandıklarını söyledi. Sonra gittim yattım; düşümde büyük ve siyah bir çaydanlık beni evin etrafında kovalıyordu. Telefona koşuyor, ama telefon kâğıttan yapılmış olduğu için numarayı bir türlü çeviremiyordum...»

«Gerçekten gittiler mi acaba?» Gözümü açmaya çalıştım, fakat hemen kapamak zorunda kaldım.

Otto ellerini yüzüne götürdü. Sesi titrek çıkıyordu. «Gittiler herhalde. Onları bir daha görmek istemiyorum, görürsem vazgeçerim diye kendime güvenemedim. Beni salağa çevirmişlerdi. İnsan çılgınlığa ergeç bir son vermeli.»

«Ya İsabel'den ne haber, gördün mü hiç?»

«Hayır. Onu bağışlayabileceğimi sanmıyorum. Fakat ona öyle korkunç bir bağlılığım var ki...»

«Peki, ya senin kendi düşkünlüklerin?»

«Evet, farkındayım. Ama öyle de yürümüyor, böyle de. Kimbilir, belki de birbirimizi bağışlamamız gerekir. Fakat sanıldığı kadar kolay değil bu. Şu anda onu düşünmek bile zıvanadan çıkmama yetiyor.»

«Neyse, allahtan ona vurmaya kalkmadın. Flora nasıl?»

«Zavallı çocukcağız. Dün gece oturduk, uzun uzun konuştuk, bana her şeyi anlattı. Daha önce nasıl anlayamamışım, ona göz kulak olmam gerekirdi! Tepeden tırnağa büyülenmiştim anlaşılan.»

«Eh, artık büyü bozuldu, gerçek hayata geri döndüm. Ben de bugünlerde eve döneceğim herhalde. Neşeli gösteriler bittiğine göre.» Sanki Otto'nun yumruğu bütün düşüncelerimi boşa çıkarmış, beni büyüden kurtarmıştı. Bu insanlar için elimden hiç bir şey gelmezdi. Otto'yla İsabel'in paramparça olan ilişkilerini yeniden kurmak için harcayacakları acılı çabalara tanık olmak istemiyordum. Yerimden doğrulmaya çalıştım, ama başıma şiddetli bir ağrı saplandı, her bir tarafım kırılıyordu. Otto yastıkları isteksizce düzeltirken gövdemi güçlükle dik tutabiliyordum.

«Aslında bütün gösteriler bitmiş sayılmaz,»

dedi, «buna ne dersin, yeni buldum.» Elindeki kâğıdı yüzüme yaklaştırdı.

Tek gözümle kâğıda bakarak bölük pörçük okumaya başladım. Evet, gerçekten de alaycılığını göstermişti Lydia. **Bu vasiyetname uyarınca, öldüğüm zaman her şeyimin sevgili ve sadık dostum Maria Magistretti'ye verilmesini bildiririm.**

16. ELSA'NIN ATEŞ DANSI

İSABEL'in odasında boğucu bir aile toplantısı vardı. Kendi kendine mırıldanan, coşan, sonra yeniden kabuğuna çekilen büyük ateşten dayanılmaz bir sıcaklık yayılıyor, parlak ve altın rengi bir ışık saçılıyordu. Dışarıda, bu yaz akşamının serin yeşilliğine hâlâ yağmur yağıyordu. Kırılan iskemle ve sehpalar bir köşeye atılmış, odaya biraz olsun çeki düzen verilmişti. İsabel ufalmış ve yorgun görünüyordu; külrengi elbisesiyle koltukta oturuyordu. Az önce ağlamış, fakat sonra yatışarak yüzüne bir donukluk gelmişti sanki. Not almak üzere bekleyen bir sekreterin ilgisizliği ve bıkkınlığı vardı üzerinde. Spor ceketiyle pantolonunun altına pijamasını giymiş olan Otto şöminenin kenarına yaslanmıştı. Odaya hafif bir yanık kokusu yayılmıştı. Otto da ağlamış gibiydi, bakışlarımı öteye kaydırdım; David'le Elsa'nın gerçekten gidip gitmediklerini düşünüyordum.

«Herhangi bir değişiklik yapacağını sanmanız gereksiz. Ne de olsa burada oturuyor, her zaman da burada oturdu. Başka gidecek yeri var mı? Bana kalırsa, her şeyin eskisi gibi sürüp gitmesini isteyecektir; hiç şüphesiz, isteklerine saygılı olmalıyız,» diyordu Otto.

Pencerenin önünde morarmış gözümü ovuştu-

ra ovuştura geziniyordum. İçerisi sıcak ve sıkıntı vericiydi. Gözüm iyice kapanmıştı, açmaya çalıştığım zaman yaşarıyordu, ancak hafifçe aralayabiliyordum. Yüzümü alnımdan çeneme kadar uzanan mor bir leke kaplamıştı. Uykusuz, karabasanlar içinde geçen bir geceden sonra kendimi çok yorgun ve hasta hissediyordum.

«Kendi kendini kandırıyorsun,» dedi İsabel. «Senin dediğin gibi olmasını herkes isterdi. Ama bize böyle bir teklifte bulunacağını hiç sanmıyorum. Bugüne kadar gizlemiş de olsa, mutlaka kendi kafasınca bir dileği vardır. Görün bakın, bizden ayrılacak, bizi atlatacaktır.»

Bütün ailenin mülkiyet kaygısıyla çarçabuk bir araya gelmesi hayret vericiydi.

«Evet, Maggie'nin kendince bir dileği vardır herhalde,» dedim. «Fakat uygunsuz bir davranışta bulunacağını sanmam. Ben Maggie'nin vasiyetnameyi reddedeceğine inanıyorum.»

«Doğrusu, bu biraz gülünç,» dedi Otto.

«Ortada gülünç olan bir şey yok,» dedi İsabel. «Bizi apar topar evden çıkartacak demiyorum. Tam tersine, bize karşı son derece ince ve anlayışlı, ama tam bir yabancı gibi davranacak. Çünkü en küçük bir aile sevgisinden bile yoksun.»

«Niye öyle söylüyorsun?» dedim. «Otto'yu da, beni de o büyüttü.»

«Hayır, o büyütmedi. Biliyorum, Maggie'nin kendisini çocuk arabasıyla gezdirdiğini sanıyor Otto, ama bu bir düşten başka bir şey değil. Onun gözü sadece Lydia'yı görürdü. Lydia insanları özel mülkiyeti gibi kullanmada öyle ustaydı ki.»

Bu sözler içime işlemişti. Maggie'yi, ayrı, bir

başına, onsuz edilemeyen bir varlık olarak görüyordum. Bütün hakları, sır saklama hakkını, şaşırma hakkını tanıyordum ona, ama bütün bunlara karşılık kendimi Maggie'nin bizi sevdiğini düşünmekten alakoyamıyordum. Aslında bu düşünce hem pek doğru değildi, hem de bir hayli bulanıktı. Otto'nun düşlerine benzeyen bir düş görüyordum belki de. Atalarımızın dadısı bir masal kahramanından başka bir şey değildi. Oysa Maria Magistretti bambaşka bir meseleydi.

«Vasiyetnameyi daha önce niye bulamadık, anlamıyorum,» diyordu Otto. «Çekmeceleri didik didik etmiştik, aramadığımız yer kalmamıştı.»

«Ne dersin, çok para var mıdır acaba?» diye sordum.

«Ohoo, tonla,» dedi İsabel. «Lydia hasisin biriydi gerçi, ama tonla parası vardı. Borsayı falan da çok iyi bilirdi.»

«Atelyenin masraflarını karşılayabiliyor musun bari, Otto?»

«Hayır,» diye cevap verdi bakışını kaçırarak. «Son zamanlarda... işlerin pek parlak olduğu söylenemez.»

«Anlaşılan, ben çalışmak zorunda kalacağım!» dedi İsabel alaycı bir gülüşle.

«Lydia'nın yaptığı da iş değil ama!»

«Eh, benim pek yakındığım yok,» dedim. «Susun, geliyor galiba.»

Kapı vuruldu. Hep birlikte, «Giriniz,» dedik.

İçeri kırmızı elbiseli genç bir kadın girdi. Kısa siyah saçları özenle taranmıştı; pürüzsüz gencecik bir yüzü, ciddi ve koyu gözleri vardı. Maggie dış görünüşüne ilk defa önem vermişti. O eski si-

likliği üzerinden atmıştı. Maggie'deki değişikliği hayretle seyrederken ansızın bir burukluk hissettim, çocukluğumun pırıltıları arasında çok daha genç ve çok daha esmer bir koruyucu tanrıça hatırladım.

Hani odadan içeri güzel bir kadın girince hafifçe kıpırdanır erkekler, Otto'yla ikimiz de oturduğumuz yerden doğrulmaya çalıştık. İsabel sert bir hareketle koltuğunu geriye itti. Ben Maggie'ye şöminenin yanından bir iskemle gösterirken Otto'ya yaklaştım.

Maggie yerine oturdu, gözlerini üzerimize dikti.

«Maggie, seni niçin çağırdığımızı herhalde biliyorsun...» diye söze başladı Otto; sonra bu sözleri biraz aşırı bulmuş olmalı ki hemen tamamladı, «Tabii, hiç de öyle önemli bir şey değil...» Oysa bu defa da fazla hoşgörülüydü, şaşkınlık içerisinde bocalayarak devam etti, «Belki bize söylemek istediğin bazı şeyler vardır diye düşündük de...»

«Ne yapmayı tasarladığımı falan herhalde?»

«Evet, öyle.» Otto konuşurken kekeliyor, lafı ağzının içinde geveliyor ve artık iyiden iyiye geri çekiliyordu. Pencerenin önüne kadar geriledi. Kocaman elleriyle pijamasının düğmesiz yakasını iliklemeye çalışıyordu. Maggie'nin kendince birtakım tasarıları olacağını hiç aklından geçirmemişti. Ama doğrusu, son zamanlara kadar böyle bir şey benim de aklımın ucundan geçmiyordu.

«Yıl sonunda İtalya'ya döneceğimi sanıyorum. Şimdilik kurulu bir tasarım yok.»

«Bütün bütüne mi döneceksin İtalya'ya?» diye

atıldı İsabel.

«Evet, öyle galiba,» diye alaycı ve kaygısız bir güvenle karşılık verdi Maggie.

Tedirgin edici bir sessizlik oldu. Otto tırnaklarını yiyordu. İsabel yüzünü buruşturmuş, kaşlarını çatmıştı. Arkamı döndüm, yağmuru seyretmeye koyuldum.

En sonunda Otto, «Senin de tahmin edebileceğin gibi,» dedi, «annemin vasiyetnamesi bizi bir hayli şaşırttı.»

«Sahi mi!»

«Evi ve mobilyaları ne yapmayı düşünüyorsun?» diye sordu İsabel.

«Hiç şüphesiz, ilk önce size teklif etmem gerekir.»

«Söylemedim mi size!» dedi İsabel. Oturduğu yerden kalkarak pencerenin önüne, yanıma geldi.

«Yani,» dedi Otto alçak sesle, «evi bize satmayı mı teklif ediyorsun?»

«Evet, ne var bunda, doğrusu da bu olmaz mı?»

Otto bir süre düşündü. «Evet, öyle ya.» Sonra ekledi, «Ne yazık ki evi satın alacak durumda değilim.» Bir anlık sususuştan sonra, «Aman Tanrım!» diye bağırarak kahkahalarla gülmeye başladı.

Maggie gülümsüyordu. Kırmızı elbisesini aşağı çekerek bacak bacak üstüne attı. Birden karşımıza geçip rol kestiğini, bizimle alay ettiğini farkettim. Söylediklerinin hiç biri ciddi değildi. Kendimi tutamayarak, «Herhalde şaka ediyorsun, Maggie. Otto'yla uygar insanlara yakışır bir şekilde anlaşmalısınız. Sen de biliyorsun ki, Lydia'nın vasiyetnamesi çılgın ve haksızca düzenlen-

miş,» dedim.

«Haksız olabilir, ama hiç de çılgınca değil. Aslında hayatın kendisi haksız olan. Hiç değilse benim için hep böyle oldu, Edmund.»

Maggie'nin soğukkanlı sözleri ve konuşurken soyadımı değil, adımı kullanması beni tedirginliğe sürüklemişti. Bir Maggie'nin kabalık edeceği aklımdan geçmezdi. O bütün incelikleri benliğinde toplamıştı. Kuşkulu gözlerle yüzüne baktım; alaycı ve sakin bakışlarla bizi süzüyordu. Yaşça kendinden büyük, ama rütbece küçük bazı subayları teftiş eden genç bir generale benziyordu.

«Bırak canım, konuşulmaz onunla!» dedi İsabel. Dolabın bir çekmecesini açarak beyaz naylon iç çamaşırlarını yere yığmaya başladı.

«Ne yapıyorsun?» dedi Otto.

«Eşyalarımı topluyorum.»

«Duyuyor musun,» dedim, «bir gürültü var.»

Evin içinde uzaktan uzağa garip bir gürültü duyuluyordu. Herkes sese kulak vererek birbirinin yüzüne baktı. Anlaşılmaz bağırtılar arasında bir koşuşmadır gidiyordu. Korkunç bir devrimin eşiğindeymişcesine korkuya kapıldım. Bir an hepimiz, giriştiğimiz saçma tartışmanın sonucunda Maggie'nin adamlarının evi basmaya geldiklerini sandık. İsabel korkuyla haykırdı. Koşuşmalar biraz daha yaklaştı. Sonra kapı hızla açıldı, içeri koşarak Flora girdi, arkasından birini sürüklüyordu. Elsa'ydı sürüklediği.

«İşte buradalar, hepsi burada işte!» diye bağırdı Flora. Elsa'yı odanın ortasına itiverdi.

Maggie yerinden fırlamış, yanıma sokulmuştu. İsabel yerdeki iç çamaşırlarına takılarak sen-

deledi. Otto öne eğilmiş, elleriyle yüzünü örtmüş, hayret ve üzüntüden iki büklüm olmuştu. Elsa odanın ortasına ilerledi. Bir heykelin saçlarını andıran madenî saçları omuzlarına dökülmüştü; üzerinde eski çağlardan kalma, uzun ve biçimsiz bir elbise vardı. Çılgın gözlerle bakan solgun yüzüne çarpık bir gülümseyiş yayılmıştı. Geniş alnı, çıkık elmacık kemikleri pırıl pırıldı. Hastaneden kaçmış, bitkin, can çekişen bir hasta gibi hem korkunç, hem de içler acısı bir görünüşü vardı.

Otto'dan başkasını görmüyordu sanki. Yumuşak ve titrek bir sesle, «Hayır, hayır, yapamazsın... gel benimle, gel benimle... yalvarırım benimle gel,» diye mırıldanıyordu. Sesi yalvaran bir hayvanın sesiydi.

Otto anlaşılmaz birtakım sözler homurdandıktan sonra dizüstü kapaklandı. Yere uzandı, ellerini uzattı, başını eğdi.

«Git, git buradan!» İsabel Otto'ya takılarak sendeledi, Otto'nun beline sert bir tekme indirdi. Sonra odadan dışarı atmak üzere Elsa'nın üstüne yürüdü. Ama Elsa direniyor, karşı koyuyordu.

Flora, «Hah, hah, hah!» diye tiz bir sesle deli gibi haykırmaktaydı. İsabel yarı öfke yarı korkuyla hâlâ susmuyor, Elsa'ya gitmesini söylüyordu. Birden İsabel'i hızla iten Elsa ayakları ateşe girinceye kadar geriledi. Sonra kıpkırmızı közleri ayağıyla halının üstüne atmaya başladı. İsabel bağırıyordu. Ansızın bir yanık kokusu duyuldu, Elsa'nın durmadan oynayan ayaklarından küçük alevler yükseldi. Otto oturduğu yerde eliyle ağzını kapamış, kıpırtısız duruyordu. Elsa şömineden bir kütük çıkarmaya uğraşıyordu. İçerisi

fırın gibi ısınmış, ortalığa pırıl pırıl bir ışık yayılmıştı. Odanın ortasına üzerinden alevler yükselen bir kütük yuvarlandı, bağırarak kaçmaya çalışan İsabel'e sokuldum. İçin için yanmaya başlayan halıya ayağımla hızlı hızlı vurmaya koyuldum. «Nefret ediyorum sizden, hepinizden nefret ediyorum...» diye haykırıyordu Flora. Birden döndü, koşarak kapıdan dışarı fırladı. Maggie, «Git arkasından, bir delilik yapmasın,» diye bağırdı. Flora'nın arkasından dışarı fırladım.

17. EDMUND TILSIMLI KORUDA

FLORA merdivenlerden uçarcasına inerek kapıdan çıktı gitti. Ben kapıya geldiğimde, ıslak sarı bir ışığın aydınlattığı çimenlikte koşuyordu. Yağmur aralıksız yağıyordu. Flora dere yönünde koşmaktaydı. Arkasından bağırdımsa da duyuramadım, sesim yoğun ve güçlü havada boğuldu. Koşmaya başladım.

Koru gece gelmişcesine karanlıktı; kuşların kanat çırpışlarıyla yüklü sıcak bir rüzgârı yüzümde duyuyordum. Yağmur ağaçların tepesine iniyor, aşağılara süzülüyor, sonra diplerde dolanıyordu. Flora önümde sağlam, ama yumuşak adımlarla koşuyordu. Çimenliği koşarak geçince tıkanmıştım, nefes nefeseydim; çok daha gençleşmiş görünen Flora'yla gezindiğimiz bu dar yolda düşe kalka koşarken ansızın neyi kovalamakta olduğumu düşündüm. Kovalıyor muydum, yoksa kaçıyor muydum? Bir kere daha arkasından bağırdıktan sonra bambuların arasına daldım, nefes nefese kamelyalardan bir kemerin altından geçtim

Aslında bu koşuşmanın nedeni vahşi dağınıklıktan kurtulmaktı. Evden korkuyla ilk kaçışım değildi bu. Öte yandan, bu kaçışta, Flora'yı ele geçirme isteği, kendimi ona zorla bağışlatma isteği de vardı. Sanıyordum ki, Flora beni bağışlar-

ken kendine gelecek, yeniden canlanacak. Flora'yı yakalamak, ikimiz için bir suçsuzluğu ele geçirmek, eskiden tanıdığım çocuğu onda yeniden bulmak istiyordum. Bu çılgınca an içinde kendisini karanlık gölcüğe atmasından da korkuyordum.

Kapalı gözüme bir kamelya dalı çarpıverdi, acıdan bir süre yere diz çöküp kaldım. Ayak sesleri koruda yankılanarak uzaklaştı. Az sonra ayağa kalkarak temkinli adımlarla yoluma devam ettim. Toprağın bazı yerleri ıslaktı, bazı yerleriyse üstünde bir sürü insan dansedip tepinmiş gibi sert ve çıplaktı. Yağmur korunun üzerine hızla iniyor, arada sırada bir yaprağın sivri ucu parıldayıveriyordu. Çavlanın yanındaki boşluğa daldım.

Flora çavlana karışan dereye doğru yükselen dik bayıra tırmanmıştı. Bir kayanın tepesinde, başının üzerindeki bir dalı tutmuş arkasına bakınıyordu. Gövdesine yapışan ince, saydam elbisesiyle bulanık havada dalgalanan çıplak bir kıza, üstünde durduğu kaya gibi parıldayan, ışık ve sudan yoğrulmuş bir peri kızına benziyordu.

Ben seslenince doğru dürüst işitemediğim bir şeyler söyledi ve yeniden tırmanmaya koyuldu.

Yolumu elimden geldiğince uzattım. Yanımdan gölcüğe taşlar yuvarlanıyordu, Flora oralara çıkmak için çavlanın altından geçmiş olmalıydı. Birden çavlanın tam altındaki kaya çıkıntısı aklıma geldi. Bayıra tırmanan Flora'nın gölgesi iki yana sallanan fidanlar arasında kaybolmuştu. Çavlanın arkasında kalan boşluğa atıldım ve olduğu gibi su dolan ayakkabılarımla yosun ve eğrelti-

otlarıyla kaplı bir karanlığa çıktım. Buraları bir hayli soğuktu. Yukarıdan dökülen sular omuzuma çarpınca kenara fırlayıverdim.

Şimdi Flora tam yukarımdaydı; bacakları açarak bir ağaca yaslanmış, beyaz etekliği gövdesine sımsıkı yapışmıştı. Uzun bacağını kaldırdı, biraz daha yukarılara çıktı. Yağmurun ortasına dalan bir ışık oku kayaların üzerinde pırıl pırıl yanıyor, Flora'yı altın renginde bir çemberle kuşatıyordu. Kovalamacanın çılgınlığıyla ürpertiler içindeydim, çavlanın uğultusundan başka bir şey duyamıyordum, yorgunluktan bitmiştim; bomboş gözlerle Flora'nm dalgalanan gövdesine bakıyordum. Bir kere daha seslendim. Sonra üst yolda onu bir bekleyenin olabileceğini, bu yüzden Flora'nın yola tırmanmaya kalkışacağını düşündüm. Belki de Levkin'le son bir defa buluşacaktı, ben de tırmanmaya koyuldum.

Yukarıdan uçarak gelen bir taş tam başımın yanından geçti. Ardından bir taş daha geldi. Hemen yanı başımdaki kayaya yaslandım. Üçüncü taş kulağımın arkasına çarptı, canım yanmıştı. Bir iki adım aşağı inmek zorunda kaldım, bu defa da göğsüme arka arkaya birkaç taş birden yedim. Yüzümü koruyarak çavlanın yanındaki düzlüğe doğru geriledim. Şimdi tam yukarımda Flora'nın, «Gergedan! Gergedan!» diye bağırdığını duyuyordum. Bir taş daha yedim. Flora derenin yolla birleştiği noktaya varmıştı, gövdesi parıldayan yaprakların arasından görülüyordu. Arkasından koşmak gereksizdi artık. Taşlar bozguna uğratmıştı beni. Hem Flora, «Gergedan!» diye bağırdığı zaman, onun güven içinde ve özgür olduğunu, be-

nimse bomboş ve gereksiz olduğumu sezinlemiştim. Artık birbirimiz için hiç bir şey yapamazdık.

Arkama döndüğümde, gölcüğün karşı kıyısında, az önce ayrıldığım dar yolda başka bir kız gördüm. Yağmur durmak üzereydi, puslu günışığı durmadan artıyordu. Yağmur ağır ağır açılan bir perde gibi dinerken gölcüğün karanlık sularında Maggie'nin gölgesi belirdi. Çavlanın altındaki mağaraya daldım, su bu defa öbür omuzuma çarptı.

Maggie'yi görür görmez ferahlamıştım, fakat bitkinlikten yüzüstü kapaklanmak üzereydim. Başım çok ağrıyordu. Midem bulanıyor, başım dönüyordu. Tam gölcüğün kıyısına çökecekken Maggie geri döndü ve kamelyaların arasına girdi. Ben de Maggie'nin arkasından hafifçe sendeleyerek koruya daldım.

Dallardan sular damlıyordu. «Flora'ya yetişemedim. Ne dersin, başına bir şey gelir mi acaba?»

«Yok, artık bir şey olacağını sanmam. Ben gölcükten korkmuştum asıl.»

«Ben de. Evde olup bitenlere dayanamayıp birden boşanıverdi anlaşılan. Evin durumu nasıl?»

«Bilmem. Sonunda ben de dayanamayıp fırladım dışarı. Senin hemen arkandan çıktım.»

Maggie hemen önümde yürüyor, kara ve çıplak toprağın üzerinde yüzercesine ilerliyordu. Burunları çamura batmış beyaz ayakkabıları korunun alacakaranlığında parıldıyordu. Herhalde akşam olmuştu. Uzun bir gün geçirmiştik. Kamelyaların arasından dere boyunca uzanan dar yola çıktık. Bacaklarıma batan dikenli çalılar ve yaban otları yürümemi güçleştiriyor, yorgunluk ve

bitkinlikten yere düşmemek için kendimi zor tutuyordum. Başımda dayanılmaz bir ağrı vardı, zangır zangır titriyordum, dişlerim birbirine vuruyordu.

Korunun aşağıları karanlığa gömülmüştü. Ellerimizi yırtan dikenli çalıların ve yaban güllerinin içinde umutsuz aramaya başladık. Her eğilişimde ağaçların arasından sızan ışık gözüme vuruyor, kan lekeleriyle kaplanan elim benim değilmiş gibi geliyordu. Maggie'nin ayakkabılarından iz yoktu. Sık çalıların arasında bir yerde kalmış ya da dere boyunda hayvanların açtığı delikler den birine düşmüş olabilirlerdi. Çalıların ortasında uzun bir süre arandıktan sonra yerimizden doğrulduk, yüksek kayın ağaçlarının loşluğunda göz göze geldik.

Onu bu dikenli koruda çıplak ayak yürütemezdim. «İstersen, taşıyayım seni,» dedim. Bu sözler pek de sevimli sayılmazdı.

«Evet, iyi olur,» dedi boyun eğen bir sesle, sonra kaygılı gözlerle gene birbirimize baktık.

Maggie'yi taşıyamayacağımdan korkuyordum, az öncesine kadar kendimi güç taşımıştım. Onu yaban otlarıyla kaplı sık çalılar boyunca kucakta taşımak; bu çılgınca geçen bir günün tuyca bir sonuydu sanki. İçimden öne doğru sendelemek, Maggie'yle beraber otların arasına yıkılmak geçti.

Hafifçe eğilerek Maggie'yi kucağıma aldım. Usulca enseme tutunarak yerden uçarcasına yükseldi. Gövdesi tepeden tırnağa yağmur kokuyordu.

Maggie'yi taşımak sandığım kadar güç değil,

nerdeyse bir tüy kadar hafifti. Başımın ağrısı dinmiş gibiydi, dizlerime karşı koyan fundaların arasında dimdik ilerliyordum. Korunun yukarıları daha aydınlıktı. Maggie'nin gövdesinden sonsuz bir sıcaklık akıyordu gövdeme. Artık göğsümdeki ağırlığından, boynuma dolanan kolundan ve elimi geçirdiğim bacaklarının sıcaklığından başka hiç bir şey duymuyordum. Çimenler başlamadan açıklığa çıktık.

Maggie'yi usulca yere bıraktım. Bir şey diyecektim. «Maggie...» diye söze başladım.

İyice işitemediğim bir şeyler mırıldanarak sözümü kesti. Ne dediğini çok sonra farkettim. Çünkü tam o anda ikimiz birden İsabel'in penceresinden büyük ve sarı bir alev yükseldiğini gördük. Ev yanıyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

18. ELSA'NIN YÜZÜKLERİ

«DAVİD içerde mi hâlâ?»

«Evet.»

Otto yeni bir şampanya şişesi açtı. Uzun bir süredir hastanenin bu küçücük, beyaz odasına kapanmıştık. Tavana fırlayan mantar yerdeki öbür mantarların yanına düştü. Otto dikkatsizlikle bardağın ağzını şişeye çarptı. Şişeden taşan beyaz köpükler sargılarla kaplı eline döküldü. Bardağa doldurduğu şampanyayı çabucak dikti, sonra yeniden odanın içerisinde dolanmaya başladı. Omuzunu her defasında duvara sürtüyordu. Elsa ölmüştü.

«Elbisesi birden parlayıverdi,» dedi Otto. «Söndürmek için üstüne atıldım, ama meşale gibi tutuşmuştu, para etmedi.» Bu sözleri kimbilir kaçıncı defa tekrarlıyordu!

«Keşke Flora'nın arkasından gitmeseydim. de, odada kalsaydım...» Ben de bunu kimbilir kaçıncı defa tekrarlıyordum!

«Fır fır dönüyordu odanın ortasında. Orada olmuşsun olmamışsın, ne fark ederdi ki.»

O sırada Flora beni şeytan gibi ardından sürükleyivermişti. Kalsaydım, Elsa ölmeyecekti belki de. Onu benim öldürdüğümü, hepimizin öldürdüğümüzü hissediyordum. Otto'nun da aynı duy-

guyla pençeleştiğinin farkındaydım.

«Çok acı duymuş olamaz, değil mi? Hiç değilse ilk acıdan sonra. Yok, yok, çok fazla acı duymamıştır, acı duymayacak kadar kendinden geçmişti zaten.» Bunu da daha önce söylemişti.

«Evet, kendini hiç bilmiyordu. Ben döndüğüm zaman baygındı. Bir daha kendine gelmedi. Hekimin dediğine bakılırsa...» Hep aynı sözleri tekrarlıyorduk.

«Fakat öyle uzun sürdü ki,» dedi Otto. Her zamanki sesinin dışında, yumuşak ve umutsuz bir sesle konuşuyordu. «Belki de her şeyin farkındaydı. Onu baygın sandığımız sırada kafası çalışıyordu belki de. Belki de aklında ben vardım, kendisine niçin öyle davrandığımı düşünüyordu...»

«Nasıl yapabildim, onu nasıl terkedebildim, aklım almıyor,» dedi Otto. «Ne olursa olsun bir yolunu bulmalıydım. Onu katkısız bir tutkuyla sevmenin bir yolunu bulmalıydım.» Elsa'nm ölümü Otto'nun sevgisini doruğuna çıkarmıştı. Şimdi bir insanın duyabileceği en aşırı isteği duyuyordu. Karşısına dikilen engelleri ortadan kaldırmak için çok daha fazla çaba harcayabileceğini farkediyordu. Fakat bu işin üstesinden de ancak Elsa'nın ölümünün verdiği korkunun gücüyle gelebilirdi.

Masanın üzerine oturdum. Hapishanede iki insana benziyorduk. Öyle sanıyorduk ki, artık hiç bir şey değişmeyecek, yalnız içinde bulunduğumuz yer ve zaman varolacak, o kadar. Elsa'nın uzun süren, korkunç koması sırasında bu küçük odaya yerleşmiştik. Artık burayı terketmemiz gerektiği halde bir türlü ayrılamıyorduk. Otto kendini bütün bütüne bırakıp koyvermişti. Onu buradan çı-

karmak, alıp götürmek berbat bir işti.

«David'in hâlâ içeride olduğuna emin misin?»

«Hayır,» diye cevap verdi Otto. Yüzü hâlâ korudan geri döndüğüm zaman olduğu gibi allak bullaktı. Ancak belli belirsiz bir yumuşaklık seziliyordu. Duvara sürünerek yanımdan geçti. «Onunla sen konuş, Ed. Bir öğreniver bakalım, gömme töreni için... Aman Tanrım!»

Bambaşka bir dünyada yaşıyorduk. Otto Elsa'yla olan ilişkisinin gerçekliğinden kopamadığı için işkenceler arasında yaşıyordu. Düşünmeye bile katlanamadığımız, ama onsuz da edemediğimiz bir gerçek iğrenç bir kambur gibi yüklenmişti sırtlarımıza. Bunun sonucunda, ayrı hücrelere kapatılmışcasına birbirimizden kopmuştuk. Evdeki büyük yıkımdan sonra Otto ile David birbirlerine sonsuz bir incelik, hatta sevecenlik göstermişlerdi. Sevgiyi andıran bir saygı duyuyorduk hâlâ, ama aramızdaki bütün bağlar kopmuş, bütün yollar kapanmıştı. Herkesin aklında kendi Elsa'sı yaşıyordu. Otto, aşırı bir saygı, hatta biraz da acımayla, Elsa'nın ilk yanına girme hakkını David'e bırakmıştı; bu bir mülkiyet hakkıydı sanki. Bütün işlemler tamamlanmış, gece ölünün başında beklenilmişti, artık...

«Peki, konuşurum onunla,» dedim. «Eve geri dönmesini söyleyim mi?» diye sordumsa da, bu soru biraz tuhafıma gitti.

«Evet, söyle,» dedi Otto. «Fakat hiç şüphesiz gelmeyecektir.» Sonra başını kaldırdı, yüzündeki acılı anlatım gitmiş, dalgın bakışlı, kendini bırakıp koyvermiş, her şeye boyun eğmiş bir Otto gelmişti.

«Ona gözkulak olmalıyız.»

Otto başını salladı. «Olamayız. **Olamayız.**» Yüzü yeniden eski acı anlatıma büründü. «Eski yaşayışımıza geri dönecek miyiz, Ed?» diye sordu.

Gönlünden neler geçtiğini sezinliyordum. Yalnız o anda gördüklerimiz ve duyduklarımız, alevler içindeki oda, bağırıp çağrışan kadınlar ve yanık tenin dokunuşu değildi gönlünden geçenler. Ansızın gördüklerimiz bize fazla gelmişti; ölümlülüğü ve rastlantıyı, davranışlarımızın nerelere varabileceğini, hayatın gerçek özünü bir arada görmüştük. «Ne yazık ki, evet,» diye karşılık verdim.

Kapının üstündeki camdan birisinin hızla geçtiğini gördüm ve hemen yerimden fırladım. «Kendine dikkat et, Otto. Ben birazdan dönerim.»

«Pekâlâ, git, git.»

David henüz gözden kaybolmuştu. Beyaz koridordan koşarak geçtikten sonra taş merdivenleri uçarcasına indim. İleride ayak sesleri duyuluyordu. Vargücümle koşmaya başladım.

«Tabii. Buradan geçseydi kapının üstündeki camdan mutlaka görürdüm. Konuşacak mısın onunla?»

Kendimi uzaklarda bir kemerle biten uzun bir koridorda daha hızlı koşmaya başladım. Birtakım sütunların arasından geçerek kalabalık ve işlek bir caddeye çıktım. Yağmurlu br yaz akşamıydı. Karşı kaldırıma geçmekte olan David'in elinde bir bavul vardı.

Onca yalnızlıktan, onca hapisane hayatından sonra kendimi birden kalabalığın ortasında bu-

lunca şaşkına dönmüştüm. İncecik bir yağmur yağıyordu. Damlalar güvensiz ve ince dokunuşlarla alnıma, saçlarıma iniyordu. Sapsarı bir günışığı yapıları canlandırıyor, kurşun rengi göğün yanı başındaymışlar gibi gösteriyordu. David'in arkasından karşıya geçtim.

Gene konuşuyordu. Gerçi arkasına baktığı yoktu, ama takip edildiğinin farkında görünüyordu. Köşedeki ışıklar kırmızı yanınca David'le aramızdaki mesafe açıldı. Uzakta, kalabalığın arasında ancak başını görüyor, ansızın gözden kaybolacağından, onu bir daha göremeyeceğimden korkuyordum. En sonunda bir kamyonun önüne atılarak karşıya geçtim, ağır ağır ilerleyen ve durmadan büyüyen insan selinin arasında, ikide bir kaldırımdan yola inmek zorunda kalarak koşmaya başladım.

«David!»

Tam yetişmek üzereydim, kırmızı tuğlalı duvarlarla çevrili bir avluya giriverdi, tren istasyonuna gelmiştik. Kalabalık azalmıştı. Öne atılarak David'in kolundan yakaladım.

«Oo, sendin demek, ben de Otto sanmıştım.» Bir süre hayal kırıklığıyla baktı. Sonra döndü, istasyona doğru beraberce ağır ağır yürüdük.

«O kadar hızlı koşmamalıydın. Gidiyor musun yoksa?»

«Evet, gidiyorum.» Duvarda asılı duran tarifeye baktı. Sonra gişeye yürüdü. David'in arkasında, çaresizlik ve utanç içinde, öyle duruyordum. David'in yüzü de tepeden tırnağa değişmişti.

Biletini alıp bana döndüğünde biraz yumuşamıştı, kendisini trene kadar geçirmemi kabullen-

mişti anlaşılan. «Üç numaralı platform. Yirmi dakika var.»

Köprüyü hiç konuşmadan geçtik. Yüzü ağlamaktan allak bullaktı, yanaklarıyla burnu pırıl pırıl olmuş, şişmişti. Bakışları da değişmişti. Kısık gözlerini parlak halkalarla çevreleyen çizgiler kaybolmuştu. Fakat bu görünüşüyle, kendinden daha yaşlı bir adamdan çok, mutsuz bir çocuğu andırıyordu. İçim burkuldu. Ama tıpkı Otto gibi ben de, David'in durumunun başkalığının farkındaydım.

«David, keyfini kaçırmak istemem, ama gene de söylemek zorundayım. Otto nasıl bir gömme töreni istediğini öğrenmemi söyledi. Yoksa sen kendin bir şeyler düzenledin mi?»

«Hayır. Mümkünse her şeyi Otto düzenlesin. Sizin başınıza bıraktığım için beni bağışlarsınız artık. Bilirsin, ben...»

«Tamam canım, tamam. Üzülme sen. Özellikle yapmamızı istediğin bir şey var mı? Yahudi tarzı gömme töreni falan...»

«Evet.» Biraz afallamıştı. «Tabii. Yahudi cemaatinin başkanını bulursanız, o hepsini düzenler.» Sanki daha şimdiden düşüncelere dalmış, uzaklaşmıştı. Yanaklarından yaşlar dökülüyordu, başımı önüme eğdim. David'in acısına dayanamıyordum.

«Peki, senden ne haber? Eve geri dönseydin çok sevinirdik,» dedim.

Bavulunu yere koydu, elleriyle yüzünü ovuşturdu. Parmaklarını şiş yanaklarında gezdirdi.

«Sağolun, ama gitmek zorundayım. Benim için hiç kaygınız olmasın.»

«Üzülme,» dedim hiç gereği olmadığı halde. Oysa ağlamak üzereydim.

Derin derin göğüs geçirdi. «Elsa'nın kara yazgılı bir çocuk olduğunu biliyordum. Biliyordum onu geride bırakmak zorunda kalacağımı.»

David'in bu ağırbaşlı ve ciddi sözleri etmesi benim de onu bir çocuk olarak görmeme yol açmıştı. «Nereye gidiyorsun, David? Güneye, dostlarına geri mi dönüyorsun yoksa? Sakın yalnız kalmayasın!»

«Güneye mi?» Bir süre şaşkın gözlerle baktı, sonra, «Yok, hayır,» dedi. «Evime dönüyorum, yani gerçek kuzeye.» Yüzüne zoraki bir gülümseyiş yayıldı, gözlerini ovuşturdu.

Hayretler içinde kalmıştım. «Nereye?..»

«Leningrad'a dönüyorum.»

«**Dönüyor musun?**» Yüzüne baktım. «Ben de sanıyordum ki...»

«Evet, Golders Green'de doğduğumu, bir de neydi o, ha tamam, babamın kürk tüccarı olduğunu sanıyordun, değil mi? Hayır, onların hepsi palavraydı. Elsa'nın anlattıkları kelimesi kelimesine doğruydu, Leningrad'dan gelmiştik.»

«Bütün anlattıkları, bütün o hikâye doğru muydu yani?»

«Gece ormandan geçişimiz, üstümüze tutulan ışıldaklar, babamın eli... hepsi, hepsi doğruydu, tıpkı Elsa'nın anlattığı gibi.»

Damarlı yüzüne baktım. «Ama niye?»

«Niye yalan söyledim, onu mu soruyorsun? Gerçeği, üstelik böyle bir gerçeği her önüme gelene nasıl anlatırdım? Kendimi böyle bir serüvenin kahramanı olarak tanıtmakla herkesin gö-

zünde garip bir insan olacaktım, ne gereği vardı bunun? Hem durum Elsa'nın anlattığından da berbattı. Herkesin acıdığı, acı çeken bir insan olmak istemiyordum. Aydınlık, yeni ve özgür bir insan olmak istiyordum...» Elini kolunu oynatarak, çabuk çabuk konuşuyordu.

Artık David'e inanmamanın mümkünü yoktu. Fakat onun acı çekmekten hâlâ kurtulamadığını farkettiğim zaman, az önceki sözlerinin önemini daha açık seçik kavradım, «Leningrad'a mı? Ama David, düşün bir...»

«Neva ırmağını yeniden görmek istiyorum,» dedi. «Rıhtım boyunca uzanan taşlara yeniden dokunmak, günışığında yükselen Bahriye Nezareti'ni yeniden görmek istiyorum...»

«David, senin bu yaptığına aptallık derler. Oraya geri dönemezsin. Hapse atarlar seni. Başına bir sürü iş açılır.»

Yahudiliğini iyice açığa vururcasına ellerini iki yana açarak, «Orası belli olmaz. İyileşeceğime, iyileşmem için özgür bırakılacağıma inanıyorum,» dedi. «Niçin engel olsunlar iyileşmeme? Umduğumu bulamazsam pek üzülmeyeceğim, hazırlıklıyım buna. Kaldı ki, umduğumu bulamasam ne çıkar? Hiç değilse kendi ülkemde olurum, acı çekecekse kendi ülkesinde acı çekmeli insan.»

«Enayinin, sersemin birisin sen,» dedim. Onu tepeden tırnağa sarsmak, kendini kaptırdığı düşlerden çekip çıkarmak istiyordum. «Şimdi kendinde değilsin, doğru dürüst düşünemiyorsun bile. Ölüp gitmeyi kuruyorsun kafanda. Bana kalırsa, şimdi karar vermemelisin. Bir süre beklemelisin.»

Başını iki yana salladı. «Karar vermenin tam

sırasıdır. Anlamıyor musun, kendimiz hakkındaki gerçeği, ölüp gitmeye yüz tutan gerçeği öğrendik artık!»

Doğru söylüyordu. Ölüp gitmeye yüz tutmuştu. Gene de, «Yalvarırım, kal,» demekten kendimi alamadım.

«Varlığımı ancak orada gerçekleştirebiliyorum. İnsanlar bir tek orada yüreğimin dilini konuşuyor.»

«Ama kırabilirler o yüreği. O kadar romantik olma.»

«Artık gerçeği ele geçirdim. Çılgınlık da olsa, gerçeğin ardından gitmenin tam sırasıdır.»

«Fakat bu çok uzun bir çılgınlık olacak, David,» dedim.

«Belki de, ama burada bir işe yaradığım yok. Belki anlamayacaksın, fakat Rusya'nın dışında hiç bir şeyin anlamı yok benim için. Sizin diliniz kuru geliyor, donup kalıyor ağzımın içerisinde. Burada insandışı bir varlık, bir soytarı, bir hiç, bir oyuncak olarak görüyorum kendimi; ağabeyin isteseydi elinde bir oyuncak haline gelebilirdim. Anlamsız, bomboş bir insan olmaktansa, ölmek yeğdir.»

«Saçmalama. Böyle duygulara kapılman normaldir, ama bir de özgürlüğü düşün. Sen kendi ağzınla söyledin özgür, aydınlık ve yeni olmak istediğini. Onsuz edemediğimiz tek şey özgürlüktür. Oysa orada özgürlükten başka ne varsa bulacaksın.» Saatime baktım. Aklıma gelen her şeyi anlatabilmek ve onu gitmekten caydırmak için on dakikam kalmıştı.

Koca ağzıyla yayvan yayvan gülümsedi. «Yü-

reğin derinlikleriyle pazarlık edilmez. Zaten o senin sözünü ettiğin özgürlüğü herkes ele geçiremez ki, o özgürlüğün getirdiği yıkımlar karşısında kaç kişi kalır ayakta? Bu da bir yaşayıştır tabii...»

«Salak! Düşün bir, kafanı çalıştır! Ne yapacaksın Leningrad'da? Tasarladığın resimlerden, daha önce yaptığın resimlerden söz etmiştin, onlar ne olacak, hiç düşünmüyor musun?»

«Hepsini yaktım. Üstelik senin görmediğine de çok memnunum. Yok, yeteneğin kırıntısı yok bende. Hayatta daha önemli işler de var.»

«Olabilir. Ama senin için öyle mi? Önemli olan, en güzel hayatın nasıl olduğu değil, hayatın senin için nasıl en güzel olduğu! Bazı zorunlukları düşünmen gerekir, yalnız kendi çıkarların açısından değil tabii.» Bunu ona on dakikada anlatmak imkânsızdı.

«Benim yerine getireceğim zorunluklarım yok ki. Tek bir zorunluk var, o da Leningrad'a geri dönmek. Şair, 'Rusya yüreğimde parıldıyor,' diyor. Buradan ayrılmak istemezdim, ama yeryüzünün acılarından kaçamıyor insan.»

«Ama sen acıyı zorla davet ediyorsun. İki çeşit yahudi vardır gibi bir laf etmiştin... hatırlıyor musun?»

«O lafa hiç bir zaman inanmamıştım. Sonunda yakalanacağımı, Elsa'nın yüzünden yakalanacağımı biliyordum.»

«Orada akrabaların var mı?»

«Bir kızkardeşim var.»

«Demek bir kızkardeşin daha var? Ne iş yapıyor?»

Yüzünde hüzünlü bir gülümseyiş belirdi. «Başarılı bir insan, mühendis.»

«Anlıyorum. Eh, yahudi yazgısından kurtulmuştur belki de.»

«Kimbilir, onun yahudi yazgısı da benimdir belki.»

«Kendini ateşe attığının farkında mısın?»

«Ateşe atılmak ailemizin bir geleneğidir.»

Bana gösterdiği içtenlik ve acımasız zekâsı karşısında hayrete düşmüştüm. Karşımda gençliğin olanca umutsuzluğuyla, gençliğin ömür boyu sürecek bir yıkıma sürükleyebilecek o güzelim kaçınılmazlığıyla duruyordu. «Gitme, David. Ne olursa olsun, yalvarırım otur düşün biraz. Karar vermeden bir iki ay bekle. Seni bir daha görmek, bir daha konuşmak isterdim seninle. İstersen, gel bende kal, hem şöyle bir kafanı dinlersin, hem de her şeyi yeniden düşünürsün. Ben bakarım sana.»

Kan çanağına dönmüş, iri gözlerini üzerime dikti. «Ee, sonunda neye varacağını sanıyorsun? Yok, hayır. Yanlış nedenlerle doğru bir iş yapmaktansa, doğru nedenlerle yanlış bir iş yapmak iyidir. Ah, nasıl anlatayım...»

Anlıyordum oysa. Bizi dönüşü olmayan alacakaranlık yollara sürükleyen o doğru ile yanlış belirsizliğini, yani yazgılarımızın bataklığını kavrayacak durumdaydım.

«Ekmek paranı çıkaramazsın,» dedim sert bir sesle.

Bu defa daha özgür gülümsedi, Otto'nun bir anda değişen bakışlarını hatırladım. «Haklı ola-

bilirsin, ama bunlar var.»

Elini cebine soktu ve dört tane elmas yüzük çıkardı.

Korku ve acıyla karışık bir hayretle hatırlayıverdim. «Demek hikâyenin bu kısmı da doğruydu?»

«Kelimesi kelimesine doğru olduğunu söylemiştim. Babam temkinli bir insandı. Oysa Elsa, Elsa hiç aldırmazdı...»

«Ama baban her şeyi düşünürdü herhalde. Sanırım bu yüzükleri kaçmanız için almıştı, dönmeniz için değil.»

Omuzlarını silkti. «Geleceğimiz güven altında olsun diye almıştı.»

Tren gelmişti. David bavulunu aldı. Son bir umutla not defterimi çıkardım, yapraklardan birine adresimi yazdım. Kâğıdı katladıktan sonra David'in ceketinin cebine soktum. Oturduğum yer kâğıtta yazılı. Bir daha düşün. Fikrini değiştirirsen haberim olsun.»

Arkasını dönerek vagonun kapısına uzandı.

«David, söylememi istediğin bir şey var mı?»

Durakladı. «Hayır, yok. Tek dileğim, onların beni, benim de onları en kısa zamanda unutmamız.»

«En iyisinin bu olmadığını sen de biliyorsun.»

«Sen biliyorsun ki, her zaman en iyisi olmaz.»

Katlayıp cebine soktuğum kâğıt usulca yere düştü.

Düdükler çalıyordu. David ayağını vagona attı. Omuzlarımdan tutarak iki yanağımdan öptü. «Hoşça kal, Lord Edmund!»

19. OYMA TAHTALARI

«DÜN gece bir düş gördüm,» dedi Otto. «Evin içinde kocaman bir kuş uçuyordu, önce uçurtma sandım...»

«Bir akbabaydı beldi de,» dedim bıkkın bir sesle.

«Ne, akbaba mı dedin? Ha neyse, kanatlarını tren katarı gibi arkasından sürükleyerek beni odadan odaya izliyor, hışır hışır arkamdan geliyordu. İmdat istemek için telefona uzandım, bir de ne göreyim, telefon şekerden değil miymiş, tabii telefon da edemedim, sonra o kuş...»

«Bak Otto, Lydia'nm mezar taşı için bir karar vermeliyiz.»

Atelyedeydik. Otto aletlerin arasında kendine bir yer açmış, tezgâhın üzerine oturmuş, öğle yemeğini yiyordu. Az önce büyük bir çiğ havuç atmıştı ağzına. Havucun üstüne bir tutam maydanoz tıkıştırmaya çalışırken, havuç kırıntıları çıplak göğsüne döküldü, göğsünü kaplayan kılların arasında kayboldu. Bir İrlanda taşının üzerine çökmüştüm. Taşın durduğu yeri siyah bir toz tabakası kaplamıştı. Otto çalışmaktaydı.

Sakalı uzamıştı, çenesini hışırtıyla kaşıdı. «Evet, benim aklım da hep orada zaten. İstersen sadece 'Sevgili Eşi' ve 'Sevgili Anneleri' gibi bir

şeyler yazalım. Hep öyle denilmez mi! Ne dersin ha? Doğrusu da bu zaten, bizim annemiz babamızın da karısıydı. Böyle olduğu halde bütün bunlara niçin katlanamazdı, hâlâ anlamam.»

«Evet, haklısın. Ben de senin gibi düşünüyordum. Haa, Otto...»

«Ne var?»

«Maggie'nin teklifini gerçekten kabul ediyor musun? Sen kendin bir teklifte bulunmayacak mısın?»

«Ne teklif edebilirim ki? Evin bende kalmasını, geri kalanı da üçümüzün aramızda paylaşmamızı mı? Hayır, hiç karşı koymayacağım Maggie'nin teklifine. Üstelik oldukça akla yakın, öyle değil mi? Çok şükür, sigorta hızır gibi yetişti. Lydia'nın yangın söndürme araçları da bir hayli işe yaradı. Olan İsabel'in odasına oldu.»

Tuhaf bir hayretle ağabeyime baktım. Elini kolunu havaya savurarak bağırıp çağırmasını bekliyordum, oysa Otto çok olağan bir cömertlik içindeydi.

Şaşkınlığım kaygılı bir susuşa döndüğünde, «Biliyorsun, çok var,» dedi.

«Ya evet, çok var, biliyorum. Eh, Otto, ben artık...»

«Pekâlâ, pekâlâ. Artık gidiyorsun. Ee, ne yapalım! Maggie de gidiyor, işinden ayrıldı, herhalde onu bir daha görmeyiz artık. Sanki koca bir çağ kapanıyor, değil mi?»

«Kimse olmadan... tek başına yaşayabilecek misin, Otto?»

«İsabel'in gideceğini de biliyorsun demek? Fakat iyi ettim de engel olmadım. Aslında birbiri-

mizi cezalandırıyoruz. Tuhaf bir duyguyla en iyisinin bu olduğunu sezinliyorum. Merak etme, zerzevatçıya gidip gelebildiğim sürece yaşarım. Hem biliyor musun, patates kızartmasını da öğrendim...»

«Peki Otto, ben çok patates kızarttım. Tamam, tek başına yaşayabileceksin demek ki.»

«İsabel'in sıkıntı çekeceğini sanmıyorum. Hamarattır, her iş gelir elinden.»

«Evet, doğru.»

«Sence onu alakoymaya çalışmalı mıydım?»

«Hayır.»

«İsabel'i hiç öfkelenmeden salıverirken, onu özgür bırakırken elimden ağır bir şey düşürüyorum sandım. Ama artık bu işi bitirmek son derece gerekli ve kaçınılmazdı, şimdi ona karşı çok daha güzel duygular besliyorum. Bilir misin, doğru davrandığımız zaman her şey birden kolaylaşıverir!»

«Bilmem.»

«Belki de yalnız umutsuzlukla ilgili. Hatırlıyor musun, soyulmak, çırçıplak bırakılmak istediğimi söylemiştim? Eh, bu isteğim artık gerçekleşti sayılır. Artık baştan aşağı bir bitki oldum. Şimdiki hayatımda ne bir umudum var, ne de bir korkum. Canım içki içmek bile istemiyor. Ne dersin, bunu sürdürür müyüm, gerçekten değiştim mi acaba?»

«Bilmiyorum, Otto.»

Otto'da gözle görülür bir değişiklik olmuştu. İri, tombul yüzü çökmüş, avurtları içeri göçmüştü. Arkamızdan soluk ve duru bir ışık vuruyordu. İşlerin böyle bir sona varacağını hiç beklemiyor-

dum doğrusu; üzüntüler ve suçlulukların yanı sıra korkunç yıkımlara uğrayacağımızı sanıyordum. Bir çöküş bekliyordum. Oysa Otto eve döndükten sonra tek bir kelime çıkmamıştı ağzından. Durmadan çalışıyor, pek ender içki içiyordu. Elsa'dan konuşmaktan kaçınmıyordu, Elsa'yı hiç değilse benden daha gerçekçi bir gözle görebiliyordu. Elsa'nın ölümüne kulak asmadığını ya da Elsa'nın yıkımında kendinin de payı bulunduğunu görmezden geldiğini söylemek istemiyorum. Kendinin de dediği üzere, bütün bu düşünceler onu umutsuzluktan da öte bir yerlere vardırmıştı. Artık ne suçluluk duygusunu yatıştırabilir, ne de pişmanlık duyabilirdi. Gönlü kırılmıştı, ölümlülüğün ne demek olduğunu anlayarak katkısızlaşmıştı. Böyle kalır mıydı, kalmaz mıydı, orası bilinemez. Bunu duysa belki Otto da hayret ederdi ama onu kıskanıyordum.

«Sakın İsabel'i görmeden gideyim deme, Ed. Senden hoşlanır. Belki yardım edeceğin bir şey vardır. Otelde kalıyor.»

«Biliyorum. Şimdi dosdoğru ona gidiyorum zaten. Eşyalarımı sonra dönüp toplarım.»

«Eve dönmek sana bir hayli garip gelecek. Çünkü biz hepimiz değiştik, bir sen aynı kaldın, hiç değişmedin. Ama daha başlangıçta kilometrelerce öndeydin bizden, hepimizin üzerindeydin. Bazen kutsal çağrının sana geldiğini sanardım, Ed. Kimbilir, başka türlü yetiştirilseydik...»

«Hayır, asıl sana gelmiş kutsal çağrı. Ben insanların düzeyine çok zor ulaşıyorum, hepsi bu. Oysa sen hep izliyorsun.»

«Nasıl yani? Ne izliyorum?»

«Boşver yahu. Hadi, ben artık gideyim.»

Otto soğanını bir yana bıraktı. Uzun siyah kıllı elinin tersiyle ağzını sildi. Göğsüne dökülen havuç kırıntılarını eski, leş gibi kokan, pazen pantolonunun üstüne silkeledi. Yerinden bir goril gibi doğruldu, ben de o sırada ayrılmak üzere ayağa kalktım.

Ansızın solumdaki taşların arasında bir kımıltıya takıldı gözüm. Taşların ortasında olduğunca sessiz duran Flora, Rafaello öncesi resimlerin tepeden tırnağa boyun eğen, alçakgönüllü kızlarına benziyordu. Flora da bütün bütüne değişmişti. Derli toplu, ince ve modern bir görünüşü vardı. Ortaya doğru yürüyünce hafifçe geri çekildim.

Flora elindeki bavulu yere koydu, ben ayağımla yerdeki siyah tozları karıştırıyordum. Önce öfkeli gözlerle bana baktı, sonra bakışlarını hızla Otto'ya kaydırdı. Ağzı aralanan, alt dudağı aşağı sarkan Otto Flora'nm karşısında geri çekilmekten kendini alamadı. «Flora...»

«Artık burada kalacağım,» dedi Flora yüksek sesle. «Burada kalıp sana bakacağım.» Bu duruşuyla tıpkı Lydia'ya benziyor, tıpkı Lydia gibi konuşuyordu. Otto aniden sönen bir balon gibi kıvrılarak masasına döndü. Yüzünde sevinçli ve çılgınca bir gülümseyiş belirmişti. Usul usul kapıya yaklaştım.

«Gidiyor musun, Edmund amca?»

«Evet, öyle görünüyor. Başka yapacak bir şey de kalmadı galiba!» Gülümsedim. Flora'nın geri döndüğüne çok sevinmiştim.

Otto bakışını üzerime çevirdi. Bir ölünün

önünde gülümser gibi, sevecen ve üzgün, gülümsedi. Birisi bana ilk defa böyle gülümsüyordu. Flora beni sert ve ciddi bakışlarla süzüyordu. İkisini de selâmlayarak, «Hadi, hoşça kal,» dedim.

«Gülegüle Ed. Haa, bak az kalsın unutuyordum. Hani babamın oyma tahtalarını bulmuştun, ne yaptın onları? Artık onları kullanacağını galiba.»

«Yukarıdalar, benim odaya bırakırım, oradan alırsın. Onları istediğine sevindim doğrusu. Bütün çatlakları onardım, hepsi yepyeni oldu. Hoşça kal, Flora Sanırım, beni bağışlamışsmdır artık.»

«Gülegüle.» Ağır ağır mantosunu çıkarıyordu, suratı asıktı. «Gözün iyileşti mi?»

«Evet, iyice geçti artık. Görünüşü hâlâ komik, ama acısı kalmadı.» Elimi uzattım, o da uzattı. Belli belirsiz el sıkıştık. Sanki gizli bir kucaklaşmaydı bu.

«Gülegüle, Ed. Sana binlerce teşekkür borçluyuz. Tanrım, batık bir gemiyim ben!»

«Bilinmez, insanlar da onarılır.»

«Ben çatlakken daha iyiyim galiba. Ciao, Ed.»

«Ciao, Otto.»

Dışarı çıktığım zaman, mendilimle elime bulaşan tereyağını ve soğanları sildim.

20. İSABEL'E UZAKTAN BİR BAKIŞ

«BANA öyle geliyor ki, David aslında Otto'yu seviyordu.»

«Ya, evet, belki de.»

«Hiç şüphesiz, Otto'dan korkmaktı David'in hoşuna giden... eh bu da bir çeşit sevgi sayılır, öyle değil mi?»

«Evet, İsabel. Sevgi çeşit çeşittir.»

Konumuz yavaş yavaş açılıyordu. Çıplak yüzlü, kahverengi otel odası İsabel'in renk renk elbiselerini paketleyerek yerleştirdiği bavullarla doluydu. Aceleyle tıkıştırdığı elbiseler bavulların ağzından taşıyor, tüy döken kuşları hatırlatıyorlardı.

«Otto'nun kendisini dövmesini istiyordu galiba?»

«Nereye gittiğini sana da mı söylemedi?» diye sordum.

«Hayır. Mektubunda sadece yurt dışına çıktığını bildiriyordu. Ne bileyim, Amerika'ya gidiyordur belki de. Ah Edmund, onu bir daha hiç göremeyeceğim.» Derin bir göğüs geçirdi.

Ben de uzun bir iç çektim. David'le son konuşmamızı İsabel'e anlatmayacaktım. Hiç bir şey söylememek, durumun bütünüyle gizli kalmasını sağlamak daha iyiydi. Yalınlık karmaşıklıktan iyi-

dir. Çarşafların çoktan kaldırıldığı yatağın üzerine çöktüm. Sesimiz bomboş odada duvarlara çarpıp yankılanıyordu. Otto, İsabel, David... ben birbirimizden nasıl olmuş da böyle kopuvermiştik, akla sığmaz bir şeydi bu.

«Evet... Amerika'ya. İsabel, kendi başının çaresine bakabilecek durumda mısın? Yanı para falan gerekiyorsa, tabii Otto...»

«Sen hiç merak etme, biraz param var. Bana hayret etmedin ya, Edmund?»

«Hayret mi? Neden hayret edeyim, sevgili İsabel? Yalnız biraz kaygılandım...»

«Evet, farkındayım. Ama öyle yalın ve dürüst bir insansın ki, hayret de edebilirdin. Hep görüyordum, Otto'yla aramızda olup bitenlerden tiksiniyordun. Sence şimdi işler daha da mı batağa saplanacak?»

«Ne diyeyim bilmem ki, İsabel. Ben nasıl karar veririm? Ancak ikinizin de mutlu olmanızı dilemek gelir elimden, bugüne kadar pek mutlu sayılmazdınız. Diyeceğim, bu kaçınılmaz bir ayrılıktı, öyle değil mi?»

Bakışları bir hayli değişmişti. Bütün kaygılardan arınmış görünen küçük ve değirmi yüzü daha da tombullaşmış, gençleşmişti. Yüzüne bir su mermerinden yansırcasına sıcak bir parlaklık vurmuştu. Bakışlarında, Otto'nun bakışlarında da rastladığım, o tuhaf, ama sevinçli boşluk seziliyordu. Ne ki, İsabel Otto gibi kendini bırakıp koyvermemiş, tam tersine daha bir derlenip toparlanmış, daha insanlaşmış, kendine çeki düzen vermişti. Kaldı ki, hiç de öyle kendini dağıtacak, çılgınlığa kapılacak kadınlardan değildi.

«Evet,» dedi, «yıllardır yıldızımız barışmıyordu Otto'yla. Hele beni dövmeye başladıktan sonra. Zor kullanılınca tiksiniyor insan, en sonunda kaçıp gitmek zorunda kalıyor. Buna da göz yumabilirdim, ama Otto için kaygılanıyordum.»

«Nasıl kaygılanıyordun?»

«Doğrusunu istersen, bir acımadan çok, ona sahip olma duygusuydu bendeki. Bu yüzden Otto için kaygı duyarken, aslında kendim için kaygılanıyordum.»

«Bu duygu hâlâ sürüyor mu?»

«Bilmem. Şu anda düşünemiyorum onu. Daha sonra düşüneceğim, o zaman daha sağlıklı olacak. Flora'nın geri döndüğüne çok sevindim. Otto Flora'yla beraber olunca rahat edecektir. Lydia'yla beraberken de rahattı, ben karşısına çıkıncaya kadar. Neyse canım, Flora onu yola getirir.»

«Gitmeden önce Flora'yı bir görmek istemez miydin?»

«Hayır. Öyle anlar vardır ki, bazen her şeyin oluruna bırakılması gerekir. Flora'yı görmek isterdim gerçi, fakat birbirimizi kırarız diye çekiniyorum. Bir elma yer misin, Edmund?»

«Teşekkür ederim, istemem.» Yatağın üstünde arkama yaslanarak bomboş gözlerle İsabel'e baktım. Artık kendini bulmuştu, anlaşılmaz, olağanüstü bir şekilde benliğine kavuşmuştu. Sanki şimdiye kadar hep bölük pörçük varolmuştu. Oysa şu anda olanca katkısızlığıyla kendisiydi. Duru mavi gökyüzünde ışıl ışıl yanan güneş pencereden içeri doluyor, bavulun üzerine eğilen İsabel'in parlak yüzüne, saçlarına vuruyordu. İsabel'in etrafını alan günışığmda binlerce altın rengi benek

oynaşıyordu.

«Mutlu görünüyorsun,» dedim nerdeyse suçlayan bir sesle.

«Hayır, yalnızca gerçek görünüyorum. Artık ben de görüyorum etrafımı, beni farklı görmenin nedeni bu olsa gerek.»

«Daha önce etrafını göremiyor muydun?»

«Hayır, gözlerimde kara bir tül vardı sanki. Gel de pencereden dışarı bak.»

Yanına gittim; birlikte yeşil yamalarla kaplı, kömür kadar siyah bahçeyi seyretmeye koyulduk. Bahçede iki araba duruyordu. Arabalardan birinin altından tombul bir kedi çıktı, kırmızı tuğla duvarın dibine giderek sürtünmeye başladı.

«Şu kediyi görüyorsun, değil mi?»

«Evet, görüyorum.»

«Eskiden olsa ben göremezdim. Oysa şimdi görüyorum, orada işte, orada; ama ben buradayım, görüyorum yalnız, görmekle de yetinmek zorundayım, elimden hiç bir şey gelmez. **Kocamış Denizci**'deki o dizeyi hatırlıyor musun, hani su yılanlarını görür; 'Ey mutlu yaratıklar, kimse dile getiremez güzelliğinizi!' Bu da tıpkı öyle işte, ansızın görebilmek ve sevebilmek yeryüzünü, kendini aşıvermek...»

Ne demek istediğini anlıyordum. «Evet. Kediyi görebilmek çok iyi bir şey tabii. Peki, sen nereye gidiyorsun, İsabel?»

«Kendi ülkeme dönüyorum, İskoçya'ya, babamın yanına. Sağlığı bir hayli yerindedir babamın; Otto'dan her zaman nefret etmiştir, yani hiç değilse o çok sevinecek bu işe. Herhalde eski soyadımı kullanırım artık.»

«Eski soyadın neydi?»

«Learmont.»

«Güzel bir soyadı. Rus şairi Lermontov'un ailesinin soyadı da Learmont'du, biliyor muydun? Ataları İskoçyalıydı.»

«Biliyorum, yirmi sekiz yaşındayken bir düelloda öldürülmüş. Bunları daha önce de anlatmıştın Edmund, üstelik ben henüz Otto'yla evlenmeden önce ilk karşılaşmamızdı, aynı bu sözlerle anlatmıştın. Yoksa unuttun mu?»

Unutmuştum. Artık çok gerilerde kalan genç İsabel'i gözümde canlandıramıyordum. Üzgün ve hayret dolu gözlerle İsabel'e baktım. «Evet, unutmuşum. Fakat aynı bu sözlerle anlattığım halde unutmuş olmam çok tuhaf. Makinadan başka bir şey değiliz galiba.»

«Kendimi bir makina olarak göremiyorum. Bugün gibi hatırlıyorum o sözlerini. Zaten son zamanlarda hep kafamın içindeydi. Yardım et de şu bavulu kapatayım.»

Bavulun üstünden bastırırken ceketim İsabel'in çıplak koluna değdi. Ilık bir ten kokusu yayılıyordu İsabel'den. En sonunda bavulu kapattık. Küçük, kahverengi oda artık çırçıplaktı, kişiliğini yitirmişti, gidelim diye gözümüzün içine bakıyordu.

«İskoçya'da ne yapmayı düşünüyorsun? Bir işe mi gireceksin?»

«Rica ederim otur bir yere Edmund, bütün ışığı kapatıyorsun. Bu oda da öyle sıcak ki... Akdeniz kıyılarındayız sanki. Şu leylek bacaklarını lütfen önümden çeker misin? Sana bir şey söyleyeceğim, daha doğrusu, sana çok güzel bir şey

söyleyeceğim.»

«Söyle bakalım.»

«Gebeyim.»

Pencereden içeri vuran günışığının önüne geçti, altınsı pırıltılar yüzüne ve saçlarına yayıldı. Parlak bir pusun ardından gülümsüyordu. Bense olduğum yerde donmuş kalmış, hayretler içerisinde bakıyordum. «David'den mi?» diye sorabildim.

«David'den tabii. Ne kadar güzel bir şey, değil mi?» Coşkuyla güldü.

«Ah, İsabel... madem ki sen memnunsun, öyleyse ben de memnunum. Peki, David'in haberi var mı... ya da Otto'nun?»

«Hayır, senden başka kimse bilmeyecek. Bu yalnız beni ilgilendiren bir mesele.»

«İyice düşündün mü, emin misin?»

«Evet. Hiç değilse önümde bir gelecek, beni bekleyen bir gelecek var artık. Şimdiye kadar kendi hayatım değildi yaşadığım. Ama bundan sonra bağımsız olacağım, **bağımsız olacağız.**»

«Ne tuhaf,» diye mırıldandım, «bir çocuk nasıl da değiştiriyor her şeyi; yarı yahudi bir çocuk.»

«Yarı İskoç bir çocuk.»

«Yarı Rus bir çocuk. Bir Lermontov. Ah İsabel, öyle sevindim ki.»

«Benim çocuğum. Flora hiç bir zaman benim çocuğum olmamıştı. Oysa bu benim çocuğum olacak, yalnız benim.»

İçime bir kaygı düşmüştü. «Ama biliyorsun, bir de oğlan olursa...»

«Başında bir erkeğin bulunması gerekecek onu mu diyorsun? Evet, haklısın. Benimle evlenir miydin, Edmund? Eskiden beri hoşlanırım sen-

den. Hani o Learmont soyadından söz ettiğin günden beri.»

«Çok özür dilerim... ama evlenemem... inan bana, bu teklifin beni çok mutlu etti... ama... başka birisi var galiba...»

«Başka birisi mi? Edmund, tuhaf ve anlaşılmaz bir adamsın sen, akıl sır ermiyor senin işlerine. Hadi, hadi, kızarıp bozarmaya başlama gene; fakat itiraf edeyim ki, mosmor gözün ve kıpkırmızı yüzünle çok çekici oluyorsun. Sakın benim için üzüleyim deme. Haa bir de rica ederim gene özürler dilemeye başlama!»

«Ne diyeyim, çok özür dilerim, İsabel. Fakat unutma; bana ihtiyacın olursa, daha doğrusu küçük Lermontov'un ve senin bana ihtiyacınız olursa, hemen koşar gelirim.»

«Anlıyorum. Edmund amca... **Baba Evi**'nde. Tamam mı?»

«Tamam. Hoşça kal, sevgili İsabel.»

21. ROMA

MUTFAKTA tedirgin edici bir boşluk hüküm sürüyordu. Saat durmuştu. Ocaktaki ateş sönmek üzereydi. Dolap bomboştu. Ne kadar tabak çanak varsa hepsi kaldırılmış, dolaplar kapatılıp kilitlenmişti. Sıcak güneş, yarı açık duran süssüz perdeleri lekeli bir cam gibi aydınlatarak içeri vuruyordu. Mutfak yeni kiracı bekleyen bir oda gibi tertemiz, çırçıplak ve ıssızdı. Boşluk içime korku salıyordu. Yumuşak ve çabuk adımlarla merdivenlere gittim. Günışığı henüz buralara uzanmamıştı, hâlâ kül kokan baca karanlık ve kasvetli görünüşüyle yükseliyordu.

Merdivenlerden yukarı fırladım. Sahanlıkta İsabel'in odasından çıkarılan yanık mobilyalar duruyordu. Elimde olmadan durakladım. Oysa gideceğim tek bir yer var. İtalyan kızının tavan arasındaki odasına giden merdivenleri bir solukta tırmandım. Kapıyı vurdum, sonra kendimi birden göz kamaştırıcı bir ışığın ortasında buldum.

Onun henüz gitmemiş olduğunu görünce öyle sevinmiştim ki az daha sendeleyip yere kapaklanıyordum. Sıkı sıkıya bağlanmış bir dengin üstünde kapalı bir bavul duruyordu. Duvarları güllü kâğıtlarla kaplı küçük beyaz oda boşaltılmış, her şey derlenip toparlanmıştı. Duvarda Carlotta'nın

yıllar önce yapıştırdığı İtalya haritası kalmıştı yalnız. Usulca içeri girdim.

Maggie günışığının ortasında, pencereden bakıyordu. «Böyle izinsiz içeri daldığım için özür dilerim. Gittin sanmıştım.»

Bir süre hiç konuşmadan sustuk, sonra Maggie hafifçe yerinden kımıldadı. Aramızda pencereden dolan puslu günışığı vardı. Yeniden bir şeyler mırıldandım. «Özür dilerim...»

«Yoksa vedalaşmaya mı geldin? Teşekkür ederim, çok düşüncelisin.» Sesi kuru, anlamsız ve kaygılıydı.

Yüzünü daha iyi görebilmek için güneşin önünden çekildim. Işık Maggie'nin göğsüne vuruyordu; Maggie'nin solgun, kemikli yüzüne, iri gözlerine ve parlak, siyah saçlarına takıldı gözüm. Bu hem çok eski, hem de çok yeni bir yüzdü, çocukluğumun genç kızının yüzüydü.

«Ya evet, ben...» Yabancı bir ülkede yargıç karşısına çıkarılan bir suçluya benziyordum. Yalnız bakıyor ve gözlerimle yalvarıyordum.

«Görüyorsun işte, ben de gidiyorum. Sen ikindi trenine mi yetişeceksin? Öyleyse çok az vaktin var.» Sesi soğuk ve nerdeyse hainceydi, oysa gözleri gittikçe büyüyordu.

«Hayır, bilmiyorum yani... şeyyy...» Umutsuzca etrafıma bakındım. Pencerenin önünde bir meyve çanağı duruyordu. «Bir elma alabilir miyim?»

Hiç sesini çıkarmadan çanağı uzattı. Aldım elmayı, ama nasıl olsa yemeyecektim. Yeleğime sürerek ovalamaya koyuldum.

«Ülkene mi dönüyorsun?»

«Evet, İtalya'ya geri dönüyorum. Sen de evine mi?»

«Evet.»

«İyi yolculuklar öyleyse.»

Yüzüne bakmadığım halde sesindeki hainlik seziliyordu. Sonra birden içimden, «Peki, hoşça kal,» demek ve oradan ayrılarak Maggie'yi tek başına bırakmak geçti. Demin olduğu üzere, kendimi acmaklı bir makinaya benzetiyordum. Karşı koyamadığım bir güç beni çekip alıyor, eski ıssızlıklara sürüklüyordu. Elmayı cebime attım.

Üzeri beyaz işlemeli, mavi, sade bir elbise giymişti. Göğsüne, eteklerine baktım, beyaz işlemeleri hayretle gözden geçirdim. «Ben yalnız...» Yüzüne baktım. Yüzü bir celladın yüzü kadar boş ve acımasızdı. «Senin için yapabileceğim bir şey...»

«Hayır, teşekkür ederim. Benim için yapabileceğin hiç bir şey yok.»

«Ee, yeter artık Maggie!»

«Ne demek istiyorsun?»

Arka arkaya sıralanan sözlerle içime bir acı, bir boşluk çöktü. Sanki bir düşteydim; güçsüz, ağırlıksız, eli ayağı tutmaz bir adamdım.

«Özür dilerim, çok aptalım. Yorgunluktan herhalde. Ben çıkayım da sen eşyalarını topla. İkindi treniyle giderim artık,» diye mırıldandım. Farkında olmadan kapıya gitmiştim.

Ansızın yerde bir şeyin üstüne bastım. Yerde bir çift beyaz ayakkabı duruyordu. Özür dileyerek ayakkabıları düzelttim, sonra ayakkabıların tekini alarak doğruldum. Henüz olup biteni kavrayamamıştım, gözlerim bir peri masalındaymışcasına elimdeki ayakkabıya dikilmişti.

«Bunlar koruda kaybettiğin ayakkabılar değil mi? Demek sonradan buldun?» dedim alçak sesle.

Üstüme atıldı, ayakkabıyı çekip aldı, yatağın üzerine fırlattı. «Hiç kaybetmedim ki bulayım.»

Bütün bunlardan pek bir şey anlamamıştım. «Hiç kaybetmedin mi, nasıl yani?»

«Kaybolmamışlardı, cebimde duruyorlardı. Eh, hadi gülegüle, Edmund. Treni kaçırmayasın. Gülegüle, gülegüle...»

Ayakkabıyı yeniden elime aldım. Yatağa oturdum. «Gitmiyorum,» dedim.

Ortalığa çok uzun, ama bir hayli yabancı bir sessizlik yayıldı. Oda bir çiçek dürbünü gibi döndü, sonra yerli yerine oturdu; şimdi daha geniş, daha sarıcı, daha güvenliydi. «Maria,» dedim.

Yıllar geçmiş sandığımız, o beraberce korudan çıktığımız gün İtalyan kızının mırıldandığı söz buydu işte. Sonradan kullanayım diye bana bir tılsım sunmuştu sanki. Artık kolayca kullanabiliyordum.

Yaklaştı, yatağın öteki ucuna oturdu, göz göze geldik. Daha önce hiç kimseye bakmadığım bir güçle bakıyordum, yüzü yüzüme giriyordu. İçerimde bir şeylerin kıpırdandığını sezinledim; bu bir istekten çok, doğrudan doğruya benimle ilgili bir şey, şimdinin sonsuz büyüdüğü bir duyguydu.

Gülümsemiyordu, fakat yüzünün asıklığı gitmiş, yorgunluğun verdiği acı bir güzellik belirmişti yüzünde. Çok uzun bir yolculuktan dönen bir insan gibi aniden rahatlamış, fakat bitkin görünüyordu.

«Galiba sana karşı pek akıllı davranmadım?»

dedi.

Bu sözler bana çok dokunmuştu. Gene de yumuşak bir sesle, «Evet, doğrusu çok kaba davrandın. Gerçekten bırakacak mıydın gideyim?» dedim.

Bir an dikkatle yüzüme baktı, sonra başını hayır anlamında salladı.

Yüzümü ayakkabının arkasına gizledim. Dünya benim olmuştu sanki. Bütün bu coşkulardan sonra gövdemde büyük bir yorgunluk duydum.

«Seninle konuşamayacağım sanıyordum, ama biliyordum, bir başlasam arkası gelecekti,» dedi Maggie. «Gene de elimde olmadan kabalık ediyordum, sana karşı düşmanca davranıyor, canını sıkıyordum.» Bütün bunları söylerken sanki çok basit bir şeyden söz ediyordu.

«Evet, haklısın. Ama ben de çok aptalca davrandım doğrusu. Gitmeye kalkmamalıydım.»

«Gidebilirdin. Hâlâ da gidebilirsin. Bir an birbirimiz için varolalım istedim, o kadar.»

«Hiç şüphesiz, birbirimiz için varız.» Çılgınca bir boyun eğişle birlikte mutlu ve dingin bir güçlülük duydum. Artık zincirlerimi koparmış, silâhlanmıştım. İnsanca yaşayabilir, düşünebilir, isteyebilir, konuşabilirdim artık. Ayakkabı hâlâ elimdeydi. Yere diz çökmek geçti içimden. Fakat içimden geçenleri açığa vurmadan, «Niçin vasiyetnameyi bize göstermeye karar verdin?» diye sordum.

«Ne olursa olsun beni farkedesin istiyordum!»

Başımı eğdim. «Kaba bir yaratığım ben!» Doğruydu. Hiç şüphesiz, para ilgimi çekmişti. Oysa daha başından beri biliyordum. Biliyor muy-

dum?

«Sonra onun yüzünden bırakıp koyverdim kendimi.»

«Lydia'nın yüzünden mi?»

«Hayır, Elsa'nın.»

Sanki ansızın çok yüksek bir kuleye eriştiğimizi görmek için başlarımızı kaldırmıştık, iki ad aramızda tuhaf bir beraberlik yaratmıştı. «Elsa ölünce herkes kendini bırakıp koyverdi mi demek istiyorsun?» diye sordum.

«Evet. Ama Elsa'nın ölümü belki de bizi yeniden kendimiz yaptı. Bir an için öldük, sonra olanca varlığımızla çıkıverdik ortaya.»

Elsa'yla birlikte ölmekten söz etmesi tuhafıma gitmişti. Aslına bakılırsa, öteki insanlardan bir farkımız yoktu, biz de yalnızca yas tutmakla yetiniyorduk. Ya Lydia? Lydia'dan söz açmak geçti içimden, ama vazgeçtim. Onu daha sonra konuşurduk, çok daha sonra. Önümüzde böyle uzun bir gelecek olduğunu nereden biliyordum? «Galiba Otto bir andan daha uzun bir süre öldü,» dedim.

Otto'nun çökük, çılgın yüzünü hatırladım. Sonra kendimi bir yol ağzında gördüm birden. Gecikmiş sayılmazdım. Flora, kötürüm bir hayat demişti benim hayatıma. Gerçekten de öyle miydi acaba? Acaba kendimi daha fazla dağıtmadan yerimden fırlamalı, odadan çıkıp gitmeli miydim? İçimde büyük bir güç birikmiş, ama henüz boşalmamıştı. Bu belirsiz, saçma konuşmaya bir son vermeliydik. Merdivenlerden inebilir, evden çıkıp gidebilirdim. Yalnızlığıma ve basit yaşayışıma geri mi dönmeliydim. Otto'nun kısa bir parlama so-

nucu elde ettiğini yeniden ele geçirmeye mi çalışmalıydım acaba? Sanki Otto'yla rol değiştirmiştik de, bu defa aptal rolüne ben çıkıyordum. Uzun uzun düşünmelerden sonra elime ne geçmişti ki. Başka insanların yarasını iyileştirecek güçten yoksundum, fakat bu arada kendi yaralarımın farkına varmıştım. Hep hayatın ötesine geçtiğimi, hayatı aştığımı sanmış, oysa sonunda bütün yaptığımın hayattan kaçmak olduğunu anlamıştım. Hayır, hiç bir şeyi aşmamıştım; bir sözde dindardan, bir korkaktan başka bir şey değildim.

Önce onu beni ayartan bir kadın olarak görmüştüm. Ama sonraları onun yüzü mutluluğun yüzü oluvermişti; uzun zamandır rastlamadığım ve özlemini çekmekten vazgeçtiğim mutluluğun yüzü. Oysa onu mutluluğum olarak gördüğüm sırada bile, aynı zamanda mutsuzluğum olarak da görmekten kendimi alakoyamıyordum. David'in, insan kendi ülkesinde acı çekmeli, dediğini hatırladım. Artık nasıl bir sevince, nasıl bir hüzüne kapılırsam kapılayım, bütün bütüne kendimin ve gerçek olacaktı; kendi düzeyimde yaşayacak, kendi ülkemde acı çekecektim. Yeryüzünde beni kusursuz bulacak tek bir insan vardı, işte o insana rastlamıştım. Bütün bunların yanı sıra Lydia'yı düşündüm, Lydia'nın artık bir bakıma üstlendiğim sırrını düşündüm; kuşkum kalmamıştı, Lydia'nın gerçek mezar yazıtını İtalyan kızı bana bir gün mutlaka anlatacaktı.

Gözümü ovuşturdum. Şimdiden bunca düşünceye dalmaktan çekiniyordum. Belki hayatımda ilk defa olarak bir süre için küçülmek, yalınlaşmak, bütün engelleri göze alarak bir başka insan-

la ilgilenmek istiyordum. Maggie sıradan bir kız, bir yabancı olduğu halde, dünyada bana en yakın insandı. Benim İtalyan kızımdı o, ama aynı zamanda, gözlerini açan Adem'in Havva'yı gördüğünde olduğu gibi, ilk kadındı da. O bambaşka duruşu ve buyurgan bakışlarıyla karşımdaydı işte, İsabel'in pencereden gösterdiği kediye benziyordu. Kaçan kadın artık kaçmıyordu, geri dönmüştü.

«Ne kadar tuhaf, seni öyle az tanıyorum ki,» dedim. «Oysa geçmişimle geleceğim arasında ayrılmaz bir bağ olduğunu ilk defa anlıyorum. O zamanlar gerçekten var mıydın, gerçekten sen miydin o?»

Elini henüz alışamadığı kısa saçlarında gezdirerek gülümsedi. «On yedi yaşındayken öyle güzeldin ki Edmund.»

Ağzımdan iniltiye benzer bir ses çıktı. «Peki ya şimdi, ya şimdi nasılım?» Hiç bilmiyordum, nasıl bir şeydim, neye benziyordum, hiç bilmiyordum. Bunu da öğrenecektim.

«Si vedra. Non aver paura.» (*)

İtalyanca sözler her şeyi değiştiren bir çandı sanki. Birden odanın sıcaklığını, pırıl pırıl yanan güneşi, günışığında, kırlarda yaşamanın güzelliğini bütün benliğimle duydum. «Demek İtalya'ya gidiyorsun?»

«Evet... Roma'ya.»

Derin bir nefes aldım. Gövdemi tepeden tırnağa bir ürperti sarmıştı. «Seni arabamla götürebilir miyim?»

(*) «Bakalım. Merak etme.»

İçini çekerek başıyla evet dedi. Sonra parmağını dudaklarına götürdü.

Anlamıştım. Ellerine baktım. Hâlâ yıldızlar kadar uzaktılar. Hafifçe geri çekildim. Daha epey vaktimiz vardı.

Cebimdeki elmayı çıkardım, yemeye başladım. «Gidip eşyamı toplayayım. Ne zaman yola çıkacağımızı sonra kararlaştırırız. Şimdiden İtalya havası kokuyor her taraf,» dedim.

Kapıdan çıkarken İtalya haritasının önünde durdum. Evet, hangi yoldan gideceğimizi de kararlaştırmalıydık. Parmağımı Aurelia yolu boyunca gezdirdim. Genova, Pisa, Livorno, Grosseto, Civitavecchia, Roma.

29

IRIS MURDOCH

İTALYAN KIZI

IRİS MURDOCH 1919 yılında İrlanda'da Dublin'de doğdu. Bristol'da Badminton School'da, sonra da Oxford Üniversitesinde okudu. Cambridge Üniversitesinde felsefe okutmanı oldu; 1948'den 1963'e kadar da Oxford Üniversitesinde felsefe kürsüsünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1956 yılında yazar John Bayley ile evlendi. Fransız varoluşçu düşünür Jean-Paul Sartre ile ilgili **Sartre, the Romantic Rationalist** adlı bir incelemesi vardır. Türkçeye çevrilmiş olan bu kitabından başka romanlar yayınladı. İlk romanı **Under the net / Ağdakiler** 1954'de basıldı. **The İtalian Girl / İtalyan Kızı** romanını ise James Saunders ile birlikte oyunlaştırdı ve bu piyes Londra'da oynandığı zaman büyük ilgi uyandırdı. Murdoch, İngiltere'nin Simone de Beauvoir'i sayılabilir.

10 LİRA

DURAN OFSET BASIMEVİ 27 71 34 - 22 41 34